

СЛУЖБЕН ЛИСТ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно на хрватскохрватски, словенечки и македонски јазик. — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Народната Банка за претплата и посебни издања 101-13-002-32, за огласи 101-13-002-31.

Среда, 30 декември 1964

БЕЛГРАД

БРОЈ 51

ГОД. XX

Цена на овој број е 180.— дин. — Претплата за 1964 година изнесува 1.500.— дин., а за странство 1.500 динара. — Редакција: Улица Јована Ристичкиа бр. 1, Пошт. фах 226.— Телефони: Централна 50-931, 50-932, 50-933 и 51-641; Служба за претплата 51-732 и Продажна служба 51-671.

704.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ПЕНЗИСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Основниот закон за пензиското осигурување, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 16 декември 1964 година.

П. Р. бр. 103
26 декември 1964 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН ЗА ПЕНЗИСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

ДЕЛ ПРВ

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со пензиското осигурување работните луѓе си обезбедуваат право на пензија.

(2) Право на пензиско осигурување според овој закон имаат лицата во работен однос и другите лица кои во поглед на правото на пензиско осигурување се изедначени со лицата во работен однос.

(3) За лицата на кои вршењето на определена самостојна дејност им е единствено или главно занимање, а чие пензиско осигурување не е установено со овој закон пензиско осигурување може да се установи со закон или договор.

(4) Правата од пензиското осигурување се утврдуваат само со закон за пензиското осигурување или со договор.

Член 2

На членовите на семејствата на работните луѓе опфатени со пензиското осигурување, им се обезбедува право на семејна пензија.

Член 3

Пензиското осигурување е задолжително за сите лица за кои правото на пензиско осигурување е установено со закон односно договор.

Член 4

Пензиското осигурување се заснова врз начелата на заемност и солидарност на осигурениците во обезбедувањето на средствата и правата од пензиското осигурување.

Член 5

(1) Правата од пензиското осигурување се определуваат во согласност со начелото за распределба според трудот, со вложувањето во пензиските фондови и со други мерила во поглед на придонесот на осигуреникот на општествената заедница.

(2) Во поглед на остварувањето на правата утврдени со законот сите осигуреници имаат рамноправна положба спрема заедницата на социјалното осигурување кај која се осигурени.

Член 6

Со право на старосна пензија се здобиваат работните луѓе по определено време поминато на работа и по наполнувањето на определените години на живот.

Член 7

(1) Височината на старосната пензија на осигуреникот зависи од траењето и височината на вложувањата во пензиските фондови.

(2) Височината на семејната пензија зависи од височината на пензијата на осигуреникот и од бројот на лицата што имаат право на семејна пензија.

(3) Со законот со кој се установува пензиското осигурување се утврдува во кои случаи пензијата се определува и според други мерила на придонесот на поединец за општествената заедница.

(4) На пензионерите на кои пензијата им е единствен или главен извор на средствата за издршка им се гарантира најнискиот износ на пензиското примање.

Член 8

(1) Пензијата се определува според личниот доход остварен во раздобје од повеќе години определено со овој закон.

(2) Личните доходи од одделни години се усогласуваат со движењето на општиот просек на личните доходи до годината на пензионирањето.

Член 9

(1) За работата на особено тешки и по здравјето штетни работи и за вршењето на други дејности определени со закон се обезбедуваат посебни погодности во здобивање со право на пензија.

(2) Погодностите во здобивање со право на пензија им се обезбедуваат со закон и на работниците што вршат професионална работа од посебна природа и тежина.

Член 10

Пензиите се усогласуваат со движењето на животните трошоци и со порастот на животниот стандард на запослените, според начелата утврдени со закон.

Член 11

Пензиите остварени пред почетокот на применувањето на овој закон се преведуваат на нови износи заради усогласување со движењето на општиот просек на личните доходи до почетокот на применувањето на овој закон.

Член 12

(1) Правото на пензија е лично право и тоа не може да се пренесе врз друг ниту може да се наследи.

(2) Правото на пензија според овој закон не може да застари.

Член 13

(1) Никој не може да го намали или ограничи правото на пензија кое припаѓа според овој закон.

(2) Губење на правото на пензија може да настапи само во случаите определени со овој закон.

Член 14

Пензиското осигурување се организира и се спроведува според начелата на самоуправувањето на осигурениците во рамките на републичките заедници на социјалното осигурување.

Член 15

Во републичките заедници на социјалното осигурување се формираат фондови на пензиското осигурување.

Член 16

Средствата за фондовите на пензиското осигурување се обезбедуваат со придонесите што работните и други организации и државните органи односно приватните работодавци ги уплатуваат за работниците што се запослени кај нив, односно со придонесот што го уплатуваат лицата што вршат самостојни дејности и другите лица што самите се обврзници за уплата на придонесот. Во обезбедувањето на средствата за пензиските фондови учествуваат и општествено-политичките заедници.

Член 17

За покривање на зголемените обврски на пензиските фондови што настануваат поради здобивањето и определувањето на пензии под посебни услови, во тие фондови се уплатува додаен придонес, според прописите за финансирањето на социјалното осигурување.

Член 18

Од средствата што се обезбедуваат за пензиските фондови, се формираат и наменски резерви на тие фондови со кои се обезбедува усогласување на пензиите и личните доходи од кои се определуваат пензиите со движењето на животните трошоци и со порастот на животниот стандард на запослените, како и стабилизација на придонесот за определен временски период (валоризациони и сигурносни резерви).

Член 19

(1) Републичките заедници на социјалното осигурување можат да воведат доброволно пензиско осигурување.

(2) Во рамките на доброволното осигурување им се овозможува вклучување во пензиското осигурување и на граѓани што не се опфатени со задолжително пензиско осигурување.

(3) Средствата на доброволното пензиско осигурување се водат одвоено од средствата на фондовите на задолжителното пензиско осигурување.

Член 20

(1) Правата од пензиското осигурување се обезбедуваат од фондовите на пензиското осигурување, а се остваруваат кај заводите за социјално осигурување што вршат стручни и административни работи за осигурениците и фондовите.

(2) Во спроведувањето на пензиското осигурување заедниците на социјалното осигурување и заводите за социјално осигурување се грижат за законито, правилно и брзо остварување на правата на осигурените лица.

(3) Заедниците на социјалното осигурување и заводите за социјално осигурување се должни во односите со осигурените лица да обезбедат полно почитување на личноста и заштита на нивните законити интереси, како и да им дадат потребна стручна помош за осигурување на правата од пензиското осигурување.

ДЕЛ ВТОР ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

Глава I ОСИГУРЕНИЦИ

Член 21

(1) За старосна пензија се осигурени:

1) лицата во работен однос;

2) членовите на претставнички тела и нивни органи на постојани должности и избраните лица на постојани должности во општествени организации, задружни организации, комори и сл., ако им е тоа единствено или главно занимање и ако примаат постојана месечна награда за својата работа;

3) членовите на занаетчиски и членовите на рибарски задруги на кои стопанската работа во задругата им е единствено или главно занимање.

(2) За старосна пензија се осигурени и југословенските државјани во работен однос во странство:

1) кај меѓународни или други организации — по основот на меѓународен договор, ако со статутот или со друг општ акт на тие организации не им се обезбедува пензиско осигурување;

2) кај странски работодавец — ако за такво запослување имале упат од надлежниот југословенски орган, и ако за тоа време не се задолжително пензиски осигурени кај странски носител на социјално осигурување.

(3) За старосна пензија се осигурени и лицата кои по завршеното школување се наоѓаат на задолжителна практична работа или на доброволна практика, ако работат со полно работно време.

Член 22

Странски државјани се осигурени за старосна пензија ако на територијата на Југославија се:

1) во работен однос кај југословенски државни органи, работни и други организации и работодавци;

2) во служба на меѓународни организации и установи, странски дипломатски и конзуларни претставништва или во лична служба на странски државјани што уживаат дипломатски имунитет, под услов таквото осигурување да е предвидено со меѓународен договор.

Член 23

Лицата кои по почетокот на применувањето на овој закон не биле во работен однос и на друга работа изедначена со работниот однос (чл. 21 и 22), па според тоа го немале својството на осигуреник според овој закон, можат да се здобијат со право на пензија само под условите од чл. 233 и 234 од овој закон.

Глава II СТАРΟΣНА ПЕНЗИЈА

1. Општи одредби за здобивање и определување на пензијата

а) Услови за здобивање со пензија

Член 24

Со право на старосна пензија се здобива осигуреник:

1) маж — со наполнетите 60 години живот и најмалку 20 години пензиски стаж;

2) жена — со наполнетите 55 години живот и најмалку 20 години пензиски стаж.

Член 25

(1) Со право на старосна пензија со пензиски стаж помал од 20 години се здобива осигуреник-маж кој наполнил 65 години живот и осигуреник-жена која наполнила 60 години живот, ако има вкупно најмалку 15 години стаж на осигурување, од што ефективно најмалку 40 месеци во последните 5 години или 80 месеци во последните 10 години.

(2) Раздобјето од 5 односно 10 години од ставот 1 на овој член се смета наназад од денот на престанокот на последното осигурување. Ова раздобје, ако е за осигуреникот поповолно, се смета од денот кога осигуреникот ги наполнил и годините на живот и пензискиот стаж од ставот 1 на овој член.

(3) Раздобјето од 5 односно 10 години од ставот 1 на овој член се продолжува наназад за онолку време за колку време осигуреникот бил во тоа раздобје вон работен однос, ако за тоа време:

1) му бил пријавен на заводот за запослување на работници, ако на тој завод му се пријавил во рок од 30 дена по престанокот на осигурувањето. Во овој случај се продолжува раздобјето наназад најмногу за 24 месеци за секој одделен случај на прекин на осигурувањето;

2) бил уживател на старосна пензија, инвалидска пензија, материјално обезбедување или привремен надоместок според прописите за инвалидското осигурување;

3) жена осигуреник негувала свое дете до 7 години возраст или постаро дете на кое поради неспособност му била потребна постојана нега и помош.

Член 26

На осигурениците што вршеле особено тешки и по здравјето штетни работи или на кои по други основи ефективно време поминато на работа им се смета во пензискиот стаж со наголемено траење, пропишаната старосна граница за здобивање со пензија (чл. 24 и 25) сразмерно им се намалува според одредбите од овој закон.

Член 27

Осигуреникот-маж кој наполнил 40 години пензиски стаж и жена што наполнила 35 години пензиски стаж, се здобива со право на старосна пензија без оглед на годините на животот.

Член 28

(1) Осигуреник може да оствари старосна пензија и пред наполнувањето на 60 (маж) односно 55 (жена) години старост (во понатамошниот текст: предвремена пензија).

(2) Предвремена пензија може да оствари маж со наполнети најмалку 35 години пензиски стаж и 55 години живот, а жена — со наполнети најмалку 30 години пензиски стаж и 50 години живот.

Член 29

Пензискиот стаж што е потребен за здобивање со право на пензија ги опфаќа периодите на осигурување по почетокот на применувањето и пред почетокот на применувањето на овој закон, и посебниот стаж наполнет пред почетокот на неговото применување, на начинот и под условите предвидени во одредбите на четвртиот дел од овој закон.

б) Определување на височината на пензијата

Член 30

(1) Старосната пензија се определува од просечниот месечен износ на личниот доход по кој осигуреникот бил осигурен во кои и да е 5 години осигурување едноподруго во последните 10 години осигурување или во кои и да е 10 години осигурување едноподруго (во понатамошниот текст: пензискиот основ).

(2) Како година на осигурување во смисла на ставот 1 од овој член се зема календарската година во која осигуреникот остварил личен доход односно надоместок на личниот доход за најмалку 6 месеци стаж на осигурување.

Член 31

(1) Собранието на републичката заедница на социјалното осигурување го определува највисокиот

износ на пензискиот основ од кој може да се определи пензија според овој закон.

(2) При определувањето на највисокиот износ на пензискиот основ Собранието на републичката заедница ќе се раководи од општото ниво на личните доходи во републиката, од односите помеѓу највисоките и најниските лични доходи и од нивната структура, како и од односите што треба да се формираат во нивоата на пензиите.

Член 32

(1) Сите лични доходи што влегуваат во пензискиот основ се пресметуваат според нивото на личните доходи од последната календарска година пред годината во која осигуреникот ја остварува пензијата. Ова пресметување на личните доходи се врши врз основа на движењето на општиот просек на личните доходи, и тоа за секоја одделна година спрема последната година пред остварувањето на пензијата (во понатамошниот текст: валоризационен коефициент).

(2) Валоризациониот коефициент го утврдува Собранието на републичката заедница на социјалното осигурување на работниците на почетокот на секоја година врз основа на статистичките податоци од републичкиот завод за статистика за движењето на просечните лични доходи на сите запослени работници во изминатата година.

(3) Пресметувањето на порано остварените лични доходи во смисла на ставот 1 од овој член му се врши на осигуреникот кој бил осигурен на денот од кој му припаѓа пензијата.

(4) На осигуреник кој на денот од кој му припаѓа пензија бил вон осигурување, личните доходи му се пресметуваат на нивото на личните доходи од годината која ѝ претходела на годината во која му престанало осигурувањето. Така определената пензија се зголемува за онолку за колку во тоа раздобје се зголемени пензиите врз основа на чл. 97 до 102 од овој закон.

Член 33

(1) За утврдување на пензискиот основ (член 30) се зема просечниот месечен износ на личниот доход што го остварил осигуреникот за работа во полно, продолжено и неполно работно време, пресметан на полно работно време. Во просечен месечен износ на личниот доход влегуваат и надоместоците на личниот доход остварени според посебни прописи односно основот од кој одделен надоместок е определен.

(2) Со одлука на Сојузната скупштина поблиску се определува што се подразбира како личен доход кој служи за утврдување на пензискиот основ, што се зема како личен доход за периодите на стаж на осигурување во кои осигурениците не остваруваат личен доход од работен однос и како се утврдува просечниот месечен износ на личниот доход од кој се определува пензискиот основ (член 30).

Член 34

(1) Височината на пензијата се определува во процент од пензискиот основ според должината на пензискиот стаж и изнесува за:

1) осигуреник-маж за 15 години пензиски стаж 35% од пензискиот основ, со тоа што за секоја понатамошна наполнета година стаж да се зголемува за по 2% од пензискиот основ;

2) осигуреник-жена за 15 години пензиски стаж 40% од пензискиот основ, со тоа што за секоја понатамошна наполнета година стаж до наполнетите 20 години стаж да се зголемува за по 3%, а за секоја наполнета година стаж над 20 години стаж — за по 2% од пензискиот основ.

(2) Процентите за одделни години наполнет пензиски стаж (став 1) се:

За пензиски стаж од	За осигуреник маж	За осигуреник жена
1	2	3
15 години	35	40
16 години	37	43
17 години	39	46
18 години	41	49
19 години	43	52
20 години	45	55
21 година	47	57
22 години	49	59
23 години	51	61
24 години	53	63
25 години	55	65
26 години	57	67
27 години	59	69
28 години	61	71
29 години	63	73
30 години	65	75
31 година	67	77
32 години	69	79
33 години	71	81
34 години	73	83
35 години	75	85
36 години	77	—
37 години	79	—
38 години	81	—
39 години	83	—
40 или повеќе години	85	—

(3) Највисоката пензија изнесува 85% од пензискиот основ.

Член 35

(1) Предвремената пензија (член 28) се определува така што старосната пензија која на осигуреникот би му припаѓала според должината на пензискиот стаж ако би наполнил 60 (маж) односно 55 (жена) години живот ќе му се намали за секоја година на поранешното одење во пензија пред исполнувањето на овие години старост, зависно од годините на наполнетиот пензиски стаж, и тоа:

1) за по 2% од пензијата — на маж со 38 или 39 години пензиски стаж односно на жена со 33 или 34 години пензиски стаж;

2) за по 2,5% од пензијата — на маж со 35, 36 или 37 години пензиски стаж односно на жена со 30, 31 или 32 години пензиски стаж.

(2) Не се врши намалување ако осигуреникот наполнил 40 години (маж) односно 35 години (жена) пензиски стаж, без оглед на годините на животот.

(3) Кога осигуреникот кој остварил предвремена пензија ја наполни пропишаната старосна граница не се здобива со право да му се определи нова пензија според членот 34 од овој закон.

Член 36

(1) На лицата што имаат особени заслуги на полето на револуционерната, политичката, научната, културната или општествената дејност може, по исклучок, да им се признае старосна пензија без оглед на условите за здобивање со правото на пензија според овој закон. На овие лица може да им се определи пензија во износ поголем од оној што би им припаѓал според одредбите од овој закон.

(2) За исклучително признавање и определување на старосна пензија решава Сојузниот извршен совет односно републичкиот извршен совет.

Член 37

(1) На уживателите на старосна пензија што ја оствариле пензијата по наполнетата пропишана старосна граница од членот 24 или членот 25 став 1 од овој закон им се обезбедува заштитен додаток на пензијата ако пензијата определена според овој закон им изнесува помалку од пропишаниот граничен износ на најниското пензиско примање и ако ниту уживателот на пензијата ниту членовите на неговото домаќинство немаат други приходи доволни за издршка,

(2) Заштитниот додаток претставува разлика помеѓу износот на пензијата што му припаѓа на уживателот според законот и износот од ставот 1 на овој член и се определува во процент од таа разлика, зависно од должината на пензискиот стаж.

(3) Граничниот износ на најниското пензиско примање и износот на заштитниот додаток го определува собрание на републичката заедница на социјалното осигурување, со тоа што тој граничен износ да се утврдува во зависност од состојбата на најниските лични доходи во републиката.

(4) Пензијата со заштитниот додаток се усогласува со економските движења на начин како што е тоа според овој закон предвидено за усогласување на пензиите.

(5) Републиките ја определуваат со свои прописи височината на приходите на домаќинството во смисла на ставот 1 од овој член, како и начинот на користењето и губењето на правото на заштитен додаток.

в) Права врз основа на стаж на осигурување наполнет по остварување на пензија

Член 38

(1) На уживателот на старосна пензија што ја остварил пензијата по исполнувањето на условите од чл. 24 и 25 став 1 на овој закон, со пензиски стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена) и кој во запослување по пензионирањето ќе помине како осигуреник најмалку 3 години, ќе му се определи, на негово барање, нова старосна пензија. Новата пензија ќе се определи според вкупниот пензиски стаж, со тоа што пензискиот основ во смисла на членот 30 од овој закон се утврдува од личните доходи остварени во последните пет години осигурување, во кои задолжително влегуваат личните доходи остварени во запослување по пензионирањето.

(2) Наместо определување нова старосна пензија на уживателот на старосна пензија од ставот 1 на овој член ќе му се засмета, на негово барање, времето поминато во запослување по пензионирањето само за процентуално зголемување на здобиената пензија. Во тој случај пензијата повторно ќе се пресмета според членот 34 на овој закон спрема вкупниот пензиски стаж наполнет пред и по пензионирањето, до најмногу вкупно 40 односно 35 години пензиски стаж.

(3) На уживателот на старосна пензија кој остварил пензија со пензиски стаж од 40 години (маж) односно од 35 години (жена), во случај на повторно запослување не му се воспоставува својството на осигуреник од пензиското осигурување,

Член 39

(1) На уживателот на предвремена пензија (член 28) кој со запослувањето по пензионирањето ќе наполни пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) ќе му се определи, на негово барање, нова старосна пензија според членот 34 од овој закон.

(2) Во случајот од ставот 1 на овој член пензискиот основ се определува според личните доходи од последните 5 години осигурување, во кои задолжително влегуваат годините на осигурување наполнети во запослувањето по пензионирањето.

2. Здобивање со пензија врз основа на стаж на осигурување кој се смета со наголосмено траење

Член 40

(1) Стажот на осигурување им се смета со наголосмено траење на осигурениците кои на територијата на Југославија поминале:

1) на работни места на кои работата е особено тешка и штетна по здравјето — вкупно најмалку 5 години, или вкупно најмалку 3 години ако работейќи на такви работни места станале инвалиди на трудот или според прописите за инвалидското осигурување се упатени на друга работа заради спречување инвалидност;

2) во работен однос како потешки инвалиди или слепи работејќи ефективно со полно работно време — вкупно најмалку 5 години;

3) на работни места на кои осигурениците поради природата и тежината на работата, по определените години на старост не можат со успех да ја вршат соодветната дејност — вкупно најмалку 10 години.

(2) Времето поминато на работните места од ставот 1 на овој член се смета во стаж на осигурување со наголемување до најмногу 50%, зависно од тежината и штетноста на работата односно природата на работата.

Член 41

(1) Секои 12 месеци ефективно поминати во работен однос им се сметаат како 18 месеци стаж на осигурување на осигурениците запослени на работните места:

1) пилот на цивилно воздухопловство или стопанска авијација;

2) нуркач;

3) што се вршат во кесони;

4) на непосредно производство во јами на рудници во кои се експлоатираат нуклеарни суровини и на работи на заштита од јонизирачки зрачења во тие јами;

5) на непосредно производство во јами на рудници во кои не се експлоатираат нуклеарни суровини ако во тие јами по наод од Сојузната комисија за нуклеарна енергија постои јонизирачко зрачење кое значително го надминува просекот на природното зрачење и му се доближува на нивото на зрачење во јамите на рудници во кои се експлоатираат нуклеарни суровини;

6) припадник на органите на санитетската служба на испитување и тренирање на летачите или на испитување на заштитната опрема во барокомори односно во авиони ако летале најмалку 90 часови годишно.

(2) Старосната граница пропишана за здобивање со старосна пензија (чл. 24 и 25 став 1) се намалува за по една година за секои 3 години ефективно поминати на работите од ставот 1 на овој член.

Член 42

(1) Секои 12 месеци ефективно поминати во работен однос им се сметаат како 16 месеци стаж на осигурување на осигурениците запослени на работите:

1) во рудници, непосредно во производството на подземните работи;

2) во врска со производство во јами на рудници во кои се експлоатираат нуклеарни суровини односно во јами на рудници во кои не се експлоатираат нуклеарни суровини но по наод од Сојузната комисија за нуклеарна енергија постои јонизирачко зрачење кое му се доближува на нивото на зрачењето во јамите на рудници во кои се експлоатираат нуклеарни суровини;

3) во воздушниот сообраќај: на работните места на летач радио-телеграфист и летач радио-навигатор.

(2) Старосната граница пропишана за здобивање со старосна пензија (чл. 24 и 25 став 1) се намалува за по една година за секои 4 години ефективно поминати на работите од ставот 1 на овој член.

Член 43

(1) Секои 12 месеци ефективно поминати во работен однос им се сметаат како 15 месеци стаж на осигурување на осигурениците запослени на работите:

1) во рудници, во врска со производство на подземни работи (сниматели и мерачи на јами, управници, инженери, технички референти, работоводители, работници на занаетчиски работи и помошни работници кај сниматели и мерачи на јами, кај работници на занаетчиски работи и на главните извозни подземни патишта);

2) при нуклеарни реактори и акцелератори во лаборатории од висока активност, како и на други работни места на кои условите на работата се иден-

тични со условите во такви лаборатории, а што ќе ги определи Сојузната комисија за нуклеарна енергија;

3) на деконтаминација на институтите за нуклеарни науки.

(2) Според ставот 1 од овој член им се смета стажот на осигурување и на осигурениците — потешки инвалиди и на осигурениците — слепи (член 40 став 1 точка 2).

(3) Како потешки инвалиди на кои времето поминато во работен однос со ефективно полно работно време им се смета во стаж на осигурување со наголемување траење се сметаат:

1) осигуреникот — инвалид на трудот со телесно оштетување од I до IV степен според прописите за инвалидското осигурување;

2) осигуреникот — воен инвалид од војните и мирновремен воен инвалид од I до IV група.

(4) Старосната граница пропишана за здобивање со старосна пензија (чл. 24 и 25 став 1) им се намалува на осигурениците од ст. 1 и 2 на овој член за по една година за секои 5 години ефективно поминати на работи (став 1) односно во работен однос (став 2).

Член 44

Другите работни места, покрај оние наведени во чл. 41 до 43 од овој закон, на кои работата според својата тежина и природа им одговара на критериумите утврдени во членот 40 од овој закон и старосната пензија се здобива врз основа на стажот на осигурување кој се смета со наголемување траење се утврдуваат со сојузен закон.

3. Здобивање, определување и користење на пензијата на определени категории осигуреници

Член 45

Одредбите од овој закон се применуваат и на воените осигуреници, на службениците на определени должности во органите на внатрешните работи и на борците на Народноослободителната војна, доколку со одделни одредби од овој закон за тие категории осигуреници не е определено поинаку,

а) Воени осигуреници

Член 46

Воени осигуреници во смисла на овој закон се: активните подофициери, офицери и воени службеници на Југословенската народна армија.

Член 47

(1) На воените осигуреници им се сметаат секои 12 месеци ефективно поминати на определени должности како 18 месеци стаж на осигурување, и тоа:

1) во подморничката служба: на сите должности на подморниците во опрема;

2) во летачката служба: на должности на активен пилот, извидувач, радист, воздухопловен стрелец, авиомеханичар, аерофотограф, или на други должности на кои вршеле летачка служба и примале летачки додаток, или како припадници на органи на санитетската служба на испитување и тренирање на летачи или на испитување на заштитната опрема во барокомори односно во авиони — ако летале најмалку 90 часови годишно;

3) во падобранската служба: на должности на активен падобранец на кои примале падобрански додаток;

4) на должности на поморски диверзант.

(2) Времето од ставот 1 на овој член се смета со наголемување траење без оглед кога е поминато на тие должности. Одредбите од ставот 1 на овој член не се применуваат на периодите што се сметаат во пензиски стаж во двојно траење.

(3) Со наголемување траење според ставот 1 од овој член се смета и времето што воените осигуреници го поминале од 15 мај 1945 година до почетокот на применувањето на овој закон во гранична служба на должности што ќе ги определи држав-

ниот секретар за народна одбрана — согласно со прописите што важат до почетокот на применувањето на овој закон.

Член 48

(1) На воените осигуреници секои 12 месеци ефективно поминати на должности во трупа по 15 мај 1945 година им се сметаат како 15 месеци стаж на осигурување.

(2) Како должности во трупа, во смисла на ставот 1 од овој член, се подразбираат должностите во воените единици заклучно со дивизија и соодветна единица, како и должностите во воените единици вон дивизија и во воените установи, во кои службата на воените осигуреници се врши под трупни услови, а што ќе ги определи Сојузниот извршен совет.

(3) На воениот осигуреник кој заради усовршување во текот на службата е упатен на воени или други училишта, времето поминато на такво школување му се смета во стаж на осигурување во ефективно траење.

Член 49

(1) Воениот осигуреник на кој по потреба на службата ќе му престане активната служба во Југословенската народна армија пред исполнувањето на општите услови за здобивање со пензија (член 24) има право на старосна пензија, без оглед на годините на животот, ако има најмалку 20 години пензиски стаж, од кои најмалку 10 години ефективно поминати во активна служба во Југословенската народна армија.

(2) Во 10 години ефективна служба од ставот 1 на овој член се смета времето кое според посебни прописи се признава како служба во Југословенската народна армија, како и времето што воените осигуреници преземени од бившата југословенска војска, го поминале во пленство.

Член 50

(1) На воениот осигуреник кој ја остварува старосната пензија според општите услови за здобивање со пензија (член 24) пропишаната старосна граница му се намалува:

1) по една година — за секои три години ефективно поминати на должности од членот 47 од овој закон;

2) по една година — за секои четири години ефективно поминати на должности од членот 48 ст. 1 и 2 од овој закон.

(2) На осигуреникот на кој својството на воен осигуреник му престанало пред здобивањето со правото на пензија, намалувањето на пропишаната старосна граница му се врши според ставот 1 од овој член за онолку време колку што поминал во својство на воен осигуреник на должности од чл. 47 и 48 на овој закон. Намалување на старосната граница му се врши според точката 1 став 1 од овој член и на осигуреник кој не бил воен осигуреник во смисла на членот 46 на овој закон, кога е во прашање време поминато на должности од членот 47 став 1 на овој закон.

Член 51

(1) Старосната пензија на воен осигуреник се определува од платата што му одговара на неговиот чин односно класа во моментот на пензионирањето.

(2) Како плата што му одговара на чинот односно класата се зема платата што за ист чин односно класа припаѓала во месецот декември на последната година пред онаа година во која воениот осигуреник ја остварува пензијата. Оваа плата се зема засдно со положајната плата и со другите примања кои во тој месец според прописите за платите им припаѓале на сите воени лица.

(3) Ако воен осигуреник покрај платата од ставот 2 на овој член за последните 5 години осигурување примал и некои посебни додатоци според прописите за платите на подофицерите, офицерите и воените службеници, тие додатоци се собираат со

неговата плата. Овие додатоци се собираат со платата во просечен месечен износ пресметан врз основа на вкупниот износ на таквите додатоци во раздобје од 60 месеци, и тоа пресметани на вредноста што ја имале на крајот на годината од која се зема платата.

(4) Се овластува државниот секретар за народна одбрана да донесе поблиски прописи за применувањето на овој член.

Член 52

На воен осигуреник му припаѓа старосна пензија која за 20 години пензиски стаж изнесува на маж 55% од платата а на жена 57,5% од платата и се зголемува по 2,5% од платата за секоја понатамошна наполнета година до наполнетите 30 години пензиски стаж. За секоја наполнета година пензиски стаж над 30 години пензијата се зголемува по 0,5% од платата така што највисоката пензија да изнесува 85% од платата.

Член 53

На воен осигуреник кој наместо пропишана плата остварувал личен доход ќе му се определи, на негово барање, пензија според општите услови предвидени во чл. 30 до 34 на овој закон.

Член 54

(1) На воен осигуреник кој по остварувањето на правото на старосна пензија со пензиски стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена) повторно ќе стапи во работен однос или ќе врши друга дејност, стажот на осигурување поминат во такво запослување му се смета, по престанокот на таквото запослување, за зголемување на пензијата според одредбите од овој член сè додека осигуреникот со тој стаж не наполни пензиски стаж од 40 односно 35 години.

(2) За повторно пресметување на здобиената пензија според членот 52 од овој закон, на воениот осигуреник му се сметаат само оние периоди на запослување по пензионирањето во кои остварил личен доход еднаков или повисок од износот на платата од која му е определена пензијата.

(3) Врз основа на периодите на работата поминати во запослување по пензионирањето што не се сметаат во стаж на осигурување за зголемување на пензијата во смисла на ставот 2 од овој член, на воениот осигуреник му припаѓа, покрај порано здобиената пензија, и разлика помеѓу пензијата пресметана според пензискиот стаж наполнет до пензионирањето и пензијата пресметана според вкупниот пензиски стаж. Овие пензии се пресметуваат од личниот доход остварен во запослување по пензионирањето на начинот определен во чл. 30 до 34 на овој закон. Ако запослувањето по пензионирањето траело помалку од 5 години, просекот на личните доходи заради определување на пензискиот основ се утврдува според вкупното време на траењето на осигурувањето.

Член 55

(1) На воен осигуреник кој по остварувањето на старосната пензија поминал најмалку 3 години во работен однос или во вршење друга дејност ќе му се определи, на негово барање, наместо пензијата што ја остварил како воен осигуреник, нова пензија според одредбите од чл. 30 до 34 на овој закон — ако ја наполнил старосната граница од членот 24 на овој закон или наполнил пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена).

(2) За определување на новата пензија се земаат исклучиво личните доходи што ги остварил осигуреникот по пензионирањето. Ако запослувањето по пензионирањето траело помалку од 5 години, просекот на личните доходи заради определување на пензискиот основ се утврдува според вкупното време на траењето на осигурувањето.

Член 56

(1) На воен осигуреник кој остварил старосна пензија откако му престанала активната служба во

Југословенската народна армија по потреба на службата а пред наполнетиот пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена), ако повторно стапи во работен однос или врши друга дејност, му се исплагува за тоа време дел од пензијата, и тоа:

1) на подофицири, нижи офицери и воени службеници од XII до IV класа — 50% од пензијата;
2) на виши офицери до чинот полковник и на воени службеници од III до I класа — 25% од пензијата.

(2) На другите воени осигуреници, освен оние од ставот 1 на овој член, во поглед на користењето на старосната пензија за време на запослувањето се применуваат одредбите од членот 104 на овој закон. Одредбите од тој член се применуваат и на воените осигуреници од ставот 1 на овој член кои по остварувањето на пензијата ќе исполнат пензиски стаж од 40 односно 35 години.

Член 57

Одредбите од чл. 49 до 56 на овој закон не се применуваат на воените осигуреници на кои им престанала службата според Законот за Југословенската народна армија поради причина што според одредбите од тој закон предизвикува губење на службата.

б) Службеници во органите на внатрешните работи

Член 58

Службеници на определени должности во органите на внатрешните работи, во смисла на овој закон, се службениците што вршат:

1) оперативни, извршни и управни должности на службата на државната безбедност во органите на внатрешните работи во општина, околија, покраина, република и во федерацијата;

2) должности на милиционери, подофицири и офицери на работите на јавниот ред и мир, на работите за обезбедување и на работите за контрола на безбедноста на сообраќајот во службата на милицијата во општина, околија, покраина, република и во федерацијата;

3) оперативни, извршни и управни должности на криминалистичката служба на органите на внатрешните работи во општина, околија, покраина, република и во федерацијата;

4) оперативно-инструкторски и управни должности и работи на стража за непосредно обезбедување, во казнено-поправителни домови, воспитно-поправителни установи и во затвори;

5) оперативни, извршни и управни должности на работите на контрола на меѓународниот патнички промет.

Член 59

(1) На службениците на определени должности во органите на внатрешните работи секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности по 15 мај 1945 година им се сметаат како 16 месеци стаж на осигурување.

(2) Со наголемено траење според ставот 1 на овој член се смета и времето што го поминале офицери и воени службеници на државната безбедност од 15 мај 1945 година до преведувањето од воена на цивилна формација во 1952 година.

(3) Времето што службениците на органите на внатрешните работи го поминале од 15 мај 1945 година до почетокот на применувањето на овој закон на определени должности во органите на внатрешните работи што не се опфатени во членот 58 од овој закон и ставот 2 на овој член, а кое време се сметало со наголемено траење според прописите важечки до почетокот на применувањето на овој закон, се смета во пензиски стаж така што секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности до почетокот на применувањето на овој закон се сметаат како 14 месеци стаж на осигурување.

Член 60

На службеникот на орган на внатрешните работи кој во текот на службата е упатен во стручни училишта или на курсеви, што се организираат во рамките на органите на внатрешните работи, времето поминато на такво стручно усовршување му се смета во стаж на осигурување со ефективно траење.

Член 61

(1) Службеникот на орган на внатрешните работи на кој ќе му престане службата по потреба на службата пред исполнувањето на општите услови за здобивање со пензија (член 24), има право на старосна пензија без оглед на годините на животот, ако има најмалку 20 години пензиски стаж, од кои најмалку 10 години ефективно поминати на должностите од чл. 58 и 59 став 3 на овој закон.

(2) На службеник на орган на внатрешните работи кој како офицер или воен службеник на службата на државната безбедност е преведен во 1952 година од воена на цивилна формација може да му престане службата со право на пензија во смисла на ставот 1 од овој член без оглед на должностите што ги врши.

(3) Одлуката за престанок на службата во смисла на ст. 1 и 2 од овој член ја донесува сојузниот секретар за внатрешни работи односно републичкиот секретар за внатрешни работи, во согласност со сојузниот секретар за внатрешни работи.

Член 62

(1) На службеник на определени должности во органите на внатрешните работи кој остварува старосна пензија според општите услови (член 24) пропишаната старосна граница му се намалува по една година за секои наполнети четири години ефективно поминати на должностите од чл. 58 и 59 став 2 на овој закон, односно за секои наполнети 5 години ефективно поминати на должностите од членот 59 став 3 на овој закон.

(2) На осигуреникот на кој поранешното својство на службеник на определени должности во органите на внатрешните работи му престанало без остварување на пензијата според членот 61 на овој закон, намалувањето на пропишаната старосна граница му се врши според ставот 1 од овој член за онолку време колку што поминал на такви должности.

Член 63

(1) На службеник на определени должности во органите на внатрешните работи му припаѓа старосна пензија која за 20 години пензиски стаж изнесува за маж 55% а за жена 57,5%, од пензискиот основ (член 30) и се зголемува по 2,5% од пензискиот основ за секоја понатамошна наполнета година до наполнетите 30 години пензиски стаж. За секоја наполнета година пензиски стаж над 30 години пензијата се зголемува по 0,5% од пензискиот основ, така што највисоката пензија да изнесува 85% од пензискиот основ.

(2) За службениците на милицијата (милиционери, подофицири и офицери), на службениците на стража за непосредно обезбедување во казнено-поправни домови и на службениците на граничната контрола во погранични поверенства, на должностите од членот 58 на овој закон, како пензиски основ се зема просечниот месечен износ на личниот доход остварен во последната година пред пензионирањето.

(3) Пензијата според ставот 1 од овој член му припаѓа и на службеник на орган на внатрешните работи кој во моментот на остварувањето на правото на старосна пензија не е службеник на определените должности, ако има најмалку 20 години пензиски стаж од кои најмалку 10 години ефективно поминати на должностите наведени во чл. 58 и 59 на овој закон.

Член 64

(1) На службеник на определени должности во органите на внатрешните работи кој по остварувањето на правото на старосна пензија со пензиски стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена) повторно ќе стапи во работен однос или ќе врши друга дејност, стажот на осигурување поминат во такво запослување му се смета, по престанокот на таквото запослување, за зголемување на пензијата според одредбите од овој член сè додека осигуреникот со тој стаж не наполни пензиски стаж од 40 односно 35 години.

(2) За повторно пресметување на здобиената пензија според членот 63 од овој закон се сметаат само оние периоди на запослување по пензионирањето во кои е остварен личен доход еднаков или повисок од износот на пензискиот основ од кој е определена пензијата.

(3) Врз основа на периодите на работа поминати во запослување по пензионирањето кои не се сметаат во стажот на осигурување за зголемување на пензијата според ставот 2 од овој член, на осигуреникот му припаѓа, покрај порано здобиената пензија, и разлика помеѓу пензијата пресметана според пензискиот стаж наполнет до пензионирањето и пензијата пресметана според вкупниот пензиски стаж. Овие пензии се пресметуваат од личниот доход остварен во запослување по пензионирањето, на начинот определен во чл. 30 до 34 од овој закон. Ако запослувањето по пензионирањето траело помалку од 5 години, просекот на личниот доход заради определување на пензискиот основ се утврдува според вкупното време на траењето на осигурувањето.

Член 65

(1) На службеник на определени должности кој по остварувањето на старосна пензија поминат најмалку 3 години во работен однос или во вршење на друга дејност, и кој ја наполнил старосната граница од членот 24 на овој закон или наполнил пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена), ќе му се определи, на негово барање, наместо пензијата што ја остварил како службеник на определени должности во органите на внатрешните работи нова пензија според одредбите од чл. 30 до 34 на овој закон.

(2) За определување нова пензија според овој член се земаат исклучиво личните доходи што ги остварил осигуреникот по пензионирањето. Ако запослувањето по пензионирањето траело помалку од 5 години, просекот на личните доходи заради определување на пензискиот основ се утврдува според вкупното време на траењето на осигурувањето.

Член 66

(1) Ако службеник во орган на внатрешните работи кој остварил старосна пензија според членот 61 од овој закон а пред наполнетиот пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) повторно стапи во работен однос или врши друга дејност, му се исплатува за тоа време дел од пензијата, и тоа:

1) 50% од пензијата — на милиционер, подофицер и нижи офицер на милицијата, стражар, постар стражар и надзорник на стража, како и на други службеници на работните места на кои личните доходи не ги преминуваат личните доходи на наведените службеници на милицијата и стражата;

2) 25% од пензијата — на виши офицери на милицијата до чинот полковник, запovedник на стража, како и на другите службеници на работните места на кои личните доходи не го преминуваат личниот доход на полковник на милицијата.

(2) На другите службеници во органите на внатрешните работи се применуваат во поглед на користењето на старосната пензија за време на запослувањето одредбите од членот 104 од овој закон. Одредбите од тој член се применуваат и на службениците од ставот 1 на овој член кои по остварувањето на пензијата ќе наполнат пензиски стаж од 40 односно 35 години.

Член 67

Посебните одредби за старосната пензија на службениците во органите на внатрешните работи, освен одредбите од чл. 59 и 60 на овој закон, не се однесуваат на оние лица на кои службата во органите на внатрешните работи им престанала врз основа на осуда на казната строг затвор или казната затвор подолга од една година.

в) Борци на Народноослободителната војна

Член 68

Одредбите од овој закон со кои се регулира правото на борците на Народноослободителната војна и на борците на Шпанската граѓанска војна се применуваат без оглед дали правото на пензија го остваруваат под општите услови или со применување на одредбите што важат за одделни категории осигуреници.

Член 69

На учесниците на Народноослободителната војна и на учесниците на Шпанската граѓанска војна времето поминато во Народноослободителната борба односно во активна и организирана работа во Народноослободителната борба (во понатамошниот текст: борец на НОВ), како и времето поминато во состав на бившата Шпанска републиканска армија (во понатамошниот текст: шпански борци) им се смета во пензиски стаж во двојно траење според одредбите од овој закон (чл. 140 и 143 став 1).

Член 70

(1) Борец на НОВ — маж кој стапил во Народноослободителната борба односно започнал со активна и организирана работа во Народноослободителната борба пред 9 септември 1943 година (во понатамошниот текст: борец на НОВ пред 9-IX-1943) односно шпански борец — маж, се здобива со право на старосна пензија:

1) без оглед на годините на живот — кога ќе наполни пензиски стаж од 35 години;

2) кога ќе наполни 55 години живот — ако има најмалку 20 години пензиски стаж наполнет кога и да е, од кои најмалку 10 години стаж на осигурување.

(2) Жена — борец на НОВ пред 9-IX-1943 односно жена — шпански борец се здобива со право на старосна пензија:

1) без оглед на годините на живот — кога ќе наполни пензиски стаж од 30 години;

2) кога ќе наполни 50 години живот — ако има најмалку 20 години пензиски стаж наполнет кога и да е, од кои најмалку 10 години стаж на осигурување.

(3) На осигуреникот од ст. 1 и 2 на овој член кој има најмалку 15 години пензиски стаж од кои најмалку 10 години стаж на осигурување може, без оглед на годините на животот, посебна републичка комисија (член 195) да му признае право на старосна пензија ако најде дека е тоа потребно со оглед на општата состојба на неговото здравје и работната способност. Ова овластување го има во поглед на воените осигуреници државниот секретар за народна одбрана.

(4) Во стажот на осигурување од 10 години од ст. 1 до 3 на овој член се сметаат во ефективно траење и сите периоди кои според овој основ се сметаат во посебен стаж во двојно траење.

Член 71

На борците на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци кои покрај личниот доход примале и боречки додаток според посебни прописи, им се зема и тој додаток во личниот доход за утврдување на пензискиот основ.

Член 72

(1) На носител на Партизанска споменница 1941 му припаѓа пензија во височина од 100% од личниот доход остварен во последната година пред

пензионирањето или од просечниот личен доход остварен во последните 5 години, ако е тоа поповолно за осигуреникот.

(2) На другите борци од НОВ пред 9-IX-1943 година односно на шпанските борци старосната пензија за 15 години пензиски стаж изнесува за маж 45% а за жена 47,5% од пензискиот основ и се зголемува за секоја понатамошна наполнета година пензиски стаж за маж по 2% а за жена по 2,5% од пензискиот основ, така што највисоката пензија да изнесува 85% од пензискиот основ.

(3) На осигуреникот од ставот 2 на овој член кој ќе оствари старосна пензија со пензиски стаж помал од 35 години (маж) односно 30 години (жена) износот на пензијата пресметана според наполнетиот стаж се зголемува за 60%, со тоа што така зголемената пензија да не може да надмине 85% од износот на пензискиот основ.

Член 73

(1) Борец на НОВ кој во Народноослободителната борба стапил на 9 септември 1943 година или подоцна, се здобива со правото на старосна пензија според општите услови и пензијата му се определува според одредбите од чл. 30 до 34 на овој закон, односно, за определени категории осигуреници — според соодветните посебни одредби од овој закон.

(2) На осигуреникот од ставот 1 на овој член кој ќе оствари старосна пензија пред наполнетиот пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) износот на пензијата пресметана според наполнетиот стаж му се зголемува, и тоа:

1) на борец на НОВ од 9 септември 1943 до крајот на таа година — за 60%;

2) на борец на НОВ од 1944 година — за 30%;

3) на борец на НОВ од 1945 година — за 10%;

(3) Зголемената пензија според ставот 2 од овој член не може да надмине 85% од износот на пензискиот основ.

Член 74

(1) На осигуреник — југословенски државјанин кој по 6 април 1941 година бил заробен или интерниран, и во логори на воени заробеници или политички затвореници односно интернирци непрестано активно и организирано учествувал во работата за Народноослободителното движење и кој по излегувањето од логорот му се ставил на располагање на Народноослободителното движење продолжувајќи ја активната работа за движењето, а на кој тоа време не му е признаено во двојно траење, старосната пензија остварена пред наполнетиот пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) му се зголемува за 30%, но најмногу до 85% од износот на пензискиот основ.

(2) Активното и организираното учество во работата за Народноослободителното движење се утврдува во постапката предвидена со овој закон.

Член 75

На борец на НОВ кој во Народноослободителната борба стапил на 9 септември 1943 година или подоцна и на осигуреник од членот 74 на овој закон, ако оствари предвремена пензија, оваа пензија не му се зголемува со процентите предвидени во чл. 73 и 74 на овој закон, што се применуваат врз зголемувањето на пензијата на тие осигуреници кога со правото на старосна пензија се здобиваат под општите услови по наполнетите пропишани години на живот (чл. 24 и 25 став 1).

Член 76

Одредбите од овој закон за користење на пензијата за време на запослувањето, за зголемување на старосната пензија и за повторно определување на пензијата врз основа на стаж наполнет по пензионирањето се применуваат и на борците на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци со тоа што:

1) пензискиот стаж на овие осигуреници од 35 години (за мажи) односно 30 години (за жени) се изедначува со пензискиот стаж на другите осигуреници од 40 односно 35 години;

2) старосната граница на овие осигуреници од 55 години за мажи односно 50 години за жени се изедначува со старосната граница на другите осигуреници од 60 односно 55 години.

Глава III

СЕМЕЈНА ПЕНЗИЈА

1. Осигурени членови на семејството

Член 77

(1) Членови на семејството осигурени за семејна пензија во случај на смрт на осигуреникот се:

1) брачниот другар;

2) децата на осигуреникот (родени во брак или вон брак, посвоени и пасиноци);

3) децата без родители (внучиња, браќа и сестри и други деца, што ги зел осигуреникот на издршка, ако се без обата родители или ако имаат еден или обата родители а тие се полно и трајно неспособни за работа);

4) родителите на осигуреникот (татко и мајка, очув и маштеа, и посвоител) што ги издржувал тој.

(2) Ако правото на семејна пензија е обусловено со издршка на член на семејството од страна на осигуреникот е потребно:

1) сите извори на сопствените приходи на таквиот член на семејството да не се достатни за неговата издршка;

2) осигуреникот до својата смрт да издржувал таквиот член на семејството живејќи со него во заедничко домаќинство или да му обезбедувал средства за издршка ако членот на семејството живеел надвор од неговото домаќинство.

(3) Републиките ги определуваат со свои прописи, согласно со ставот 2 од овој член, поблиските услови под кои се смета дека осигуреникот издржува членови на семејството.

2. Услови за здобивање со семејна пензија

а) Општи услови

Член 78

(1) Членовите на семејството на умрен осигуреник се здобиваат со право на семејна пензија:

1) ако осигуреникот имал најмалку 5 години ефективен стаж на осигурување, од кои најмалку 40 месеци во последните 5 години пред смртта;

2) ако осигуреникот имал најмалку 10 години вкупен пензиски стаж, од кои најмалку 5 години ефективен стаж на осигурување во последните 10 години пред смртта;

3) ако осигуреникот имал најмалку 20 години вкупен пензиски стаж;

4) ако смртта на осигуреникот настапила од последици на несреќа при работа или професионална болест — без оглед на должината на стабот;

5) ако осигуреникот ги имал годините на стаж и старост што се пропишани за здобивање со инвалидска пензија;

6) ако осигуреникот ги исполнувал условите на стабот и староста што се пропишани за здобивање со старосна пензија со стаж помал од 20 години (член 25).

(2) Членовите на семејството се здобиваат со право на семејна пензија ако умрениот осигуреник бил уживател на старосна пензија, инвалидска пензија или на право во врска со професионална рехабилитација и запослување според прописите за инвалидското осигурување.

(3) Членовите на семејството на лице кое по почетокот на применувањето на овој закон го немало својството на осигуреник а не било уживател на правото од ставот 2 на овој член, можат да се здобијат со право на семејна пензија само под условите од чл. 233 и 234 на овој закон.

(4) При утврдувањето дали е исполнет потребниот стаж во последните 5 или 10 години (став 1 точ. 1 и 2 се применуваат и одредбите од членот 25 ст. 2 и 3 на овој закон. Раздобјето од 5 односно 10 години се продолжува за онолку време колку што поминал осигуреникот во тоа раздобје на отслужување на воениот рок во Југословенската народна армија.

Член 79

(1) Правото на семејна пензија му припаѓа првенствено на брачниот другар, на децата на осигуреникот и на внуцињата без родители што осигуреникот ги зел на издршка (во понатамошниот текст: членови на потесното семејство).

(2) На родителите на осигуреникот, како и на децата без родители, освен внуцињата, што осигуреникот ги зел на издршка (во понатамошниот текст: членови на поширокото семејство) им припаѓа право на семејна пензија ако нема членови на потесно семејство, а ако ги има — само кога пензијата што им припаѓа на членовите на потесното семејство не го достасува полниот износ на основот за семејна пензија.

Член 80

Членовите на семејството на странски државјанин што постојано престојуваат во странство, можат да се здобијат со право на семејна пензија според овој закон ако државата во која членовите на семејството постојано престојуваат им признава такво право на југословенски државјани.

б) Посебни услови што треба да ги исполнуваат членовите на семејството

Брачен другар

Член 81

(1) Вдовица се здобива со право на семејна пензија ако до смртта на брачниот другар по кој ѝ припаѓа тоа право наполнила 45 години живот.

(2) Вдовица која до смртта на брачниот другар наполнила 40 години живот се здобива со правото да оствари семејна пензија кога ќе наполни 45 години живот.

Член 82

(1) Вдовица се здобива со право на семејна пензија и кога не ги наполнила пропишаните години на живот:

1) ако до смртта на брачниот другар била наполно неспособна за стопанисување или таква неспособност настапила во рок од една година од денот на смртта на брачниот другар;

2) ако по смртта на брачниот другар останало дете помладо од 15 години или постаро дете кое има право на семејна пензија поради тоа што е неспособно за работа, или останале три или повеќе деца што имаат право на семејна пензија, а вдовицата ги врши родителските должности спрема тие деца.

(2) Правото на семејна пензија здобиено поради неспособност за работа на вдовица трае додека постои таквата неспособност. Правото на вдовица на семејна пензија со кое таа се здобила покрај децата (став 1 точка 2) трае додека најмладото дете не наполни 15 години живот односно додека трае неспособноста на детето постаро од 15 години, или додека барем три деца имаат истовремено право на семејна пензија.

(3) Право на семејна пензија има вдовица кога детето на осигуреникот е редено по смртта на осигуреникот, со тоа што ова право ѝ припаѓа од денот на смртта на осигуреникот.

(4) Вдовица која во текот на траењето на правото на семејна пензија (став 2) наполни 45 години живот го задржува правото на пензија трајно. Вдовица која во текот на траењето на правото на семејна пензија наполни 40 години живот, ако тоа право ѝ престане пред наполнетата 45 година живот, може повторно да го оствари кога ќе наполни 45 години живот.

Член 83

(1) Вдовица која не наполнила 45 години живот до смртта на брачниот другар а не се здобила со право на семејна пензија и не е во работен однос ниту врши самостојна дејност има право на отплатнина.

(2) Височината на отплатнината од ставот 1 на овој член ја утврдува собранieto на републичката заедница на социјалното осигурување.

Член 84

(1) Вдовец се здобива со право на семејна пензија:

1) ако наполнил 60 години живот до смртта на брачниот другар по кој му припаѓа тоа право;

2) ако е помлад од 60 години но до смртта на брачниот другар бил наполно неспособен за стопанисување.

(2) Правото на семејна пензија поради неспособност за стопанисување вдовец го има додека таквата неспособност трае. Ако вдовецот во текот на траењето на тоа право наполни 60 години живот го задржува тоа право трајно.

Член 85

(1) Брачниот другар чиј брак е разведен без негова вина се здобива со право на семејна пензија ако има право на издршка утврдено со судска одлука.

(2) Ако брачниот другар од подоцнежниот брак има право на семејна пензија, брачниот другар од ставот 1 на овој член се здобива со правото на семејна пензија како соуживател.

Член 86

Брачен другар не се здобива со право на семејна пензија ако бракот е поништен или разведен со правосилна судска пресуда а нему не му е досудена издршка.

Деца

Член 87

(1) Дете — родено во брак или вон брак, посвоено и пасинок, како и дете без родители (член 77 став 1 точка 3), се здобива со право на семејна пензија и го има тоа право до наполнетата 15 година од животот, а ако е на редовно школување — до крајот на пропишаниот рок за редовно школување, но најдоцна до наполнетата 26 година од животот.

(2) Ако школувањето е прекинато поради болест, правото на семејна пензија може да се здобие односно припаѓа и за време на болувањето — до наполнетата 26 година од животот, како и над тие години — но најмногу за онолку време колку е изгубено за редовно школување поради болест ако редовното школување е продолжено пред наполнетата 26 година од животот.

(3) Ако членот на семејството од ставот 1 на овој член стане наполно и трајно неспособен за работа пред здобивањето со правото на семејна пензија или за време на траењето на тоа право во смисла на овој член, му се продолжува тоа право за сето време додека трае таквата неспособност. Ако таква неспособност настапи по наполнетите години на животот до кои членот на семејството се здобива со право на семејна пензија (ст. 1 и 2) а пред смртта на осигуреникот односно уживателот на правото, членот на семејството се здобива со правото на семејна пензија ако осигуреникот односно уживателот на правото го издржувал до својата смрт.

(4) Детето (став 1) се здобива со право на семејна пензија и ако другиот родител има својство на осигуреник.

Член 88

Под условите од членот 87 на овој закон, пасинок и дете без родители имаат право на семејна пензија ако исполнуваат и посебен услов, и тоа:

1) пасинок — ако осигуреникот односно уживателот на правото го издржувал самиот или заедно со брачниот другар во своето домаќинство;

2) внуче, брат и сестра — ако немаат сопствени приходи достатни за издршка;

3) друго дете без родители — ако нема сопствени приходи достатни за издршка, а осигуреникот односно уживателот на правото го издржувал во своето домаќинство најмалку 3 години пред својата смрт или за покусо време ако смртта е предизвикана со несреќа при работа или вон работа.

Родители

Член 89

(1) Родителот (член 77) што го издржувал осигуреникот односно уживателот на правото до својата смрт има право на семејна пензија:

1) ако до смртта на осигуреникот односно уживателот на правото навршил, и тоа: мајка 45 години живот а татко 60 години живот;

2) ако е помлад од 45 односно 60 години, но до смртта на осигуреникот односно уживателот на правото бил наполно неспособен за стопанисување, сè додека таквата неспособност трае. Ако родителот во текот на траењето на тоа право наполни 45 односно 60 години живот ја задржува таа пензија трајно.

(2) Под условите од овој член се здобиваат со право на семејна пензија и очувот и мащтеата, како и посвоителот на осигуреникот односно на уживателот на правото.

Заедничка одредба

Член 90

Како потполна неспособност за работа односно стопанисување, од која зависи правото на семејна пензија, се смета: кај децата — неспособноста за самостоен живот и работа, а кај другите лица — неспособноста што ѝ одговара на I категорија инвалидност, во смисла на прописите за инвалидското осигурување.

3. Определување на височината на пензијата

Член 91

(1) Семејната пензија се определува:

1) по смртта на осигуреникот — од старосната пензија што би му припаѓала на осигуреникот според наполнетиот пензиски стаж или, ако е тоа за корисниците поповолно — од инвалидската пензија што би му припаѓала на осигуреникот за случај на инвалидност од I категорија поради болест;

2) по смртта на осигуреникот што умрел поради несреќа при работа или професионална болест, како и на осигуреник односно уживател на пензија кој бил воен инвалид од I до VI група — од старосната пензија определена во височина 85% од пензискиот основ;

3) по смртта на уживател на старосна пензија — од пензијата што му припаѓала на уживателот во моментот на смртта или, ако е тоа за корисникот поповолно — од инвалидската пензија што би му припаѓала на уживателот ако наместо старосна пензија би остварил инвалидска пензија како инвалид од I категорија;

4) по смртта на уживател на исклучително признаена старосна пензија — од износот на таа пензија што му припаѓала во моментот на смртта;

5) по смртта на уживател на инвалидска пензија — од пензијата што му припаѓала во моментот на смртта;

6) по смртта на инвалид на трудот — уживател на право во врска со професионална рехабилитација или запослдување — од износот на инвалидската пензија што би му припаѓала во моментот на смртта ако би бил инвалид од I категорија на инвалидност.

(2) Како најмал основ за определување на семејна пензија се зема старосната пензија пресметана за пензиски стаж од 20 години, односно кога се во прашање семејства на борци на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпански борци — старосната пен-

зија пресметана според членот 72 од овој закон за пензиски стаж од 15 години.

Член 92

Височината на семејната пензија се определува од основот за семејна пензија (член 91) а според бројот на членовите на семејството што имаат право на пензија, и тоа:

1) ако пензијата им припаѓа само на членови на потесно семејство или само на членови на пошироко семејство — во следните проценти:

за еден член	за два члена	за три члена	за четири или повеќе членови
70%	80%	90%	100%

2) ако пензијата им припаѓа и на членови на потесно семејство и на членови на пошироко семејство, на членовите на потесното семејство им се определува семејната пензија според точката 1 од овој член, а на членовите на поширокото семејство им припаѓа остаток до полниот износ на семејната пензија.

Член 93

Ако право на семејна пензија имаат разведениот брачен другар и брачниот другар од новиот брак на осигуреникот односно уживателот на правото, се определува една семејна пензија во височина што би припаѓала за еден член на семејството.

Член 94

(1) На уживателите на семејна пензија им се обезбедува, под условите од членот 37 на овој закон, заштитен додаток на пензијата ако пензијата определена според овој закон им изнесува помалку од пропишаниот граничен износ на најниското пензиско примање во смисла на членот 37 од овој закон.

(2) Заштитниот додаток претставува разлика помеѓу износот на семејната пензија што припаѓа според законот и граничниот износ на најниското пензиско примање утврден според членот 37 од овој закон и се определува во процент од таа разлика зависно од бројот на членовите на семејството што имаат право на семејна пензија.

(3) Височината на заштитниот додаток за семејна пензија според бројот на членовите на семејството ја определува собрането на републичката заедница на социјалното осигурување.

Член 95

На членовите на семејството на борец на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпански борец кој во моментот на смртта ги исполнувал условите за признавање старосна пензија според членот 70 став 3 од овој закон, по таа пензија не ја остварил, посебната републичка комисија може да им го признае правото на семејна пензија ако се исполнети условите за здобивање со семејна пензија (чл. 81 до 90). Оваа семејна пензија се определува од старосната пензија која би му припаѓала на таков борец ако таа пензија би ја остварил додека бил жив.

Член 96

(1) На членовите на семејството на лица што имале особени заслуги на полето на револуционерната, политичката, научната, културната или општествената дејност може по исклучок да им се признае семејна пензија без оглед дали се исполнети условите за здобивање со право на семејна пензија според овој закон, како и да им се определи семејна пензија по износ поголем од оној што би припаѓал според одредбите од овој закон.

(2) За исклучителното признавање и определување на семејна пензија решава Сојузниот извршен совет, односно републичкиот извршен совет.

Глава IV УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ СО ЕКОНОМСКИТЕ ДВИЖЕЊА

Член 97

(1) Пензиите определени според овој закон задолжително се усогласуваат со движењето на просечните животни трошоци на почетокот на секоја календарска година, ако нивото на животните трошоци во изминатата година се зголемило најмалку за 3%.

(2) Ако порастот на животните трошоци во изминатата година бил помал од 30%, па поради тоа не е извршено усогласување на пензиите, процентот на зголемувањето на животните трошоци од претходната година му се додава на процентот на зголемувањето на животните трошоци настанато во наредната година, па пензиите се зголемуваат за вкупниот пораст на трошоците во обете години.

Член 98

Одлуката за усогласување на пензиите ја донесува Собранието на републиката заедница на социјалното осигурување врз основа на движењето на животните трошоци во републиката.

Член 99

Движењето на просечните животни трошоци спрема кое се врши усогласувањето на пензиите се утврдува врз основа на просечните цени на групи артикли и услуги на личната потрошувачка, вклучувајќи ја и станарината, предвидени во републичките листи според кои се води службената статистика на личната потрошувачка.

Член 100

Ако врз основа на сојузни или републички прописи дошло до пораст на цените на определени артикли или услуги на личната потрошувачка, и, во врска со тоа, до зголемување на личните примања на осигурениците, ќе се изврши соодветно зголемување на сите пензии во еднаков износ.

Член 101

(1) Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување ја разгледува материјалната положба и животниот стандард на уживателите на пензија во врска со општите економски движења и материјалната положба и животниот стандард на осигурениците, и презема мерки за соодветно зголемување на животниот стандард на пензионерите.

(2) Основите, условите и мерилата за усогласување на пензиите со општите економски движења заради остварување на порастот на животниот стандард на сите уживатели на пензии, ги утврдува Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување, на предлог од Собранијата на републичките заедници на социјалното осигурување. При утврдувањето на основите, условите и мерилата за усогласување на пензиите се зема предвид состојбата и предвидливото движење на фондовите и резервите на пензиското осигурување, остварениот пораст на продуктивноста на трудот и на националниот доход, како и обемот на приходите што врз основа на тој пораст се остваруваат за пензиското осигурување.

(3) Одлуката за усогласување пензиите во смисла на ставот 2 од овој член и во согласност со состојбата на фондовите и резервите на пензиското осигурување ја донесува Собранието на републичката заедница на социјалното осигурување.

Член 102

Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување ги разгледува најдоцна по истекот на секој петгодишен период, нивоата на сите пензии заради согледување на настанатите разлики помеѓу нивоата на пензиите на оние уживатели што ги оствариле пензиите во поранешните години и пензиите на соодветните категории пензионери на кои им се определени пензиите во последните години. Во врска со тоа, Собранието одлучува за

потребата од општо усогласување на нивоата на сите пензии, и ги утврдува условите и мерилата за такво усогласување.

Глава V

КОРИСТЕЊЕ И ГУБЕЊЕ НА ПРАВОТО НА ПЕНЗИЈА

Член 103

(1) Пензијата припаѓа од денот кога се исполнети условите пропишани за здобивање со право на пензија, ако барањето за остварување на пензијата е поднесено во рок од шест месеци од денот на исполнувањето на тие услови.

(2) Ако барањето е поднесено по истекот на рокот од шест месеци, пензијата припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето и за шест месеци наназад.

(3) На осигуреникот кој во моментот на поднесувањето на барањето за старосна пензија се наоѓа во работен однос или врши некоја од дејностите по основот на која е осигурен, пензијата се исплатува од првиот нареден ден по престанокот на работниот однос или вршењето на дејноста.

Член 104

(1) На осигуреник кој остварил старосна пензија пред наполнувањето на пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена), ако повторно стапи во работен однос или врши дејност по основот на која е осигурен, не му припаѓа пензија за тоа време.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, занимавање со самостојна уметничка дејност по остварувањето на правото на пензија не влијае врз исплатата на пензијата, но тоа време не се смета во стаж на осигурување за зголемување односно повторно определување на пензијата според овој закон.

(3) На член на семејство кој остварил право на семејна пензија не му припаѓа пензијата додека се наоѓа во работен однос или врши дејност по основот на која е осигурен.

(4) На осигуреник кој остварил старосна пензија со пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) пензијата му се исплатува и ако врши каква и да е работа по остварувањето на таквата пензија.

Член 105

(1) Ако семејна пензија им припаѓа само на членови на потесно семејство или само на членови на пошироко семејство, а некои од нив живеат одвоено, вкупната семејна пензија се дели на рамни делови.

(2) Ако пензијата им припаѓа и на членови на потесно семејство и на членови на пошироко семејство, а некои од нив живеат одвоено, семејната пензија претходно ќе се подели на дел што им припаѓа на членовите на потесното семејство и на дел што им припаѓа на членовите на поширокото семејство, па секој дел натаму се распоредува на рамни делови.

(3) Поделба на пензијата во смисла на овој член се врши и кога на некој од соживателите привремено ќе му се запре исплатата на семејната пензија што му припаѓа додека траат определените околности предвидени со овој закон (член 104 став 2), како и за време на мирувањето на правото што му припаѓа на одделен член на семејството (член 112).

Член 106

(1) Ако семејна пензија уживаат двајца или повеќе членови на семејство, па на некои од нив му престане правото на пензија, на преостанатите членови што имаат право на семејна пензија повторно им се определува височината на пензијата. Така определената пензија припаѓа од денот откога на некој од соживателите ќе му престане правото на пензија.

(2) Ако исплатувањето на семејна пензија биде запрено или ако правото што му припаѓа на одделен член на семејството мирува, не се врши повторно определување на семејната пензија.

(3) Ако на вдовица поради запослување или користење на лична пензија не ѝ се исплатува семејната пензија што ѝ припаѓа, на другите членови на потесното семејство за тоа време им се исплатува семејната пензија во височината што се определува како вдовицата да нема право на семејна пензија.

Член 107

(1) Со стапување во брак го губат правото на семејна пензија:

1) вдовица помлада од 45 години, освен вдовица која со тоа право се здобила поради потполна неспособност за стопанисување;

2) деца на осигуреникот и деца без родители, без оглед дали стапиле во брак пред или по смртта на осигуреникот односно на уживателот на правото, освен децата што се здобиле со тоа право поради потполна и трајна неспособност за работа.

(2) На вдовица која со стапување во нов брак го загубила правото на семејна пензија, а по брачниот другар од новиот брак не се здобила со семејна пензија, ѝ се воспоставува правото на поранешната семејна пензија под услов:

1) во моментот на престанокот на новиот брак да има уште деца од првиот брак што уживаат семејна пензија;

2) сè уште да се исполнети условите под кои вдовицата, со оглед на годиците на животот односно бројот на децата, има право на семејна пензија.

Член 108

(1) Правото на пензија се губи ако поради намалување на пензискиот стаж, поради околностите поради кои определените периоди на пензиски стаж не се сметаат (чл. 163 до 165), повеќе не се исполнети условите за здобивање со право на пензија.

(2) Правото на семејна пензија му престанува на член на семејството кај кој поради настанатата промена повеќе не постојат посебни услови од кои зависи здобивањето и траењето на тоа право.

Член 109

Кога осигурениците се сами обврзници за плаќање на придонесот за пензиско осигурување, тие се должни самите да ја поднесат пропишаната пријава на осигурување, а пензијата односно делот на пензијата што припаѓа по основот на таков стаж се исплатува ако се уплатени во целина придонесите.

Член 110

На уживател на пензија — странски државјанин кој ќе се исели на постојан престој во странство, пензијата му се исплатува во странство ако со односната држава постои спогодба за плаќање на пензиите во странство или ако односната држава им признава такво право на југословенските државјани.

Член 111

Заштитниот додаток според овој закон, ако со меѓународни договори не е определено поинаку, не им припаѓа:

1) на уживателите на пензија на кои исплатувањето на пензијата им се врши во странство;

2) на уживателите на пензија на кои не им се врши исплатување на пензијата за време на нивниот престој во странство за сето време на престојот во странство ако тој престој трае подолго од 6 месеци.

Член 112

Ако осигуреник односно уживател на пензија се здобие со право на две или повеќе пензии според овој закон, може да ужива само една од тие пензии — по сопствен избор.

Член 113

(1) Пензијата се определува во месечен износ и се исплатува секој месец однапред.

(2) Стасаните месечни износи на пензијата што не можеле да бидат исплатени поради околностите што ги предизвикал уживателот на пензијата дополнително ќе се исплатат најмногу за 3 години на-

назад сметајќи од денот кога по престанокот на дејствувањето на тие околности, уживателот на пензијата поднесе барање за исплата.

ДЕЛ ТРЕТ

ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА ЛИЦА ШТО ВРШАТ САМОСТОЈНИ ДЕЈНОСТИ

Член 114

(1) Лицата што вршат самостојна дејност се осигуруваат за старосна и семејна пензија според начелата утврдени во одредбите од чл. 115 до 122 на овој закон.

(2) Пензиското осигурување на лица што вршат самостојни дејности се установува со овој закон, со републички закон или со договор.

(3) Договорите за установување и за спроведување на пензиското осигурување на лица што вршат самостојна дејност ги склучува Југословенската односно републичката заедница на социјалното осигурување со соодветната професионална организација.

Член 115

Пензиското осигурување и обврската за плаќање на придонесот настанува со признавањето на својството на осигуреник.

Член 116

Правата од пензиското осигурување во поглед на здобивањето и определувањето на старосна и семејна пензија, користењето и губењето на правото на пензија не можат да се установат под поповолни услови отколку што е во овој закон предвидено за пензиското осигурување на работниците.

Член 117

(1) За осигурување на лицата што вршат самостојна дејност се установува определен единствен паричен износ, или повеќе парични износи кои можат да бидат определени според должината на стајот на осигурување односно на вкупниот пензиски стаж или по други критериуми.

(2) Паричните износи на кои се осигуруваат лицата што вршат самостојни дејности служат како основ за плаќање на придонесот и определување на правото.

Член 118

На осигуреник со самостојна дејност старосната пензија му се определува од пензискиот основ кој сочинува десетгодишен просек на основот на кој бил осигурен согласно со одредбите од чл. 30 до 33 на овој закон.

Член 119

(1) За осигурениците со самостојни дејности не може да се установува предвремена пензија ниту заштитен додаток.

(2) На осигурениците со самостојни дејности се применуваат одредбите од овој закон за усогласувањето на пензиите со економските движења, за користењето и губењето на правото на пензија и за постапката за остварување на правото на пензија.

Член 120

(1) Осигурениците со самостојни дејности можат да остварат старосна пензија и пензијата им се исплатува дури по престанокот на вршењето на самостојната дејност и кога сите стасани придонеси се уплатени во целина.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, осигурениците што вршат самостојна уметничка дејност можат да остварат и користат пензија и без докази за престанокот на вршењето на таа дејност.

Член 121

На осигурениците со самостојни дејности во пензиски стаж им се сметаат:

1) периодите на стаж на осигурување наполнети од денот на почетокот на применувањето на овој закон;

2) периодите на стаж на осигурување наполнети пред почетокот на применувањето на овој закон;

3) периодите на посебниот стаж, и тоа: времето на учеството во револуционерната работа, Народно-ослободителната војна, антифашистичката борба во други земји и војски, времето на учеството во војни, како и времето на прекилот на самостојната дејност, што се признаваат според чл. 138, 140 до 146 и 148 до 150 од овој закон.

Член 122

(1) Времето на вршењето на самостојна дејност пред установувањето на задолжително пензиско осигурување за одделни категории самостојни дејности, може да им се засмета на осигурениците од тие категории под услов самите да обезбедат средства потребни за покривање на обврските настанати со признавањето на ова време во пензиски стаж, и тоа во обемот и на начинот што се определени во соодветните договори за социјално осигурување на тие осигуреници или во републички закон.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член не се применува ако времето на вршењето на самостојна дејност пред установувањето на задолжителното пензиско осигурување е признаено според законот, односно според договорот за пензиско осигурување важечки до почетокот на применувањето на овој закон.

Член 123

(1) Врз основа на овој закон се осигурени: уметниците, филмските работници, адвокатите, свештениците и верските службеници, истакнатите спортисти, артистите и колпортерите на печат, како и сите други лица кои врз основа на вршење самостојна дејност до денот на почетокот на применувањето на овој закон биле опфатени со задолжително пензиско осигурување врз основа на сојузен закон или сојузни односно републички договори за социјално осигурување.

(2) На осигурениците од ставот 1 на овој член се применуваат одредбите од овој закон за здобивање и определување на правото на старосна и семејна пензија, за усогласување на пензиите со економските движења, за користење и губење на правото на пензија и за постапката за остварување на правото на пензија.

(3) На осигурениците од ставот 1 на овој член им се сметаат во пензиски стаж, покрај периодите наведени во членот 121 од овој закон, и другите периоди на посебниот стаж што се признавале според законот односно договорите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон и кои ќе се утврдат со договорите за спроведување на пензиското осигурување на тие осигуреници.

Член 124

(1) Се установува пензиско осигурување на самостојните занаетчи и самостојните угостители, според одредбите од овој закон, почнувајќи од 1 јануари 1965 година.

(2) Правата од ова осигурување можат да се остваруваат најрано по истекот на пет години од воведувањето на осигурувањето.

(3) Спроведувањето на ова осигурување се регулира со републички закон или со договорите што ќе ги склучат републичките заедници на социјалното осигурување со соодветната организација.

ДЕЛ ЧЕТВРТ ПЕНЗИСКИ СТАЖ

Член 125

Пензискиот стаж во смисла на овој закон го опфаќа времето поминато во осигурување пред и по почетокот на применувањето на овој закон (во понатамошниот текст: стаж на осигурување) и периодите поминати вон осигурување до почетокот на применувањето на овој закон кои се сметаат во пензиски стаж според овој закон (во понатамошниот текст: посебен стаж).

Глава VI СТАЖ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 126

(1) Во стаж на осигурување се смета времето што го поминал осигуреникот во работен однос или на друга работа по основот на кој бил осигурен според чл. 21 и 22 од овој закон.

(2) Во стаж на осигурување се смета и времето што го поминал осигуреникот во вршење на самостојната дејност за која бил задолжително пензиски осигурен врз основа на закон или договор.

Член 127

(1) Во стаж на осигурување се смета сето време поминато во работен однос со полно работно време.

(2) Како време поминато со полно работно време се подразбира и времето што ќе го поминат во работен однос со скратено работно време:

1) осигуреници — инвалиди на трудот, воени инвалиди од војните и мирновремени воени инвалиди, ако се запослени со онолку време колку што според наодот и оценката од инвалидската комисија ѝ одговара на нивната работна способност;

2) воени осигуреници — уживатели на инвалидска пензија ако се запослени со најмалку една половина од работното време;

3) осигуреници — жени, поради доење и нега на дете — според посебни прописи;

4) дефектни или инвалидни лица, ако се запослени со работно време што ѝ одговара на нивната работна способност.

(3) Времето поминато во работен однос со неполно работно време, освен случаите од ставот 2 на овој член, се смета во стаж на осигурување со половина траење, ако осигуреникот работел со најмалку една половина од пропишаното полно работно време.

(4) Одредбите од ст. 1 и 3 на овој член важат и кога потребното работно време е остварено со работа во два или повеќе работни односи.

Член 128

Како стаж на осигурување се смета и времето што ќе го помине осигуреникот:

1) на боледување по престанокот на работниот однос или друга работа, за времето за кое примал надоместок на личниот доход според прописите за здравственото осигурување;

2) на професионална рехабилитација на која бил упатен од надлежниот орган односно организација како инвалид на трудот, воен инвалид од војните или мирновремен воен инвалид, или како слеп.

Член 129

(1) Како стаж на осигурување се смета под определени услови и времето поминато на стручно усовршување или специјализација, како и на школување, и тоа:

1) времето што пред почетокот на применувањето на овој закон осигуреникот го поминал:

а) на стручно усовршување на курсеви и во специјални училишта до 31 декември 1957 година, но најмногу до две години, ако на такво усовршување бил упатен по стапувањето во работен однос;

б) на школување на кое бил упатен во текот на работниот однос заради завршување на започнатото редовно школување, но најмногу до две години, ако за тоа време бил во работен однос;

2) времето што пред и по почетокот на применувањето на овој закон осигуреникот го поминал на стручно усовршување или специјализација во текот на траењето на работниот однос вон организацијата во која е запослен, и тоа сето време на траењето ако такво усовршување или специјализација се врши со работа на определено работно место со полно работно време, а ако не се врши на тој начин — најмногу до две години.

(2) Како стаж на осигурување се смета и времето што осигуреникот по почетокот на применувањето на овој закон го поминал на стручно усовршување или специјализација во текот на траењето на работниот

однос а кое не е опфатено во точката 2 став 1 од овој член (како и по прекилот на работниот однос), ако осигуреникот продолжил за тоа време со плаќање на придонесот (продолжено осигурување).

(3) Како стаж на осигурување се смета и времето што осигуреникот го поминал на задолжителна практична работа или на доброволна практика (волонтери), со полно работно време, до 31 декември 1957 година без оглед на тоа дали за тоа време е платен придонесот за социјално осигурување а по тој ден само ако за тоа време е платен тој придонес.

Член 130

(1) Како стаж на осигурување се сметаат и периодите поминати по престанокот на задолжителното осигурување за кои осигуреникот по почетокот на применувањето на овој закон плаќа придонес (продолжено осигурување), и тоа за време на:

1) стручно усовршување или специјализација по прекилот на работниот однос;

2) привремена безработност, ако за тоа време му е уредно пријавен на заводот за запослување на работници — до најмногу 2 години за одделен случај на прекин на осигурување;

3) престој во странство за време на запослување кај меѓународни и други организации — по основот на меѓународен договор, односно кај странски работодавец — по основот на упат од надлежниот југословенски орган ако за тоа време не е задолжително осигурен кај југословенски носител на социјално осигурување (член 21);

4) престој во странство како брачен другар на осигуреник — југословенски државјанин на служба во странство кај југословенски државни органи, работни и други организации или во други служби врз основа на меѓународен договор.

(2) Придонесот за продолжено осигурување се плаќа по истиот основ по кој е пресметан придонесот непосредно пред престанокот на задолжителното осигурување.

(3) Засметување на периодите на продолжено осигурување може да се обезбеди во вкупно траење до најмногу 20 години.

(4) Времето на продолженото осигурување се зема предвид само за зголемување на стажот над минимумот на стажот пропишан за здобивање со пензија, а не и за исполнување на тој минимум.

(5) Поблиски прописи за примена на одредбите од овој член донесува, по потреба, Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување.

Член 131

Во стаж на осигурување не се смета времето што во текот на траењето на работниот однос или друга работа осигуреникот го поминал:

1) на неплатено отсуство подолго од 30 дена, во одделна календарска година;

2) под суспензија што траела подолго од 30 дена, ако работниот однос престанал со отпуштање на осигуреникот, како и во истражен затвор кој траел подолго од 30 дена — освен ако кривичната постапка била запрена со правосилна одлука или ако осигуреникот бил ослободен од обвинението, или обвинението било отфрлено — но не поради ненадлежност;

3) на издршка на казната затвор подолга од 30 дена.

Член 132

Во стаж на осигурување се смета и времето што го поминал осигуреникот од 15 мај 1945 година на работа како член на занаетчиска (производителска, преработувачка или услужна) задруга или како член на рибарска задруга на поморското, речното или езерското рибарство, ако работата во задругата му била единствено или главно занимање.

Член 133

Во стаж на осигурување се смета и времето што го поминал осигуреникот како инвалид на трудот:

1) во работен однос со полно работно време до 31 декември 1958 година, иако за тоа време бил уживател на инвалидска пензија според поранешните прописи;

2) во работен однос до 31 декември 1958 година како уживател на инвалиднина од II или III група;

3) во работен однос од 1 јануари 1959 година како инвалид на трудот од II или III категорија на инвалидност запослен според прописите за инвалидското осигурување, или како уживател на инвалидска пензија во намален износ запослен со работно време што ѝ одговара на неговата преостаната способност за работа, или како уживател на инвалидска пензија — воен осигуреник запослен со најмалку една половина од работното време.

Член 134

(1) Како стаж на осигурување се смета и времето што осигуреникот до влегувањето во сила на Општиот закон за народните одбори (до 28 мај 1946 година), го поминал на должности претседател, секретар и повереник на народни одбори, ако тоа му било единствено или главно занимање.

(2) Како стаж на осигурување се смета и времето што осигуреникот го поминал на јавни работи до 31 декември 1957 година, организирани од страна на државни органи или општествени организации во Југославија, ако на таква работа работел со полно работно време и ако по престанокот на таквата работа, во рок од 6 месеци стапил во работен однос со полно работно време.

Член 135

(1) Во стаж на осигурување се смета времето што осигуреникот го поминал во работен однос со полно работно време како земјоделски работник на приватни земјоделски имоти, и тоа:

1) пред 16 февруари 1950 година — ако во одделна календарска година поминал најмалку 7 месеци на таква работа или на таква работа и на работа на други работи во работен однос со полно работно време;

2) во раздобјето од 16 февруари 1950 до 31 декември 1954 година — само времето во кое работниот однос траел непрекинато најмалку 3 месеци и ако е за тоа време платен придонес за социјално осигурување;

3) во раздобјето од 1 јануари 1955 до 31 декември 1957 година — ако работниот однос траел најмалку 15 дена во период од 30 календарски денови кај ист работодавец, сметајќи го тој период од денот на стапувањето на работа;

4) од 1 јануари 1958 година — сето време поминато во работен однос со полно работно време.

(2) Времето што земјоделски работник го поминал во работен однос со т. нар. атар или група земјоделци чувајќи добиток, полиња и др., се смета во стаж на осигурување под условите од точката 1 став 1 на овој член.

(3) Времето што осигуреникот го поминал во работен однос како земјоделски работник на земјоделски стопанства во општествена или задружна сопственост или кај земјоделски установи се смета во стаж на осигурување, и тоа:

1) пред 1 април 1947 година — ако во одделна календарска година поминал најмалку 7 месеци на таква работа со полно работно време или на таква работа и на работа на други работи во работен однос со полно работно време;

2) во раздобјето од 1 април 1947 до 15 февруари 1950 година — ако бил запослен на земјоделски стопанства во општествена сопственост или кај земјоделски установи како постојан земјоделски работник (годишник) или како месечен земјоделски работник (месечар), а ако бил запослен на земјоделски стопанства во задружна сопственост — под условите од точката 1 на овој став;

3) во раздобјето од 16 февруари 1950 до 31 декември 1957 година — сето време поминато во работен однос со полно работно време;

4) од 1 јануари 1958 година — сето време поминато во редовен работен однос.

(4) Под условите од точката 1 на ставот 1 од овој член во стаж на осигурување се смета и времето што работниците — рибари на кои риболовот им бил единствено или главно занимање го поминале ловейќи риба со туѓи пловни риболовни средства и за својата работа примале награда во улов или делум во пари а делум во улов.

Член 136

(1) Во стаж на осигурување се смета времето што осигуреникот — југословенски државјанин го поминал во работен однос пред 1 декември 1918 година, а на подрачјето на државите во чиј состав се наоѓале одделни подрачја од југословенската територија, а осигуреникот бил државјанин на некоја од тие држави.

(2) Времето поминато до 26 октомври 1954 година во работен однос во Италија или на окупирано подрачје од бившата Слободна Територија на Трст, му се признава во стаж на осигурување на осигуреник кој станал југословенски државјанин врз основа на Договорот за мир со Италија, или е изедначен во правата и должностите со југословенските државјани врз основа на Меморандумот за согласност за Слободната Територија на Трст од 5 октомври 1954 година.

(3) Времето поминато пред 5 октомври 1954 година во работен однос во Италија му се признава во стаж на осигурување и на осигуреник — југословенски државјанин кој до тој ден, а пред Договорот за мир со Италија постојано се населил во Југославија

Член 137

Како стаж на осигурување се сметаат периодите за кои осигуреникот до почетокот на применувањето на овој закон уплатил придонес за пензиско осигурување:

1) времето што југословенски државјанин, кој добил упат од надлежниот орган за запослување во странство, го поминал во работен однос во странство пред добивањето на тој упат, како и времето на запослување во странство за кое добил одобрение по враќањето во Југославија;

2) времето што иселеник повратник го поминал во работен однос во странство, а кое според одредбата од членот 160 став 1 на овој закон не му се смета во посебен стаж

Глава VII

ПОСЕБЕН СТАЖ

1. Учество во револуционерната работа

Член 138

(1) Како посебен стаж се смета времето што осигуреникот пред 6 април 1941 година го поминал на илегална револуционерна работа во земјата и во странство, и тоа:

1) како револуционерен работник на одговорни должности во револуционерна политичка организација, ако таа работа му била исклучиво занимање или ако поради таа работа не можел да се запосли;

2) во затвори, логори, конфинација и интернација поради револуционерната работа;

3) вон работен однос поради тоа што работниот однос му престанал како на припадник на револуционерното движење или што како на таков му било оневозможено да се запосли.

(2) Во посебен стаж се смета и времето што осигуреникот од ставот 1 на овој член го поминал вон работен однос поради болест или повреди добиени по повод револуционерната работа или поради последиците од болест или повреди добиени поради лишување од слобода, измачување и прогонување поради учество во таа работа.

Член 139

Како посебен стаж му се смета на осигуреникот и времето поминато на територијата на Југославија пред 6 април 1941 година:

1) во штрајк и лок-аут;

2) вон работен однос, но најдолго до 6 месеци во секој одделен случај, ако работниот однос му престанал поради учество во штрајк.

2. Учество во Народноослободителната војна

Член 140

(1) Како посебен стаж во двојно траење се смета времето што осигуреникот го поминал до 15 мај 1945 година:

1) во состав на партизанските одреди на Југославија, Народноослободителната војска на Југославија и Југословенската армија;

2) на активна и организирана работа во Народноослободителната борба;

3) во затвори, логори и интернација, ако борејќи се или извршувајќи задачи на Народноослободителното движење бил заробен или уапсен, или ако како припадник на револуционерното движење се затекнал во затвор 1941 година, ако во затворот, логорот или интернацијата ја продолжил работата за Народноослободителното движење, односно ако бил организатор на движењето и со својата дејност го организирал, зајакнувал и развивал Народноослободителното движење во затворот, логорот или интернацијата — под услов по излегувањето од затворот, логорот или интернацијата да му се ставил на располагање на Народноослободителното движење продолжувајќи ја активната работа за движењето;

4) во логори на воени заробеници или политички интернирци, ако во логорот до 9 септември 1943 година активно се вклучил во работата за Народноослободителното движење, бил организатор на движењето и со својата дејност го зајакнувал и го развивал Народноослободителното движење во логорот сметајќи од денот на таквото вклучување во движењето, а под услов по излегувањето од логорот да му се ставил на располагање на Народноослободителното движење продолжувајќи ја активната работа за движењето.

(2) Времето поминато во состав на партизанските одреди на Југославија, Народноослободителната војска на Југославија и Југословенската армија пред наполнетата 15-та година од животот се смета во пензиски стаж.

Член 141

Како посебен стаж во ефективно траење се смета времето што осигуреникот го поминал до 15 мај 1945 година соработувајќи активно во Народноослободителното движење, вршејќи постојано во подолг период одделни задачи односно должности или работи во одбори, установи или организации на Народноослободителното движење или по нивни налози, без оглед дали таа работа ја вршел на ослободена или неослободена територија.

Член 142

(1) Како посебен стаж се смета времето поминато во Југословенската народна армија по 15 мај 1945 година па до демобилизацијата, и тоа по одбивање на периодот поминат на дослужување на кадровскиот рок ако осигуреникот во моментот на отпуштањето од војската не бил офицер, активен подофицер или воен службеник.

(2) На осигуреник што бил демобилизиран но задржан на лекување во стационарна здравствена установа му се смета во посебен стаж и времето на боледување до денот на отпуштањето од здравствената установа.

(3) На осигуреникот од ставот 1 на овој член што е демобилизиран во текот на 1945 година му се смета во посебен стаж и времето од демобилизацијата до крајот на 1945 година, ако во тој рок стапил во работен однос. Ако поради привремена неспособност бил спречен за работа ова време му се признава — ако во работен однос стапил во рок од 6 месеци по престанокот на неспособноста.

3. Учество во антифашистичката борба во други земји и во сојузнички војски

Член 143

(1) Како посебен стаж во двојно траење се смета времето што осигуреник го поминал:

1) во состав на бившата Шпанска републиканска армија;

2) во состав на воени оружени формации на антифашистичкото движење или во оружана антифашистичка борба во други земји — до 15 мај 1945 година.

(2) Во посебен стаж се смета во ефективно траење времето што осигуреник — југословенски државјанин го поминал во затвори, логори или интернација поради учество во состав на бившата Шпанска републиканска армија или поради учество во состав на воени оружени формации на антифашистичкото движење или во оружана антифашистичка борба во други земји.

(3) На осигуреникот од ставот 2 на овој член кој по 6 април 1941 година бил во затвори, логори или интернација во странство му се смета во посебен стаж, под условите од членот 145 став 2 на овој закон, и времето до враќањето во Југославија.

Член 144

Времето што осигуреник — југословенски државјанин од 6 април 1941 година до 15 мај 1945 година го поминал во состав на сојузнички војски или во извршување на воени задачи во конвои на сојузничките морнарици се смета во посебен стаж во двојно траење, ако тој се вратил во Југославија до 31 декември 1957 година, а во ефективно траење — ако се вратил по тој ден.

4. Периоди поминати во работа поради околности предизвикани од војни

Член 145

(1) Како посебен стаж се смета времето што осигуреник — југословенски државјанин го поминал на воени должности во состав на југословенската војска за време на војната со непријателот од 6 до 17 април 1941 година, како и времето што по 6 април 1941 година го поминал во заробеништво на окупаторот и неговите сојузници, или на присилна работа во Југославија или во странство, или како жртва на фашизмот — во затвори, интернација, конфинација, депортација или на присилно исекување. Тоа време се смета од заминувањето на осигуреникот во странство до враќањето во Југославија, но најдоцна до крајот на 1945 година. Времето од 1 јануари 1946 година се смета во посебен стаж ако осигуреникот поради болест или поради тоа што е задржан во логор против својата волја, не можел да се врати во Југославија, но најдоцна до денот кога според посебни сојузни прописи е завршена репатријацијата од односната земја.

(2) На осигуреникот од ставот 1 на овој член кој се вратил во Југославија по завршувањето на војната му се смета во посебен стаж и времето од враќањето до крајот на 1945 година ако во тој рок стапил во работен однос, а ако поради привремена неспособност бил спречен за работа — ако во работен однос стапил во рок од 6 месеци по престанокот на неспособноста.

(3) На осигурениците што се одведени во заробеништво како активни офицери, подофицери или воени службеници на предвоената југословенска војска и кои по враќањето од заробеништво ѝ се ставени на располагање на Југословенската народна армија, им се смета како посебен стаж и времето поминато на располагање од враќањето од заробеништво до 26 јули 1946 година.

Член 146

(1) Како посебен стаж се сметаат периодите што осигуреник — југословенски државјанин ги поминал

во работен однос во раздобјето од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година:

1) ако бил отпуштен од работа поради антифашистичко и патриотско држење или поради национална, расна или верска припадност, или ако од овие причини самиот ја напуштил работата;

2) ако ја напуштил работата во воено надлештво или претпријатие;

3) ако му престанал работниот однос поради укинување или престанок на работата на цивилно или воено надлештво или установа или воено претпријатие, во кое бил на работа односно на должност;

4) ако работниот однос му престанал по одлука на окупационо-квислиншките органи како последица од дискриминација спрема жените;

5) ако го прекинал работниот однос поради тоа што поради општото прогонување, поради антифашистичко држење или национална, расна или верска припадност бил присилен да го напушти местото на постојаниот престој;

6) ако по одлука од окупационо-квислиншки орган бил административно пензиониран.

(2) Во посебен стаж се смета времето на прекинот на вршењето на самостојна дејност кога инаку вршењето на таква дејност според овој закон се смета во пензиски стаж ако до прекин дошло во времето и од причините наведени во ставот 1 од овој член.

Член 147

На осигурениците — бивши државни службеници кои по 15 мај 1945 година не биле преземени во служба им се смета како посебен стаж и времето од престанокот на службата до повторното стапување во работен однос со полно работно време, ако во таков работен однос стапиле до крајот на 1945 година.

Член 148

(1) Како посебен стаж му се смета на осигуреник — југословенски државјанин времето поминато на воени должности, во заробеништво и интернација во војните од 1912 до 1920 година.

(2) Времето од ставот 1 на овој член му се смета во посебен стаж на осигуреник кој во моментот на исполнувањето на условите за здобивање со право на лична пензија е југословенски државјанин, а тоа време го поминал во состав на оружените сили на оние држави чии територии во целина или делумно влегле во составот на територијата на Југославија.

(3) Во посебен стаж му се смета на осигуреник кој во моментот на исполнувањето на условите за здобивање со право на лична пензија е југословенски државјанин и времето поминато на воена должност во состав на сојузничките оружени сили на блокот на државите во кој се наоѓале Србија и Црна Гора, или во заробеништво како припадник на тие оружени сили.

Член 149

(1) На осигуреник кој станал југословенски државјанин според Договорот за мир со Италија односно кој врз основа на Меморандумот за согласност за Слободната Територија на Трст од 5 октомври 1954 година е изедначен во правата и должностите со југословенски државјани, му се смета во посебен стаж времето што го поминал како бивши италијански државјанин до 8 септември 1943 година во војни на воени должности, интернација или заробеништво.

(2) На осигуреникот од ставот 1 на овој член му се смета во посебен стаж и времето поминато во заробеништво по 8 септември 1943 година, и тоа:

1) во заробеништво во сојузнички земји — ако до заробување дошло пред 9 септември 1943 година;

2) во германско заробеништво — ако до заробување дошло на 9 септември 1943 година или подоцна.

(3) На осигуреникот од ставот 1 на овој член му се смета во посебен стаж и времето што го по-

минал вон работен однос во периодот од почетокот на Втората светска војна до 8 септември 1943 година, ако работниот однос му престанал поради тоа што поради интифашистичко држење не учествувал во војна против сојузничката војска. Исто така, му се смета тоа време во посебен стаж и на осигуреник кој непосредно од работен однос стапил во италијанска војска, па поради своето антифашистичко држење ја напуштил таа војска.

(4) Како посебен стаж се сметаат периодите што осигуреник на присоединетото подрачје од ставот 1 на овој член ги поминал вон работен однос во раздобјето од 15 мај 1945 до крајот на 1947 година поради извршување на задачите што му биле доверени од општествено-политички организации.

Член 150

Од времето поминато во војни на воени должности и во заробеништво, што се смета според овој закон како посебен стаж, не се одбива кадровскиот рок кој во целина или делумно паѓа во тоа време.

5. Доброволно продолжено осигурување според поравешните прописи

Член 151

Како посебен стаж се признава и време за кое по престанокот на задолжителното пензиско осигурување се платени придонеси по основот на доброволно продолжено осигурување според поравешните прописи за социјалното односно пензиското осигурување.

6. Периоди поминати во вршење самостојна дејност

Член 152

На осигурениците што имаат својство на осигуреник по основот на работен однос или на работа изедначена со него, им се смета под условите и на начинот определен во чл. 153 до 159 од овој закон, како посебен стаж и времето што како југословенски државјани го поминале порано во вршење на самостојна дејност како: културни работници, здравствени работници, професионални застапници, технички стручњаци, занаетчи и услужни работници на јавни места, како и во вршење трговска, трговско-производителска и угостителска дејност, а за кои не биле пензиски осигурени врз основа на пропис или договор за социјално осигурување.

Член 153

(1) Од времето на поранешното вршење самостојна дејност во својство на културен работник во посебен стаж му се смета на осигуреник:

1) времето на вршењето на самостојна дејност во земјата и странство до 31 декември 1957 година во својство на: книжевник, уметник, филмски уметник; научен работник, публицист на научни и стручни творби; новинар, преводач на научни и книжевни дела;

2) времето што го поминал пред 15 мај 1945 година работејќи на територијата на Југославија како: музички педагог — ако имал завршено средно музичко училиште или музичко училиште повисоко од ова; педагошки работник на полето на општото и стручното образование — ако имал стручна спрема за звањето наставник или професор; балетски педагог ако имал балетска односно музичка спрема од ранг на средна стручна спрема или повисока или за тоа звање се оспособил како балетски уметник; учител по играње — ако имал општо образование на нивото на средна или виша спрема; музичар на симфониски и театарски оркестри; истакнат музичар — изведувач на инструментална или вокална забавна музика; артист кој според квалитетот на своите артистички изведувања ги исполнувал условите што се бараат за признавање на својството артист во времето на решавањето за признавање на тоа својство.

(2) Времето на дејноста во својство на културен работник од точката 1 став 1 на овој член се смета во целина во пензиски стаж. Како дејност на публицист на научни и стручни трудови се подразбира само личната работа на културниот работник на составување односно обработување и подготвување за објавување на научни и стручни трудови.

(3) Времето на дејноста од точката 2 став 1 на овој член се смета на начинот и под условите што се определени во членот 156 од овој закон.

(4) Времето што осигуреник го поминал во својство на културен работник во смисла на овој член, го утврдува, за секој одделен случај, посебна комисија која се формира и води постапка на начинот определен со републички прописи.

Член 154

(1) Времето што осигуреници порано го поминале во вршење самостојна дејност, освен дејноста во својство на културен работник, се смета во посебен стаж според одредбите од чл. 155 и 156 на овој закон под следните општи услови:

1) ако според тогаш важечките прописи вршењето на таква дејност било прописно регистрирано кај надлежните органи или организации, односно ако за вршењето на таква дејност била издадена пропишана редовна дозвола односно овластение од надлежниот орган;

2) ако осигуреникот таквата дејност ја вршел лично;

3) ако осигуреникот ја имал пропишаната односно признаената стручна спрема кога таа за вршење одделна дејност со прописите била предвидена;

4) ако осигуреникот во вршењето на самостојна дејност не запослувал во одделна година просечно повеќе од 5 лица, исклучувајќи го брачниот другар и децата што кај него работеле на такви работи.

(2) Ако заедно со осигуреникот самостојната дејност ја вршел и неговиот брачен другар или дете, времето на вршењето на таква дејност му се смета во посебен стаж и на брачниот другар односно на детето ако вршеле дејност за која според прописите е барана определена стручна спрема, и ако тие ја имале таа стручна спрема.

(3) Во посебен стаж не се смета времето на самостојна дејност што осигуреникот го поминал порано вршејќи таква дејност во сопствено претпријатие од индустриско значење или како сопственик (компанјон) во такви претпријатија, ниту времето што осигуреникот го поминал работејќи како земјоделски стручњак на имот чиј сопственик или сопственик бил тој или неговите родители или членови на неговото семејство.

Член 155

(1) Времето на поранешно вршење на самостојна дејност на територијата на Југославија во својство на: адвокат, јавен бележник, лекар, ветеринар, аптекар, дентист, забен техничар, бабица, архитект инженер, геометар, техничар, се смета во посебен стаж, и тоа:

1) сето време на вршење таква дејност од 15 мај 1945 до 31 декември 1957 година;

2) од времето на вршење таква дејност пред 15 мај 1945 година — онолку колку што осигуреникот по тој ден до почетокот на применувањето на овој закон поминал во работен однос со полно работно време или на друга со него изедначена работа или во вршење во таква самостојна дејност, под услов по 15 мај 1945 година да поминал најмалку 5 години во таков работен однос или со него изедначена работа односно самостојна дејност;

3) сето време на вршење таква дејност пред 15 мај 1945 година — ако осигуреникот по тој ден до почетокот на применувањето на овој закон поминал вкупно најмалку 15 години во работен однос или на друга работа односно дејност од точката 2 на овој став.

(2) За исполнување на условите на петгодишен и петнаестгодишен стаж од точ. 2 и 3 на ставот 1 од овој член се засметуваат и периодите на посебниот стаж од чл. 140, 143, и 144 на овој закон, во двојно траење, како и периодите од чл. 138 и 145 став 1 на овој закон. За признавање на сразмерниот дел од времето на вршење самостојна дејност пред 15 мај 1945 година (став 1 точка 2) периодите на посебниот стаж кои инаку се сметаат во двојно траење се сметаат во стаж наполнет по 15 мај 1945 година во ефективно траење.

Член 156

(1) Времето на поранешното вршење самостојна дејност пред 15 мај 1945 година на територијата на Југославија во својство на: занаетчија — индивидуален или член на занаетчиска задруга; лице што се занимавало со трговска односно трговско-производителска или угостителска дејност; лице што вршело услужни дејности на јавни места; лице што професионално се занимавало со застапување; неговател на болни, масер — ако имал соодветна стручна спрема за тие работи; хемичар во лаборатории — со стручна спрема за професор односно наставник или фармацевт — се смета во посебен стаж ако на осигуреникот вршењето на таа самостојна дејност му било единствено или главно занимање, и тоа:

1) онолку време на вршење самостојна дејност пред 15 мај 1945 година колку осигуреникот по тој ден до влегувањето во сила на овој закон поминал во работен однос со полно работно време или на друга со него изедначена работа, под услов по 15 мај 1945 година да поминал најмалку 5 години во таков работен однос односно работа;

2) сето време на вршење самостојна дејност пред 15 мај 1945 година — ако осигуреникот по тој ден до влегувањето во сила на овој закон поминал најмалку 15 години во работен однос со полно работно време или на друга со него изедначена работа.

(2) За исполнување на петгодишен и петнаестгодишен стаж од точ. 1 и 2 став 1 на овој член се применува и одредбата од членот 155 став 2 на овој закон.

(3) Како лица што вршеле услужни дејности на јавни места, во смисла на ставот 1 од овој член, се сметаат: улични носачи и носачи на патнички багаж; улични чистачи на обувки; колпортери на печат; лица што на јавни места вршеле транспортни услуги со своја лична работа (превезување патници, како и превезување и пренесување стоки, натоварување и расоварување вагони, бродови, шлепови и сл.); малопродавци на монополски артикли што добиле дозвола за дуќан како воени инвалиди од војните, инвалиди на трудот или слепи, или како членови на потесното семејство (брачен другар и деца) на такви лица; чуварите на јавни санитарни уреди. Ова време се смета во посебен стаж ако се исполнети условите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член и ако вршењето на таква дејност траело најмалку 7 месеци во одделна календарска година, а вкупното вршење на таква дејност пред 15 мај 1945 година траело најмалку 5 години.

(4) Како лица што се занимавале професионално со застапување, во смисла на ставот 1 од овој член, се сметаат: овластените финансиски застапници; овластените стопански советници; овластените поморски агенти; овластените царински посредници; овластените берзански сензали; овластените судски толкувачи, проценители и извршители. Ова време се смета во посебен стаж ако се исполнети условите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член и ако вршењето на таква дејност пред 15 мај 1945 година траело вкупно најмалку 5 години.

(5) Како време поминато во занаетчиска дејност се смета во посебен стаж и времето на вршење занаетчиска дејност без постојано деловно место врз основа на овластение, како и времето што лицата кои немале свој занаетчиски дуќан го поминале во самостојно вршење оцарарска дејност

или во самостојно вршење месарски работи на кланици, ако таквите работи ги вршеле врз основа на посебно овластение. Ова време се смета во посебен стаж само ако се исполнети и условите од ставот 3 на овој член.

Член 157

По исклучок од чл. 155 и 156 на овој закон, во посебен стаж му се смета на осигуреник кој од 15 мај 1945 до 31 декември 1957 година наполнил најмалку 5 години стаж на осигурување, и тоа:

1) на осигуреник — бивш сопственик на аптека, фармацевт или фармацевтски помошник, што ѝ ја подарил својата аптека на државата или кој се откажал од надоместокот за аптеката при откупот на аптеката, а стапил во работен однос во својата струка или во која и да е јавна служба — сето време поминато на фармацевтски работи во сопствената аптека;

2) на осигуреник кој се здобил со звање државен мајстор на занаетот според Општиот закон за занаетството од 6 јуни 1949 година, а кој го подарил својот дуќан или се откажал од надоместокот за предадениот дуќан и стапил во јавна служба или во работен однос во стопанска организација и во такво запослување наполнил најмалку 5 години — сето време поминато во занает во својство на помошник и мајстор во сопствениот дуќан.

Член 158

На осигуреник — југословенски државјанин кој својството на осигуреник го има по основот на работен однос или друга со него изедначена работа а кој порано вршел определена свештеничка служба и за тоа време не бил пензиски осигурен врз основа на пропис или договор, му се смета во посебен стаж и времето на вршење свештеничка служба пред воведувањето на пензиското осигурување на свештениците. Ова време се смета во посебен стаж ако е поминато во службите во кои поминатото време се признава во стаж според договорите за социјално осигурување на свештениците, и во обемот во кој се признава според тие договори, и тоа без оглед дали на осигуреникот поранешната свештеничка служба му престанала пред или по воведувањето на социјалното осигурување на свештениците.

Член 159

На осигуреник — југословенски државјанин кој поранешниот работен однос или друга со него изедначена работа ја прекинал и во рок од 6 месеци стапил во членство на селанска работна задруга, на иселеник — повратник кој во рок од 6 месеци по враќањето во Југославија стапил во членство на селанска работна задруга и на осигуреник кој непосредно по демобилизацијата или по отслужувањето на кадровскиот рок или по завршеното стручно оспособување стапил во членство на селанска работна задруга, му се смета како посебен стаж времето поминато на работа во задругата од 15 мај 1945 година до 31 декември 1959 година, ако тоа му било единствено или главно занимање и ако како член на задругата подоцна стапил во работен однос со таа задруга, или по истапувањето од членството на задругата повторно стапил во работен однос во рок од 6 месеци или во истиот рок му се пријавил на заводот за запослување на работниците заради запослување. Под истите услови ова време се смета во посебен стаж за семејна пензија ако осигуреникот умрел како член на задругата пред стапувањето во работен однос.

7. Периоди поминати во странство

Член 160

(1) Времето поминато во работен однос во странство до почетокот на применувањето на овој закон му се смета во посебен стаж на осигуреник — ју-

гословенски државјанин кој се иселил пред 6 април 1941 година, ако во Југославија наполнил стаж на осигурување од најмалку 5 години по 15 мај 1945 година или од најмалку 10 години вкупно пред и по тој ден, ако со меѓународни договори не е определено поинаку. Во стаж на осигурување од 5 односно 10 години се засметуваат вс ефективно траење и сите периоди што се сметаат според овој закон во пензиски стаж во двојно траење.

(2) На осигуреник — југословенски државјанин кој во текот на војната или по 15 мај 1945 година бил упатен на школување или специјализација во странство или бил во работен однос кај југословенски државни органи, работни и други организации запослен во странство ако по 1948 година му престанал статусот на лице на школување или специјализација или му престанал работниот однос, времето поминато во странство по тие периоди до враќањето во Југославија се смета во посебен стаж ако не можел да се врати во Југославија поради објективни или други околности кои можат да се земат за извинителни.

(3) Во посебен стаж се смета под определени услови и времето поминато во странство во работен однос или од објективни причини вон работен однос, на странски државјани кои по доаѓањето во Југославија станале југословенски државјани или постојано се нагелеле на територијата на Југославија, ако со меѓународни договори не е предвидено тоа време да се смета во пензиски стаж.

(4) Се овластува Сојузниот завод за социјално осигурување, во согласност со сојузниот секретар за труд, поблиску да ги определи случаите и периодите кои во смисла на ст. 2 и 3 од овој член се сметаат во посебен стаж, како и поблиските услови за сметање на тие периоди.

(5) Во посебен стаж според ст. 1 до 4 на овој член се сметаат само оние периоди поминати во странство врз основа на кои осигуреникот не се здобил со право на пензија односно рента од странски носител на социјално осигурување односно кои според меѓународен договор за социјално осигурување не се засметуваат во пензиски стаж во Југославија.

Член 161

На осигуреник — југословенски државјанин кој го прекинал работниот однос или друга со него издначена работа поради заминување во странство како брачен другар на осигуреник кој е назначен или преместен на служба во дипломатско или конзуларно претставништво на Југославија, му се смета во посебен стаж времето поминато во странство до денот на почетокот на применувањето на овој закон. Ова време се смета во посебен стаж ако од престанокот на работниот однос до заминувањето во странство не изминало повеќе од 30 дена и ако по враќањето во Југославија до повторното запослување или пријавата на надлежниот орган заради запослување не изминале повеќе од 6 месеци.

Глава VIII

ПЕРИОДИ ШТО НЕ СЕ СМЕТААТ ВО ПЕНЗИСКИ СТАЖ

Член 162

Во пензиски стаж не се сметаат периодите поминати на работа, како ниту периодите што инаку се сметаат во посебен стаж, наполнети до 15 години живот на осигуреникот, освен во случајот од членот 140 став 2 на овој закон.

Член 163

(1) Во пензиски стаж не се сметаат периодите на стаж наполнети од 6 април 1941 година до 15 мај 1945 година на осигуреник кој за време на Народноослободителната борба под оружје активно учествувал во борба на страната на окупаторот или неговите помагачи, или бил организатор, функцио-

нер или активен член на квислиншки организации, без оглед дали за тоа дело е осуден со судска пресуда или не.

(2) Одредбите од ставот 1 на овој член не се применуваат на периодите кои се сметаат како посебен стаж според чл. 140 и 141 на овој закон, како ниту на периодите што активните соработници на Народноослободителното движење, под околностите од ставот 1 на овој член, ги поминале во извршување на определени задачи за целите на Народноослободителното движење. Одредбите од ставот 1 на овој член не се применуваат ниту на периодите што осигурениците од членот 149 на овој закон како италијански државјани ги поминале на воена должност вон територијата на Југославија.

Член 164

(1) На лицата наведени во членот 2 став 1 точ. 1 и 3 и став 2 од Законот за амнестијата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/62) кои со правосилна пресуда се осудени на казната строг затвор поради кривично дело против народот и државата или вонно злосторство, ако тие дела се извршени од 1941 до 1945 година, од стажот наполнет до 15 мај 1945 година не им се признава во пензиски стаж;

1) на лице што е осудено на казната строг затвор до 5 години — онолку време колку што е осудено;

2) на лице што е осудено на казната строг затвор над 5 години — сето време наполнето до 15 мај 1945 година.

(2) Намалувањето на пензискиот стаж поради осуда на казната строг затвор до 5 години, се врши од вкупниот стаж наполнет до 15 мај 1945 година, по одбивање, според членот 163 на овој закон, на времето од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година.

(3) Намалувањето на пензискиот стаж во смисла на одредбата од ставот 1 на овој член се врши секогаш според височината на досудената казна, без оглед колку време траело издржувањето на казната.

(4) Одредбите од овој член се применуваат согласно и кога правото на пензија е остварено пред правосилноста на пресудата. Во тие случаи повторно се решава за правото на пензија.

Член 165

Ако околностите од одредбите на чл. 163 и 164 на овој закон се однесуваат на член на семејството, намалувањето на пензискиот стаж според тие одредби се врши при утврдувањето на пензискиот стаж на умрен осигуреник односно уживател на правото заради определување на семејната пензија што му припаѓа на членот на семејството.

Член 166

(1) На лице од чл. 164 и 165 на овој закон на кое врз основа на амнестија или помилување му се бришани правните последици на пресудата, му се воспоставува бришаниот пензиски стаж односно право на пензија само ако е тоа за одделни случаи изречно определено со актот за амнестија или помилување.

(2) На лице на кое врз основа на рехабилитација му се бришани правните последици на пресудата, со рехабилитацијата не се воспоставува пензискиот стаж односно правото на пензија во смисла на претходниот став.

ДЕЛ ПЕТТИ

ДОБРОВОЛНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 167

Доброволното пензиско осигурување им овозможува на граѓаните врз основа на посебни вложувања да осигуруваат за себеси и за членовите на своите семејства пензиски права вон оние права што се обезбедуваат со задолжителното пензиско осигурување а на неосигурените граѓани — за себеси и за членовите на своите семејства да осигурат пензија.

Член 168

(1) Југословените што живеат во странство можат со уплатување на соодветна премија во рамките на доброволното осигурување да обезбедат старосна пензија и семејна пензија.

(2) Пензијата обезбедена според овој член може да се користи ако се исполнети условите за здобивање со пензија и ако премијата за осигурување е уплатена во целина а корисникот на пензијата се наоѓа во Југославија.

(3) Уплатувањето на премиите за осигурување на пензија според овој член се врши во странска валута, на сметка на Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 169

(1) Доброволно пензиско осигурување воведува собрание на републичката заедница на социјалното осигурување.

(2) Со одлуката со која се воведува доброволно осигурување се утврдуваат случаите за кои може да се воспостави осигурување, правата што се обезбедуваат за одделни осигурени случаи, условите за здобивање со тие права и височината на премиите за одделни видови осигурување односно осигурени случаи.

Член 170

За спроведување на доброволно пензиско осигурување се установува посебен фонд чии средства и работење се водат одвсено од фондот на задолжителното пензиско осигурување.

ДЕ Л Ш Е С Т И ЕВИДЕНЦИЈА И ПОСТАПКА

Глава IX**МАТИЧНА ЕВИДЕНЦИЈА****Член 171**

(1) Заради спроведување на пензиското осигурување се установува матична евиденција за осигурениците и уживателите на пензии (во понатамошниот текст: матична евиденција).

(2) Матичната евиденција ќе се организира, по правило, кај републичкиот завод за социјално осигурување.

Член 172

(1) Во матичната евиденција се регистрираат личните доходи што служат за утврдување на пензискиот основ, пензискиот стаж, износите на пензиските примања и другите податоци неопходни за остварување и користење на правата на осигурените лица и за планирање на фондовите на пензиското осигурување.

(2) Податоците за личниот доход и пензискиот стаж регистрирани во матичната евиденција важат како податоци запишани во јавна исправа.

Член 173

Податоците за матичната евиденција ги обезбедуваат работните и други организации и државни органи — за осигурениците запослени кај нив, а комуналните заводи за социјално осигурување — за другите осигуреници. Определени должности во обезбедувањето на овие податоци за осигурениците со самостојни дејности имаат и организациите што учествуваат во спроведувањето на нивното осигурување.

Член 174

(1) Сојузниот извршен совет поблиску ги пропишува елементите, средствата (задолжителни обрасци и сл.), начинот и постапката за водење на матичната евиденција.

(2) Со прописите од ставот 1 на овој член се определуваат: должностите на државните органи, работните и други организации, работодавците и осигурениците во поглед на обезбедувањето на податоците потребни за спроведување на пензиското

осигурување според овој закон; должностите на организациите, организациите и работодавците во поглед на поднесувањето на пријави за запослените уживатели на пензија; должностите на уживателите на пензија во поглед на поднесувањето на пријава за стапувањето во работен однос или за вршење самостојна дејност, како и за другите промени што се од влијание врз правото или врз користењето на пензијата; обрасците и роковите за поднесување на пропишаните пријави и за водење на пропишаните евиденции.

Г л а в а X**ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЛИЧНИОТ ДОХОД И НА ПЕНЗИСКИОТ СТАЖ****I. Утврдување на личниот доход и на пензискиот стаж наполнет по почетокот на применувањето на овој закон****Член 175**

(1) Личниот доход што го остварил осигуреникот во изминатата календарска година како и периодите на пензиски стаж наполнети по почетокот на применувањето на овој закон (стаж на осигурување) ги утврдува комуналниот завод за социјално осигурување кај кој осигуреникот бил осигурен во таа година.

(2) Утврдувањето на личниот доход и стажот на осигурување од ставот 1 на овој член се врши на начинот и според постапката предвидени во прописите за водење на матичната евиденција. Со овие прописи се регулира и начинот на известувањето на осигурениците за утврдените факти.

(3) Осигуреникот што не е задоволен со утврдената фактична состојба има право да бара, во рок од 15 дена од применото известување, за утврдувањето на личниот доход односно пензискиот стаж комуналниот завод (став 1) да донесе решение, против кое осигуреникот има право на жалба.

(4) Конечно утврдениот личен доход и периодите на стаж на осигурување, се регистрираат во матичната евиденција. Општинскиот орган на управата надлежен за работите на трудот ги запишува во работната книшка конечно утврдените периоди на стаж на осигурување.

2. Утврдување на поранешен пензиски стаж**Член 176**

(1) Периодите на пензиски стаж што се наполнети пред почетокот на применувањето на овој закон ги утврдуваат:

1) општинската комисија за утврдување на пензискиот стаж (во понатамошниот текст: општинската комисија) — ако пензискиот стаж се утврдува пред поведувањето на постапката за остварување на правото на пензија;

2) заводот за социјално осигурување што ја води постапката — ако пензискиот стаж се утврдува во постапката за остварување на правото на пензија.

(2) Месно е надлежна општинската комисија:

1) на општината на чија територија е седиштето на работната или друга организација односно органот или работодавецот кај кои е запослен осигуреникот односно на општината на чија територија осигуреникот врши самостојна дејност;

2) на општината на чија територија е живеалиштето на лицето на кое му се утврдува пензискиот стаж, ако тоа лице не е во работен однос или не врши друга дејност по основот на која е осигурено.

Член 177

(1) Општинската комисија ја формира општинското собрание со именување на претседател и најмалку два члена и иници заменици од редот на своите одборници или други лица. Во состав на општинската комисија задолжително влегува претставник на заводот за социјално осигурување и

претставник на синдикатот, што ги именува собранieto на предлог од комуналниот завод за социјално осигурување односно на предлог од општинскиот синдикален совет. Во една општина можат да се формираат повеќе општински комисији.

(2) Кога се расправа за барањата за утврдување на периоди на активно учество или соработка во Народноослободителната војна, во составот на општинската комисија задолжително влегува и претставник на здружението на борците на Народноослободителната војна на односната општина.

(3) Административните работи на општинската комисија ги врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на трудот.

Член 178

(1) Кога решава по барање за утврдување на времето на учество во Народноослободителната борба или активна соработка во Народноослободителното движење, органот што ја води постапката претходно ќе прибави образложено мислење од здружението на борците на Народноослободителната војна општината на чија територија подносителот на барањето активно и организирано работел во Народноослободителната борба (член 140 став 1 точка 2) односно активно соработувал во Народноослободителното движење (член 141).

(2) Кога решава по барање за засметување периоди поминати во илегална револуционерна работа (член 138), во затвори, логори или интернација под околностите од членот 140 став 1 точ. 3 и 4 на овој закон, вон работен однос под околностите од членот 149 став 3 од овој закон, како и по барање за примена членот 74 од овој закон, органот што ја води постапката е должен да прибави мислење од надлежната комисија дали се исполнети условите за засметување на односните периоди во пензиски стаж. За давање мислење е надлежна посебната републичка комисија формирана во смисла на членот 195 од овој закон.

Член 179

По барањата со кои пензискиот стаж делумно или во целина се докажува со изјави на сведоци, органот што ја води постапката може ако најде дека е тоа целесообразно да определи усна расправа, на која, според одредбите од Законот за општата управна постапка, се изведуваат предложените докази.

Член 180

(1) Општинската комисија поведува постапка за утврдување на пензискиот стаж по барање од заинтересираното лице. Со барањето може да се бара да се утврдат и фактите односно околностите што можат да бидат од значење за остварувањето на другите права по основот на работен однос.

(2) По завршената постапка општинската комисија донесува решение за утврдувањето на пензискиот стаж, односно за утврдувањето на други факти или околности. Еден примерок од решението му се доставува и на надлежниот комунален завод за социјално осигурување.

(3) Против решението на општинската комисија може да ѝ се изјави жалба на второстепената комисија за утврдување на пензискиот стаж (во понатамошниот текст: второстепената комисија). Со пропис на републичкото собрание се определува дали второстепените комисији се формираат како републички комисији или се формираат како околски комисији, како и начинот на формирањето на тие комисији.

(4) Жалба може да изјави и комуналниот завод за социјално осигурување, кај кој е осигуреникот на кој му се утврдува стажот односно на чие подрачје има живеалиште заинтересираното лице, ако смета дека со решението на општинската комисија е повреден законот во корист на поединец.

(5) Решението на второстепената комисија е конечно.

Член 181

(1) Решението на општинската комисија подлежи на ревизија, што ја врши второстепената комисија.

(2) Ако против решението на општинската комисија е изјавена жалба, за ревизијата и жалбата се решава со исто решение.

(3) Во сè друго на постапката за ревизија од ставот 1 на овој член согласно се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на ревизијата на решение за правото на пензија (чл. 200 до 204).

Член 182

(1) Пензискиот стаж, како и другите факти и околности утврдени со конечно решение на општинската односно второстепената комисија во работната книшка ги запишува општинскиот орган на управата надлежен за работите на трудот, а надлежниот завод за социјално осигурување ги регистрира овие периоди во матичната евиденција.

(2) Податоците за стажот на активните воени осигуреници се запишуваат во документите на евиденцијата што ја установува државниот секретар за народна одбрана врз основа на Законот за Југословенската народна армија.

Член 183

(1) По барањето за утврдување на периодите на пензиски стаж во постапката за остварување на правото на пензија решава заводот за социјално осигурување кој ја води постапката, според одредбите што се применуваат за таа постапка. За ова барање се решава со истото решение со кое се решава за правото на пензија.

(2) Периодите на пензиски стаж утврдени во постапката водена кај надлежниот завод за социјално осигурување ги запишува заводот во работната книшка ако правото на пензија не биде признаено. Периодите на пензиски стаж утврдени во постапката за остварување на правото на пензија се запишуваат во работната книшка по барање на осигуреник кој по пензионирање ќе се запосли.

Член 184

(1) Ако заводот за социјално осигурување или друг орган или организација во рамките на својата надлежност, утврди врз основа на веродостојни докази, дека во работната книшка запишаните факти за пензискиот стаж се неистинити може да поднесе барање за поведување обнова на постапката за утврдување на тие факти. Барање може да се поднесе и кога се утврди дека во работната книшка се негочно запишани периодите на пензискиот стаж. Барањето се поднесува до надлежната комисија односно заводот за социјално осигурување кој го донесол конечното решение за пензискиот стаж.

(2) Барање за обнова на постапката (став 1) може да се поднесе во рок од пет година од денот на доставувањето на решението на странката, а ако решението е донесено пред почетокот на применувањето на овој закон — во рок од 5 години од денот на почетокот на неговото применување. По исклучок, и по овие рокови барањето за обнова на постапката може да се поднесе ако решението е донесено врз основа на лажна исправа или лажен исказ на сведок или вештак или дошло како последица на некакво дело казниво според кривичниот закон, или решението се заснова врз пресуда донесена во кривичната постапка, а таа пресуда е правноспасно укината.

Член 185

(1) Ако при разгледувањето на барањето од членот 184 на овој закон се утврди дека со решението со кое се утврдени периодите на пензиски стаж е повреден законот во корист на поединец, таквото решение ќе го измени или поништи, односно укине комисијата односно заводот од членот 184 став 1 на овој закон.

(2) Решението на второстепената комисија е конечно.

Член 186

(1) Врз основа на конечното решение донесено во смисла на членот 185 од овој закон општинскиот орган на управата за труд надлежен според местото на запослувањето односно живеалиштето на работникот, ќе изврши соодветна исправка на запишувањето во работната книшка.

(2) Ако со решението од ставот 1 на овој член решението на општинската комисија е изменето или укинато во делот кој се однесува на пензискиот стаж по кој веќе е остварено правото на пензија, решението му се доставува на заводот за социјално осигурување кој ја исплатува пензијата, заради поведување постапка за повторно решавање за правото на пензија.

Член 187

(1) Осигурениците и други лица можат по почетокот на применувањето на овој закон да поднесат барање врз основа на изјави од сведоци да им се утврди пензискиот стаж наполнет пред почетокот на применувањето на овој закон, и тоа: посебниот стаж — во рок од 2 години, а стажот на осигурување — во рок од 5 години.

(2) По истекот на рокот од 2 односно 5 години барањето од ставот 1 на овој член можат да го поднесат само лица кои од објективни причини биле попречени да го сторат тоа, како и лица што не биле во работен однос ниту вршеле друга дејност за која е установено задолжително осигурување, ако станат осигуреници но само во рок од една година од повторното стапување во работен однос односно од почетокот на вршењето на другата дејност.

Член 188

По барањето за обнова на постапката окончана со решение донесено по барања поднесени до 31 декември 1957 година, решава надлежниот комунален завод за социјално осигурување.

Член 189

Поблиски прописи за примена на одредбите од чл. 175 до 188 на овој закон ќе донесе, по потреба, сојузниот секретар за труд.

Глава XI**ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА****1. Решавање за правото на пензиско осигурување****Член 190**

(1) Правото на пензиско осигурување може да го оствари лице на кое му е признаено својството на осигуреник.

(2) Својството на осигуреник го утврдува:

1) надлежниот комунален завод за социјално осигурување врз основа на пријавата за осигурување поднесена според прописите за евиденцијата на пензиското осигурување; или

2) органот овластен на тоа со закон или со договор за социјално осигурување.

(3) Лицето за кое организацијата односно приватниот работодавец не поднесе пријава за осигурување, бидејќи смета дека нема својство на осигуреник, може да бара комуналниот завод да донесе решение за признавање на својството на осигуреник.

(4) Својството на осигуреник се запишува во матичната евиденција.

Член 191

(1) Ако надлежниот завод за социјално осигурување не му го признае својството на осигуреник, на лицето за кое е поднесена пријава, или тоа својство му го признае по некој друг основ тој за тоа донесува писмено решение.

(2) Против решението од ставот 1 на овој член може да му се изјави жалба на републичкиот завод за социјално осигурување.

(3) Против решението донесено по жалба може да се води управен спор.

2. Надлежност за решавање по правата од пензиското осигурување**Член 192**

(1) За правата на осигурените лица од пензиското осигурување решаваат комуналните заводи за социјално осигурување што ќе ги определи управниот одбор на републичкиот завод за социјално осигурување (во понатамошниот текст: определениот комунален завод).

(2) За правата на осигурените лица од пензиското осигурување што се остваруваат по основот на меѓународни договори за социјално осигурување решаваат републичките заводи за социјално осигурување. Решенијата на републичките заводи за овие права се конечни во управната постапка.

Член 193

(1) За решавање по правата од пензиското осигурување месно е надлежен определениот комунален завод не чие подрачје се наоѓа комуналниот завод за социјално осигурување кај кој е осигурен осигуреникот во моментот на поднесувањето на барањето за остварување на правото.

(2) Ако осигурувањето престанало пред поднесувањето на барањето за пензија, месно е надлежен определениот комунален завод на чие подрачје осигуреникот бил последниот пат осигурен, ако од престанокот на последното осигурување до поднесувањето на барањето не изминале 5 години. Ако од престанокот на последното осигурување до поднесувањето на барањето изминале 5 или повеќе години, месно е надлежен определениот комунален завод на чие подрачје е живеалиштето на лицето што го остварува правото.

(3) За решавање за правото на семејна пензија месно е надлежен определениот комунален завод кој бил надлежен за решавање по правото на пензија на осигуреникот.

(4) За решавање за правата од пензиското осигурување што се остваруваат по основот на меѓународни договори месно е надлежен републичкиот завод за социјално осигурување на чија територија осигуреникот бил последен пат осигурен односно имал постојано живеалиште.

(5) За решавање за правата на уживателот на пензија во врска со користењето на пензија, како и за решавање за правото на семејна пензија по смртта на уживателот на пензијата месно е надлежен определениот комунален завод на чие подрачје е живеалиштето на уживателот на пензијата.

Член 194

(1) Судрувањето на надлежностите помеѓу определени комунални заводи го решава, и тоа:

1) помеѓу заводи на територијата од една република — директорот на републичкиот завод за социјално осигурување;

2) помеѓу заводи на територијата на разни републики — директорот на Сојузниот завод за социјално осигурување.

(2) Судрувањето на надлежностите помеѓу определен комунален завод и републички завод за социјално осигурување, како и судрувањето на надлежностите помеѓу републички заводи за социјално осигурување, ги решава директорот на Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 195

(1) За исклучителното признавање на правото на старосна пензија на борците на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци според членот 70 став 3 на овој закон решава посебна комисија што ја основа републичкиот извршен совет ако со републички закон не е определено поинаку. Решението за исклучително признавање на правото на пензија е конечно.

(2) Посебната републичка комисија (став 1) донесува решение врз основа на предлог од општинска комисија чии што членови именува општинското собрание. Општинската комисија дава свој предлог

по повод барањето на осигуреникот, или по повод предлогот на здружението на борците или предлогот на органот, установата односно организација кај која осигуреникот е во работен однос, поднесено со согласност од осигуреникот, а врз основа на податоците за пензискиот стаж на осигуреникот претходно прибавени од надлежниот завод за социјално осигурување.

(3) Според одредбите од ст. 1 и 2 на овој член се решава и за правото на семејна пензија по смртта на борците на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци што не го оствариле правото на старосна пензија во случаите од членот 95 на овој закон.

(4) Врз основа на решението со кое е признаено правото на пензија според ст. 1 до 3 на овој член, определениот комунален завод за социјално осигурување ја определува со решение пензијата што му припаѓа на осигуреното лице.

3. Првостепенa постапка

Член 196

(1) Постапката за остварување на право на пензија ја поведува надлежниот завод за социјално осигурување по барање на осигурено лице.

(2) Барањето за остварување право на старосна пензија може да се поднесе најрано на 6 месеци пред исполнувањето на условите за здобивање со тоа право.

(3) Надлежниот завод за социјално осигурување е должен по претходното барање да донесе решение во рок од 60 дена.

(4) Ако барањето е поднесено пред исполнувањето на условите за здобивање со право на пензија рокот за донесување на решението од ставот 3 на овој член започнува да тече од денот кога се исполнети условите за здобивање со тоа право.

Член 197

(1) Ако надлежниот завод за социјално осигурување утврдил дека постои право на пензија, но не може веднаш да се определи точниот износ на пензијата, или дека постапката не може да се оконча поради решавање на некое претходно прашање, тој ќе определи со заклучок да му се исплатува на подносителот на барањето привремено аконтација на пензиите додека не се утврди точниот износ на пензијата.

(2) Одредбите на ставот 1 од овој член се применуваат и во постапката за донесување ново решение која се води по укинување на решение во вршење ревизија.

Член 198

Решение за признавање на правото на пензија се извршува веднаш по донесувањето.

4. Жалба и ревизија

Член 199

(1) Против решението на определениот комунален завод за признавање на правото на пензија може да му се изјави жалба на републичкиот завод за социјално осигурување.

(2) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 200

(1) Решението на определениот комунален завод подлежи на ревизија.

(2) Ревизијата ја врши републичкиот завод за социјално осигурување по службена должност.

(3) Ревизијата не го одлага извршувањето на решението.

(4) Ако против решението на определен комунален завод е изјавена жалба, за ревизијата и жалбата се решава со исто решение.

Член 201

Решението на републичкиот завод за признавање на правото на пензија според меѓународни договори не подлежи на задолжителна ревизија.

Член 202

Ако ревизијата на решението што станало конечно поради тоа што не е изјавена жалба не биде извршена во рок од 3 месеци од денот на истекот на рокот за жалба, се смета дека е извршена ревизија и дадена согласност на решението.

Член 203

(1) Во вршењето на ревизија републичкиот завод за социјално осигурување може на првостепеното решение да даде согласност, може да го измени, или може да го поништи односно укине.

(2) Определениот комунален завод чие решение во ревизија е поништено или укинато, донесува ново првостепено решение.

(3) Новото првостепено решение подлежи на ревизија, во која се испитува само дали новото решение е во согласност со причините поради кои поранешното првостепено решение е поништено или укинато.

Член 204

(1) Решението на републичкиот завод за социјално осигурување донесува во втор степен, како и решението на тој завод донесено во вршење ревизија, ако со него е изменето првостепеното решение, имаат својство на управен акт против кој може да се води управен спор.

(2) Управен спор не може да се води против решение донесено по жалба, ако со тоа решение во вршењето на ревизија првостепеното решение е поништено или укинато.

(3) Решението на републичкиот завод за социјално осигурување донесено во прв степен на кое во постапката за ревизија е дадена согласност, како и решението на Сојузниот завод за социјално осигурување со кое решението на републичкиот завод во вршењето на ревизија е изменето, имаат својство на управен акт против кој може да се води управен спор.

(4) Против решението со кое во вршењето на ревизија првостепеното решение е поништено или укинато, не може да се води управен спор.

5. Обнова на постапката

Член 205

(1) Ако, по донесувањето на решението против кое нема редовно правно средство во управна постапка, се узнае за нови факти, или се најде или здобие можност да се употребат нови докази кои, самите или во врска со веќе изведените и употребените докази, би можеле да доведат до поинакво решение ако тие факти односно докази би биле изнесени или употребени во поранешната постапка, може, по исклучок од условите што во тие случаи според Законот за општата управна постапка се бараат за поведување обнова на постапката, да се поведе обнова на постапката во работите од пензиското осигурување и кога е пропуштено во поранешната постапка да се изнесе некој од тие факти односно докази. Обновата на постапката во овој случај се поведува без оглед на роковите што се предвидени во Законот за општата управна постапка за барање обнова на постапката односно за поведување на таа постапка. Обновата на постапката се поведува по барање на странката или по службена должност.

(2) Ако барањето за обнова на постапката е поднесено односно постапката за обнова е поведена во рок од 5 години од денот на доставувањето на решението на странката, во постапката за обнова се применуваат прописите што важеле во времето на донесувањето на решението. Ако барањето е поднесено односно постапката за обнова е поведена по истекот на тој рок, во постапката за обнова се применуваат прописите што важат во времето на поднесувањето на барањето за обнова на постапката односно во времето на поведувањето на таа постапка по службена должност.

(3) Правата утврдени со решение донесено во постапката обновена во смисла на ставот 1 од овој член, припаѓаат од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето за обнова на постапката, односно од денот на донесувањето на решението во обновената постапка поведена по службена должност.

Член 206

(1) Правносилно решение може да се измени со ново решение ако со првото решение е повреден законот на штетата на странката или ако по некое правно прашање подоцна е заземено становиште поповолно за странката.

(2) Ново решение ќе се донесе и ако се узнае за факти што се од влијание врз правото на странката а кои настапиле по донесувањето на решението.

(3) Правото што ѝ припаѓа на странката според решението донесено во смисла на ст. 1 и 2 од овој член тече од првиот ден на наредниот месец од денот кога странката го поднесла барањето за поведување на постапката, а ако постапката е поведена по службена должност — од првиот ден на наредниот месец од денот на донесувањето на новото решение.

(4) Ако по донесувањето на конечното решение повторно се решава за правото на странката врз основа на фактите од ставот 2 на овој член, заради донесување ново решение ќе се применат прописите што важат во времето на поведувањето на постапката.

Член 207

(1) Месната надлежност во постапката за обнова и во случаите на поништување, укинување или менување на решение (одредби од Законот за општата управна постапка што се однесуваат на обновата на постапката односно на особените случаи за поништување, укинување и менување на решение), се определува според седиштето на републиката заедница на социјалното осигурување на товар на чиј фонд се извршува донесеното решение.

(2) Барање во случаите од ставот 1 на овој член може да се поднесе и преку републичкиот завод.

6. Примена на општите прописи за постапката

Член 208

На постапката за решавање за правата од пензиското осигурување согласно ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

Дел VII

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 209

(1) Работна или друга организација или друго правно лице ќе се казни за прекршок со парична казна до 500.000 динари:

1) ако на осигуреник, уживател на пензија или на органите на службата на социјалното осигурување им го ускрати давањето на податоци, или даде неточни податоци и известувања за утврдување на личниот доход, на пензискиот стаж или други факти важни за утврдување правото на пензија, или спречува увид на самото место или преглед на деловните книги и евиденции што се однесуваат на податоците во врска со пензиското осигурување;

2) ако со давањето на невистинити податоци односно исправи му овозможи на осигурено или друго лице да се користи со право на пензиско осигурување кое според овој закон не му припаѓа воопшто или не му припаѓа во тој обем;

3) ако за осигуреник не поднесе пријава на осигурување односно годишна пријава за остварениот личен доход, за стажот на осигурување и за другите податоци, пропишана со посебни прописи, или

поднесе пријава со неточни податоци за осигуреникот;

4) ако не поднесе пријава за стапувањето на работа на уживател на пензија;

5) ако не ги води или неуредно ги води пропишаните евиденции за осигурениците;

6) ако не го уплати стасаниот придонес за пензиско осигурување во пропишаниот рок или не го уплати во полн износ.

(2) Работната или друга организација или друго правно лице ќе се казни за прекршок со парична казна до 300.000 динари ако пријавите од точката 3 став 1 на овој член ги поднесе по истекот на рокот за поднесување на тие пријави утврден со посебни прописи, или поднесе неуредни пријави за осигуреникот.

(3) За кое и да е од дејствијата од ст. 1 и 2 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во државниот орган, работната или другата организација или другото правно лице со парична казна до 100.000 динари.

Член 210

Приватен работодавец кој ќе стори некое од дејствијата од членот 209 на овој закон ќе се казни за прекршок со парична казна до 300.000 динари.

Член 211

(1) Струковните и други организации овластени за застапување на осигуреници од одделни категории на самостојни дејности ќе се казни за прекршок со парична казна до 300.000 динари, ако не ги извршат обврските определени со закон или со договор за установавање односно за спроведување на осигурувањето на осигурениците со самостојна дејност што ги застапуваат тие.

(2) За кое и да е од дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во струковната или другата организација со парична казна до 100.000 динари.

ДЕЛ ОСМИ

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Глава XII

ПРЕВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ

1. Заеднички одредби

Член 212

Личните пензии и семејните пензии определени или преведени според Законот за пензиското осигурување од 1957 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/57, 44/58, 27/59, 48/59, 10/61, 22/62 и 53/62 — во понатамошниот текст: Законот од 1957 година), им се преведуваат по службена должност на старосни пензии и семејни пензии според овој закон на сите уживатели на пензии што правото на пензија го имаат на денот на почетокот на применувањето на овој закон.

Член 213

(1) Преведувањето на пензиите по службена должност се врши врз основа на признаениот вкупен пензиски стаж и другите факти утврдени во решението за определување односно преведување на пензијата според Законот од 1957 година.

(2) За пресметување на новиот износ на старосната пензија при преведувањето се земаат предвид сите години на признаениот пензиски стаж до 40 години стаж — за мажи, односно до 35 години стаж — за жени, без оглед на тоа дали според Законот од 1957 година се засметувале во процент за зголемување на полната пензија.

(3) На уживател на старосна пензија на кој по основот на запослување по пензионирањето повторно му е определена пензија според Законот од 1957 година, ако е тоа за него поповолно, ќе му се изврши преведување на неговата пензија што му е порано определена односно преведена. Во тој случај годините поминати во запослување по пензи-

онирањето ќе се засметаат, во смисла на ставот 2 од овој член, во пензиски стаж за зголемување на пензискиот процент на пензијата преведена според овој закон.

Член 214

Ако износот на преведената пензија би бил помал од износот кој на уживателот на пензија му припаѓал на име пензија според Законот од 1957 година заедно со сите постојани додајни пензиски примања, не сметајќи го заштитниот додаток, и понатаму ќе се исплатува тој поголем износ. Овој износ се усогласува со економските движења во смисла на овој закон (чл. 97 до 102).

2. Утврдување на новиот пензиски основ за преведување на пензиите

Член 215

Заради преведување на личните и семејните пензии на старосни и семејни пензии според овој закон, за секоја пензија се утврдува нов пензиски основ според валоризирано личен доход, на начинот определен во чл. 216 до 218 и 220 на овој закон, применувајќи го и членот 31 од овој закон во поглед на највисокиот износ на пензискиот основ.

Член 216

(1) Новиот пензиски основ за пензиите пресметани од просечните пензиски основи според Законот од 1957 година, како и за пензиите определени по тој закон според личните доходи остварени до 31 декември 1960 година се утврдува според осигуреничкиот разред во кој е распореден уживателот, по следната табела:

Осигуренички разред	Соодветен нов пензиски основ	
Ia	79.700	или поголем соодветен износ пресметан според ставот 2 од овој член
I	68.400	
II	59.600	
III	53.400	
IV	48.500	
V	44.500	
VI	43.900	
VII	40.600	
VIII	37.600	
IX	34.700	
X	32.000	
XI	31.500	
XII	29.100	
XIII	26.900	
XIV	24.800	
XV	23.000	
XVI	22.900	
XVII	21.600	
XVIII	20.400	
XIX	19.500	
XX	19.200	

(2) За пензиите определени според Ia осигуренички разред чиј полн износ на пензијата е поголем од просечниот пензиски основ на тој разред (39.500 динари), како нов пензиски основ се зема изведениот личен доход пресметан со примена на валоризациониот фактор од 137. При тоа, како соодветен невалоризиран личен доход за дел на полната пензија во височина од 39.500 динари се зема личен доход од 58.200 динари.

Член 217

Уживателот на пензија определена според личниот доход остварен до 31 декември 1960 година на кој личниот доход не му бил во целина земен за определување на пензискиот основ бидејќи се применети одредбите за највисоките (плафонски) осигуренички разреди (член 64 од Законот од 1957 година), претходно повторно ќе се распореди, без примена на ограничувањето од членот 64 на Законот од 1957 година, во осигуренички разред според остварениот личен доход по табелата од членот 62 на тој закон важечка во моментот кога бил пензиониран уживателот. Според така определениот нов осигуренички разред ќе се утврди новиот пензиски основ спрема членот 216 од овој закон.

Член 218

(1) За пензиите определени по Законот од 1957 година според личниот доход остварен по 31 декември 1960 година или според личниот доход остварен пред и по тој ден новиот пензиски основ се утврдува на тој начин што просечниот личен доход според кој е определена пензијата по тој закон се пресметува со соодветниот валоризационен фактор зависно од годината во која е остварен личниот доход и од осигуреничкиот разред во кој е распореден уживателот на пензија применувајќи го согласно и членот 217 на овој закон, и тоа по следната табела:

Осигуренички разред	Валоризационен фактор со кој се пресметува			
	личниот доход остварен			
	пред 1961 година	во 1961 година	во 1962 година	во 1963 година
Ia — V	137	128	120	114
VI — X	146	135	125	117
XI — XV	156	143	130	120
XVI — XX	167	151	136	124

(2) Ако просекот на личните доходи е утврден спрема личните доходи остварени од две или повеќе календарски години, личните доходи, заради утврдување на новиот пензиски основ, ќе се пресметаат со примена на сразмерната вредност на валоризационите фактори од табелата од ставот 1 на овој член за валоризација на личните доходи остварени во разни календарски години. Табелата на овие фактори ќе ја утврди Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 219

(1) Од новиот пензиски основ утврден според чл. 216 до 218 на овој закон се пресметува височината на преведената пензија спрема признаениот пензиски стаж:

1) во процент од членот 34 на овој закон — за сите уживатели на пензија на кои пензијата им е определена по општите услови за здобивање со неа;

2) во процент од членот 63 на овој закон — за уживателите на пензија — службениците во органите на внатрешните работи врз кои е применета Одлуката за установување пензиски додаток на осигурениците од определени служби на органите на внатрешните работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62), со тоа што старосната пензија пресметана спрема пензиски стаж помал од 20 години да се пресметува во процент кој припаѓа за 20 години пензиски стаж;

3) со примена на членот 74 од овој закон — на уживател на пензија на кој пензијата му е зголемена како на воен заробеник кој активно работел за Народноослободителното движење.

(2) На уживателите на пензија на кои како на етскутивен сообраќаен персонал пензиониран по поранешните прописи, пензијата им е пресметана со примена на членот 213 од Законот од 1957 година, ќе им се пресмета, по исклучок од ставот 1 на овој член, височината на преведената пензија во процент од 85% од новиот пензиски основ.

Член 220

(1) Пензиите на воените осигуреници се преведуваат така што како основ за преведување се зема платата која според прописите важечки на 31 декември 1964 година им припаѓа на активните воени осигуреници од ист чин односно класа. Од таа плата новиот износ на пензијата се пресметува спрема признаениот пензиски стаж во процент од членот

52 на овој закон, со тоа што старосната пензија пресметана спрема пензиски стаж помал од 20 години да се пресметува со процент кој припаѓа за 20 години пензиски стаж.

(2) Како соодветна плата во смисла на ставот 1 од овој член се зема платата заедно со полагајната плата и со армискиот додаток и со другите примања што им припаѓаат на сите воени лица спрема оној чин односно класа што го имал при определувањето на пензијата според Законот од 1957 година односно при повторното определување на пензијата според тој закон во смисла на Одлуката за установување пензиски додаток на воените осигуреници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62), со тоа што ќе се засмета полагајната плата на повисокиот чин ако уживателот на пензијата имал таква плата во моментот на пензионирањето. Другите посебни додатоци што се земени предвид за утврдување на пензискиот основ според Законот од 1957 година ѝ се додаваат на соодветната плата пресметани на вредноста што тие додатоци ја имаат на 31 декември 1964 година, во височината и на начинот што ги определува со решение државниот секретар за народна одбрана.

(3) На воен пензионер кој во последните 5 години пред пензионирањето примал посебни додатоци, на негово барање ќе се засметаат тие додатоци за утврдување на новиот основ за преведување на начинот како е предвидено во членот 51 став 3 од овој закон.

Член 221

(1) На уживател на пензија — борец на НОВ и шпански борец, преведената старосна пензија им се определува од новиот пензиски основ утврден според чл. 216 до 218 и членот 220 од овој закон, спрема процентите од чл. 72 и 73 на овој закон.

(2) На уживателите на пензија на кои како борци на НОВ пред 9 - IX - 1943 и шпански борци личната пензија им е пресметана според Законот од 1957 година од просечниот пензиски основ на VI осигуренички разред како најнизок гарантиран осигуренички разред, како нов најнизок пензиски основ за определување на преведената пензија се зема износот до кој по пат на боречкиот додаток се гарантираат примањата на запослените борци на НОВ утврден за 1965 година. Од тој износ се пресметува преведената пензија според чл. 72 и 73 на овој закон.

Член 222

(1) Семејните пензии при преведувањето се определува зависно од бројот на членовите на семејството (чл. 92 и 93):

1) од старосната пензија преведена според чл. 216 до 221 на овој закон што би му припаѓала на лицето од кое членовите на семејството го изведуваат своето право на пензија — ако како основ за определување на семејната пензија според Законот од 1957 година служела старосната пензија;

2) од инвалидската пензија преведена според Законот за измени и дополненија на Законот за инвалидското осигурување што би му припаѓала на лицето од кое членовите на семејството го изведуваат своето право на пензија — ако како основ за определување на семејната пензија служела инвалидската пензија и ако за членовите на семејството не е поповолно семејната пензија да се определи од старосната пензија по точката 1 од овој став;

3) од основите определени во членот 243 став 4 на овој закон — ако се во прашање семејства на паднати борци и жртви на фашистичкиот терор наведени во тој член.

(2) Во случаите предвидени во овој став, височината на преведената старосна пензија од која, во смисла на ставот 1 од овој член се определува семејната пензија, се утврдува на следниот начин, и тоа:

1) ако смртта на осигуреникот настапила како последица од несреќа на работа или професионално заболување, или ако умрениот осигуреник бил ужи-

вател на инвалидска пензија односно други права здобиеени врз основа на инвалидност предизвикана од несреќа на работа или професионално заболување, старосната пензија се пресметува во височина од 85% од соодветниот пензиски основ односно во височина од 85% од соодветната плата — ако е во прашање воен осигуреник, а во височина од 100% од соодветниот пензиски основ односно плата — ако е во прашање носител на Партизанска споменица 1941;

2) во сите други случаи во кои според Законот од 1957 година при пресметувањето на семејните пензии како основ за семејна пензија е земена лична пензија и ако умрениот осигуреник не наполнил поли пензиски стаж, старосната пензија се пресметува во височината предвидена во точката 1 од овој став;

3) во сите случаи кога пензијата е пресметана според пензиски стаж помал од 20 години, старосната пензија се пресметува во процент кој според овој закон припаѓа за 20 години пензиски стаж, а ако е во прашање семејство на умрен борец на НОВ пред 9-IX-1943 или шпански борец на кое пензијата му е пресметана според пензиски стаж помал од 15 години, старосната пензија се пресметува во процент кој според членот 72 од овој закон припаѓа за 15 години пензиски стаж.

Член 223

(1) За личните и семејните пензии што се исклучително признаени според чл. 80 и 132 од Законот од 1957 година, а кои се распоредени во соодветни осигуренички разреди, соодветниот нов пензиски основ се утврдува според членот 216 од овој закон, со тоа што преведената старосна односно семејна пензија да сочинува 85% од новиот пензиски основ. Ако уживателот на таква лична пензија е носител на Партизанска споменица 1941 преведената старосна пензија сочинува 100% од новиот пензиски основ.

(2) За начинот на преведување на другите исклучително признаени лични и семејни пензии ќе решава Административната комисија на Сојузниот извршен совет.

(3) На уживателот на пензија од ст. 1 и 2 на овој член на кој наместо пензија определена или преведена според Законот од 1957 година по исклучок му е определен поголем износ на пензија според членот 80 или 132 на тој закон, на негово барање, ќе му се преведе наместо исклучително определената пензија, пензија која би му припаѓала на 31 декември 1964 година според Законот од 1957 година. На уживателот на пензија на кој пензијата по исклучок му е определена според членот 80 или 132 на Законот од 1957 година а ги исполнува условите за здобивање со право на пензија по тој закон, на негово барање, ќе му се определи пензија која би му припаѓала на 31 декември 1964 година според Законот од 1957 година и таа пензија ќе се преведе по овој закон.

3. Исправка на затечените пензии и дополнение на пензискиот стаж

Член 224

(1) Уживателите на лична пензија кои како лица во работен однос и на друга работа изедначена со работен однос ја оствариле таа пензија според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на Законот од 1957 година, а кои се распоредени во осигуренички разреди по I и II категорија работно место, како и по III категорија работно место за која се бара средна стручна спрема, врз основа на признаен пензиски стаж од најмалку 25 години, претходно ќе се распоредат во непосредно повисокиот осигуренички разред според тој закон. Спрема тој повисок осигуренички разред се определува новиот пензиски основ според членот 216 од овој закон.

(2) Уживателите на пензија од ставот 1 на овој член што се распоредени во осигуренички разреди по III категорија работно место за кое се бара

стручна спрема на квалификуван работник претходно ќе се распоредат во вториот по ред повисок осигуренички разред.

(3) Уживателите на лична пензија што ја оствариле таа пензија според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на Законот од 1957 година а на кои во посебен стаж им е признаено времето на учеството во војните од 1912 до 1913 година (член 148) претходно ќе се распоредат во непосредно повисокиот осигуренички разред од оној во кој се распоредени по Законот од 1957 година. Спрема тој повисок осигуренички разред се определува новиот пензиски основ според членот 216 од овој закон. Ако врз овие уживатели на лична пензија се применува и одредбата од ст. 1 и 2 на овој член, распоредувањето во непосредно повисокиот осигуренички разред според овој став се врши од осигуреничкиот разред што им припаѓа по ст. 1 и 2 од овој член.

(4) Претходното распоредување во повисок осигуренички разред ќе се изврши по службена должност при преведувањето на пензијата.

Член 225

(1) Периодите кои според одредбите од овој закон се сметаат во пензиски стаж а кои според Законот од 1957 година не се сметани, ќе се засметаат, по барање на уживателот на пензија, во пензиски стаж за зголемување на пензискиот процент на пензијата преведена според овој закон.

(2) Во смисла на ставот 1 од овој член ќе се засметаат во пензиски стаж со наголемено траење и периодите на стаж на осигурување кои според одредбите од овој закон се сметаат со наголемено траење.

Член 226

Повторно распоредување во смисла на членот 224 од овој закон односно засметување на новите периоди во пензиски стаж во смисла на членот 225 од овој закон, се врши и за семејните пензии, со тоа што повторното распоредување во смисла на членот 224 од овој закон да се применува и врз семејните пензии определени според членот 249 на Законот од 1957 година.

4. Почеток на користењето на преведената пензија

Член 227

Пензијата преведена по службена должност му припаѓа на уживателот на пензија од денот на почетокот на применувањето на овој закон.

Член 228

На сите уживатели на преведена пензија кои по одредбите од овој закон ги исполнуваат условите за обезбедување заштитен додаток (чл. 37 и 94), им припаѓа тој додаток од денот од кој им припаѓа и преведената пензија, ако до денот на почетокот на применувањето на овој закон им е исплатуван заштитен додаток според Законот од 1957 година.

Член 229

Износот на преведената пензија пресметан врз основа на засметување на нови периоди пензиски стаж (член 225), како и на пензијата определена по барањето според членот 220 став 3 од овој закон, припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

5. Постапка за преведување на пензијата

Член 230

(1) За донесување решенија за преведување на пензиите според одредбите од овој закон е надлежен определениот комунален завод кој го извршува решението за пензија.

(2) За преведување на пензиите во случаите од членот 192 став 2 на овој закон е надлежен републичкиот завод за социјално осигурување.

(3) Одредбите за постапката за остварување на правото на пензија според овој закон важат и за преведувањето на пензиите.

(4) До донесувањето на решението за преведување на пензиите според одредбите од овој закон на уживателите на пензија ќе им се исплатува, како аконтација, износот на месечните пензиски примања што им припаѓаат на 31 декември 1964 година заедно со износот од 1.500 динари предвиден во точката 3а од Одлуката за дополнително на Одлуката за исплата на додаток на пензија во 1964 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 42/64). По донесувањето на решенијата за преведување овие исплатени износи ќе се пресметаат ако износите на преведените пензии се поголеми.

Глава XIII

ДРУГИ ОДРЕДБИ

Член 231

(1) Лицата што до денот определен за почеток на применувањето на овој закон ги исполниле условите за здобивање со право на старосна пензија според прописите важечки до тој ден, но не го оствариле тоа право, можат да остварат старосна пензија според тие прописи што важеле до денот определен за почеток на применувањето на овој закон ако поднесат барање во рок од една година по тој ден. Ова право го имаат и лицата на кои до денот определен за почеток на применувањето на овој закон им престанала службата со право на пензија според членот 90 од Законот од 1957 година, како и лицата што се затекнале на тој ден во својство на службеник на располагање според одредбите од Законот за јавните службеници ако службата им престане а тие ги исполнуваат условите за пензија според членот 213 од тој закон.

(2) Правото од ставот 1 на овој член го имаат и лицата кои до денот определен за почеток на применувањето на овој закон ги исполниле условите за повторно определување на пензијата по основот на запослување по пензионирањето или според одредбата од точката 8 на Одлуката за измени и дополнителна на Одлуката за воведување посебен додаток на пензиите во 1962 година („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/62) и точката 6 од Одлуката за определување на личните доходи односно плати што се земаат за утврдување на пензискиот основ („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/62).

(3) Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член се применуваат за остварување на семејна пензија ако лицето по кое членовите на семејството имаат право на пензија умрело во рок од 6 месеци од денот определен за почеток на применувањето на овој закон, а барањето е поднесено во рок од една година од тој ден.

(4) Пензиите остварени според овој член ќе се определат според Законот од 1957 година, со тоа што на осигурениците од членот 90 на Законот од 1957 година се применува и дополнителниот пропис за пензискиот додаток. Вака определената пензија ќе се преведе според одредбите од овој закон.

Член 232

(1) Осигурениците кои до денот определен за почеток на применувањето на овој закон не ги исполниле условите за старосна пензија според прописите што важеле до тој ден, но тие услови ќе ги исполнат во рок од една година од денот на почетокот на применувањето на овој закон, како и осигурениците од членот 90 на Законот од 1957 година на кои во тој рок ќе им престане службата со право на пензија во смисла на тој член, можат да го остварат правото на старосна пензија според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон, ако поднесат барање во рок од 6 месеци од денот на исполнувањето на условите за здобивање со таа пензија. Ова право го имаат и запослените уживатели на пензија кои во рок од една година ќе го исполнат условот за повторно

определување на пензијата по основот на запослување по пензионирањето.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член се применува и за остварување на семејна пензија, ако осигуреникот умрел во рок од една година од денот на почетокот на применувањето на овој закон, а барањето за семејна пензија е поднесено во рок од 6 месеци од денот на смртта на осигуреникот.

(3) Пензиите остварени според овој член ќе се определат на начинот предвиден во членот 231 став 4 од овој закон.

(4) На запослените уживатели на пензија што ќе останат во запослување и по денот определен за почетокот на применувањето на овој закон се применуваат одредбите од овој закон во поглед на користењето на пензијата, како и одредбите за зголемувањето односно повторното определување на пензиите, освен во случај на примена на ставот 1 од овој член, со тоа што и времето што го поминале по пензионирањето во работен однос со полно работно време до денот на почетокот на применувањето на овој закон да им се смета во стаж на осигурување за зголемување односно повторно определување на пензијата според овој закон.

Член 233

(1) Лицата што по почетокот на применувањето на овој закон немале својство на осигуреник (чл. 21 и 22) се здобиваат со право на старосна пензија со наполнетите 60 години живот (мажи) односно 55 години живот (жени) ако кога и да е наполниле пензиски стаж од 35 или повеќе години (мажи) односно 30 или повеќе години (жени).

(2) Лицата кои по почетокот на применувањето на овој закон немале својство на осигуреник, а чиј вкупен пензиски стаж е помал од 35 години (мажи) односно 30 години (жени), се здобиваат со право на старосна пензија кога ќе наполнат 65 години живот (мажи) односно 60 години (жени) ако имаат:

1) пензиски стаж од најмалку 30 години (мажи) односно 25 години (жени), наполнет кога и да е;

2) пензиски стаж помал од 30 години но од најмалку 25 години (мажи) односно помал од 25 години но од најмалку 20 години (жени), наполнет кога и да е, со тоа што во тој стаж да се сметаат само периодите на стаж на осигурување, а од периодите на посебен стаж времето на учеството во револуционерната работа, Народноослободителната војна, антифашистичката борба во други земји и војски, времето на учеството во војни, како и времето на прекилот на работен однос поради околностите предизвикани со војни, што се признаваат според чл. 138, 140 до 146 став 1 и 148 до 150 од овој закон;

3) пензиски стаж помал од 30 но најмалку 20 години, од што најмалку 5 години ефективен работен стаж за последните 10 години пред почетокот на применувањето на овој закон;

4) пензиски стаж од најмалку 15 години, од што најмалку 40 месеци ефективен работен стаж во последните 5 години пред почетокот на применувањето на овој закон, применувајќи ги и одредбите од членот 25 ст. 2 и 3 од овој закон.

(3) Со право на семејна пензија можат да се здобијат:

1) членовите на семејството на умерено лице што ги исполнило условите на пензискиот стаж односно на пензискиот и работниот стаж во смисла на ст. 1 и 2 од овој член;

2) членовите на семејството на умерено лице кое било пензиски осигурено по 1 јануари 1958 година а имало најмалку 5 години работен стаж, од што најмалку 40 месеци за последните 5 години пред смртта, применувајќи ги и одредбите од членот 78 став 4 на овој закон.

Член 234

(1) Борци на НОВ пред 9-IX-1943 и шпански борци можат да се здобијат со право на старосна пензија според одредбите од членот 70 на овој закон кога ќе ги исполниат пропишаните услови од тој

член, иако по почетокот на применувањето на овој закон не биле осигуреници.

(2) Членовите на семејството на борците од ставот 1 на овој член се здобиваат со право на семејна пензија ако тие борци кога и да е ги исполниле условите од членот 70 став 1, или 2 на овој закон, а ако не ги исполниле — семејната пензија може по исклучок да им се признае во смисла на членот 95 од овој закон.

Член 235

(1) За сите барања за признавање на правото на старосна пензија или семејна пензија и за барањата за повторно определување на старосна пензија, поднесени до денот определен за почеток на применувањето на овој закон, се решава според прописите што важеле до тој ден. Според тие прописи ќе се завршат и сите определувања, пресметувања и преведувања на пензиите што се вршат според тие прописи по службена должност.

(2) Пензиите определени односно преведени според одредбите од ставот 1 на овој член, ќе се преведат според одредбите од овој закон.

Член 236

(1) На лицата кои по почетокот на применувањето на овој закон не се осигуреници а остваруваат пензија според овој закон, ако за последните 5 години пред почетокот на применувањето на овој закон не оствариле личен доход односно надоместок на личниот доход најмалку за 3 години, ќе им се утврли пензискиот основ спрема признаениот пензиски стаж и категорија на работно место според прописите важечки пред денот на почетокот на применувањето на овој закон и ќе им се пресмета соодветната пензија според тие прописи. На така пресметаниот износ на пензијата согласно ќе се применат соодветните одредби од овој закон што се однесуваат на преведувањето на затечените пензии. Така добиениот износ претставува пензија која би припаѓала на денот на почетокот на применувањето на овој закон.

(2) На осигурениците борци на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци од членот 234 на овој закон, ако е тоа за нив поповолно, пензијата ќе им се определи наместо според ставот 1 од овој член од пензискиот основ во износот до кој по пат на борчкиот додаток се гарантираат примањата на запослените борци на НОВ утврден за 1965 година.

Член 237

(1) Додека не се наполнат 5 години од денот на почетокот на применувањето на овој закон, по исклучок од членот 24 на овој закон, осигурениците можат да се здобиваат со право на старосна пензија и без примена на одредбите што се однесуваат на предвремена пензија (чл. 28 и 35), ако ги исполниваат следните услови:

Во годината	М а ж и		Ж е н и	
	пензиски стаж	години на возраст	пензиски стаж	години на возраст
1965	35	55	30	50
1966	36	56	31	51
1967	37	57	32	52
1968	38	58	33	53
1969	39	59	34	54

(2) Додека на се наполнат 5 години од денот на почетокот на применувањето на овој закон, осигуреникот — жена се здобива по исклучок од старосната граница пропишана во членот 25 став 1 на овој закон со право на старосна пензија и со наполнетите 55 години живот, ако во одделна од тие пет години го има следниот пензиски стаж:

Во годината	Пензиски стаж
1965	15 години
1966	16 години
1967	17 години
1968	18 години
1969	19 години

Член 238

(1) Додека осигурениците не наполнат 5 односно 10 години осигурување според овој закон, како пензиски основ во смисла на членот 30 од овој закон ќе се зема просекот кој го сочинуваат:

1) лични доходи по кои осигуреникот бил осигурен од денот на почетокот на применувањето на овој закон; и

2) лични доходи остварени во поранешните години, за потребниот број години на осигурување пред денот на почетокот на применувањето на овој закон, и тоа за онолку години колку што недостасуваат:

а) до 3 години — за пензиите што ќе се остваруваат во текот на 1965 и 1966 година;

б) до 4 години — за пензиите што ќе се остваруваат во текот на 1967 и 1968 година;

в) до 5 години — за пензиите што ќе се остваруваат во 1969 и понатамошните години.

(2) Валоризацијата на личните доходи од поранешните години врз основа на кои се утврдува пензискиот основ се врши според одредбата од членот 32 став 2 на овој закон. Ако се примени одредбата од точката 2 став 1 на овој член, се земаат предвид само личните доходи остварени по 1 јануари 1961 година.

(3) На борците на НОВ пред 9-IX-1943 и на шпанските борци што се корисници на боречки додаток, додека не се наполнат 5 години осигурување според овој закон, како пензиски основ во смисла на членот 30 од овој закон им се зема просекот кој го сочинуваат личните доходи со боречкиот додаток што осигуреникот ги остварил од денот на почетокот на применувањето на овој закон до денот на пензионирањето.

Член 239

(1) На осигуреникот врз кој не может да се применат одредбите од членот 237 на овој закон, а кој остварува предвремена пензија (чл. 28 и 35) во 1966 или 1967 година му припаѓа пензија пресметана според членот 34 од овој закон, намалена за определениот процент за секоја година поранешно заминување во пензија пред наполнувањето на 60 (маж) односно 55 (жена) години живот, зависно од годините на наполнетиот пензиски стаж, и тоа:

1) за по 1% од пензијата — на маж со 38 или 39 години пензиски стаж односно на жена со 33 или 34 години пензиски стаж;

2) за по 1,5% од пензијата — на маж со 35, 36 или 37 години пензиски стаж односно на жена со 30, 31 или 32 години пензиски стаж.

(2) Предвремените пензии што ќе бидат остварувани почнувајќи од 1 јануари 1968 година, ќе се пресметуваат според одредбата од членот 35 на овој закон.

Член 240

(1) Додека со републички закон или со договор не се регулира начинот на распоредувањето на лицата што вршат самостојни дејности, а се осигурени според овој закон (член 123) пензиското осигурување на тие лица ќе се спроведува по пензиските услови пропишани за преведување на пензиите кои според табелата од членот 216 на овој закон им одговараат на осигуреничките разреди по кои се утврдени основите според кои тие осигуреници се осигурени пред денот на почетокот на применува-

њето на овој закон, а што ќе ги утврдат заводите за социјално осигурување што ги склучиле договорите.

(2) По пензиските основи од ставот 1 на овој член ќе се плаќаат придонесите, ќе се определуваат правата и ќе се изврши преведувањето на затечените пензии на осигурениците со самостојни дејности.

(3) Додека не се наполнат 10 години од денот на почетокот на применувањето на овој закон, на осигурениците со самостојни дејности ќе им се утврдува пензискиот основ спрема паричните износи по кои тие осигуреници биле осигурени од денот на почетокот на применувањето на овој закон до денот на остварувањето на правото на пензија.

Член 241

На децата на кои семејната пензија според поранешните прописи им е определена по пониски проценти поради тоа што брачниот другар на умрениот осигуреник односно на уживателот на правото не се здобил со право на пензија, им припаѓа од денот определен за почеток на применувањето на овој закон семејна пензија определена според членот 92 од овој закон. Вака повторно определена семејна пензија ќе се преведе според одредбите од овој закон.

Член 242

Членовите на семејството на умрен осигуреник односно уживател на правото, кои според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон не можеле да се здобијат со право на семејна пензија поради тоа што не ги исполнувале посебните услови пропишани за определени членови на семејството, се здобиваат со правото на семејна пензија ако ги исполнуваат со овој закон пропишаните услови за здобивање со семејна пензија.

Член 243

(1)* На членовите на семејството: на лица загинали, умрени или исчзнати во Народноослободителната војна или во Шпанската граѓанска војна, на лица загинали во состав на Југословенската војска за време на војната со непријателот од 1941 година; на лица кои како жртви на фашистичкиот терор се отепани од окупаторот и неговите помагачи или загинале или умреле во затвори, концентрациони логори, логори на воени заробеници, интернација, на присилна работа или во збегови. Ќе им се признае на нивно барање право на семејна пензија без оглед на должината на пензискиот стаж на загиналото односно умрениото лице, ако тоа лице непосредно пред настанувањето на околностите што ја предизвикале смртта било во работен однос, или вон работен однос — ако работниот однос му престанал поради посебните околности под кои времето поминато вон работен однос се смета во пензиски стаж според овој закон.

(2) Правото на семејна пензија ќе им се признае и на членовите на семејството на лицата од ставот 1 на овој член кои по престанокот на околностите изведени во тој став умреле од последиците на рачување, повреди или болести добиени под тие околности, ако смртта настапила до истекот на една година од денот на завршетокот на војната.

(3) Правото на семејна пензија според ст. 1 и 2 од овој член ќе им се признае на членовите на семејството кои на 15 мај 1945 година, односно подоцна — до денот на смртта на лицето според кое семејството има право на пензија, ги исполнувале условите за здобивање со право на семејна пензија според овој закон. Ова право ќе им се признае ако во времето на поднесувањето на барањето уште постојат некои од условите за користање на правото на семејна пензија според овој закон.

(4) Височината на семејната пензија од ст. 1 до 3 на овој член се определува без оглед на должината на пензискиот стаж на умрениот осигуреник според бројот на членовите на семејството, од старосната пензија што припаѓа за 40 години пензиски стаж

пресметана од пензискиот основ од членот 216 на овој закон, и тоа:

Ако умреното лице вршело работи на работно место од	Како пензиски основ за старосна пензија, од која се определува семејната пензија се зема износ од
I категорија	59.600 (II осигуренички разред)
II категорија	48.500 (IV осигуренички разред)
III категорија за која се бара средна стручна спрема	43.900 (VI осигуренички разред)
III категорија за која се бара стручна спрема на квалификуван работник	40.600 (VII осигуренички разред)
IV категорија	31.500 (XI осигуренички разред)
V категорија	23.000 (XV осигуренички разред)

(5) На семејствата на борци на НОВ пред 9-IX-1943 и шпански борци семејната пензија ќе им се определи од гарантираниот пензиски основ од членот 221 став 2 на овој закон, ако пензискиот основ, определен според ставот 4 од овој член, им е помал од износот на гарантираниот основ.

(6) Не се сметаат како жртви на фашистичкиот терор во смисла на ставот 1 од овој член лицата што го загубиле животот како граѓански жртви на војната поради воени операции.

(7) Правото на семејна пензија ќе им се признае и на членовите на семејството на лице што умрело во раздобјето од 6 април 1941 до 15 мај 1945 година а се наоѓало вон работен однос поради околностите наведени во членот 146 став 1 на овој закон, ако тоа лице имало најмалку 20 години стаж на осигурување, со тоа што во тој стаж да се земаат предвид и периодите на посебан стаж што се признаваат според чл. 138, 140 до 146 и 148 на овој закон. Ова право им се признава на оние членови на семејството кои на денот на смртта на лицето ги исполнувале условите за здобивање со право на семејна пензија според овој закон и ако во времето на поднесувањето на барањето уште постои некој од условите за користење на правото на семејна пензија според овој закон. Оваа семејна пензија се определува од инвалидската пензија зависно од годините на наполнетиот пензиски стаж на начинот предвиден во членот 236 од овој закон.

(8) Пензијата определена според овој член припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 244

(1) Правото на пензија според овој закон не му се воспоставува на лице кое според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон го загубило правото на пензија или на кое барањето за признавање на правото на пензија му е одбиено, поради постоење на факти што имаат обележје на соработка со окупаторот или со неговите помагачи (без оглед дали поради тоа е осудувано или не) или поради осуда за кривично дело против народот и државата или за кривично дело на воено злосторство, извршено во воениот период од 1941 до 1945 година. Ваквото лице може да се здобие со право на старосна пензија ако ги исполнува условите за здобивање со тоа право според овој закон, со тоа на лицето што не било осигуреник по почетокот на применувањето на овој закон пензијата да му при-

паѓа од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член се применува согласно и кога е во прашање здобивање со право на семејна пензија.

Член 245

(1) До донесувањето на нови прописи со кои ќе се регулираат правата на лицата што бараат запослување преку службата за запослување на работници, вдовицата што не се здобила со право на семејна пензија поради тоа што не ги исполнува пропишаните услови за здобивање со семејна пензија, има право на материјално обезбедување како работник кој привремено се наоѓа вон работен однос, под услов во рок од 90 дена од смртта на осигуреникот да му се пријавила на заводот за запослување на работници заради запослување и да исполнува услови во поглед на имотната состојба според прописите со кои е регулирано правото на надоместок на лицата привремено вон работен однос.

(2) Височината на материјалното обезбедување од ставот 1 на овој член ја утврдува собранieto на републичките заедници на социјалното осигурување, а поблиските услови за остварување и користење на тоа обезбедување се регулираат со републички прописи.

Член 246

До донесувањето на републички прописи со кои ќе се регулира утврдувањето на поранешното време на вршење самостојна дејност во својство на културен работник што им се смета на осигурениците во посебен стаж според членот 153 од овој закон, ова време ќе го утврдуваат посебните републички комитети што биле формирани и надлежни за признавање на тоа време според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон.

Член 247

Додека со републички прописи не се регулира прашањето за исплатување на привремена пензија или инвалиднина на југословенски државјани кои се здобиле со правото кај странски носител на социјално осигурување, но тоа право не можат да го остваруваат поради тоа што од земјата во која е стечено правото не се вршат такви плаќања во Југославија, ќе се продолжи со исплатувањето на оние привремени пензии или инвалиднини кои до денот на почетокот на применувањето на овој закон се исплатувани врз основа на членот 250 од Законот од 1957 година.

Член 248

До донесувањето на закон за извршување и обезбедување, пензијата може да биде предмет на извршување и обезбедување до една третина, а за побарувањата за издршка утврдена со судска одлука или порамнување — до една половина.

Член 249

(1) Се овластува Сојузниот извршен совет да го определи рокот за воведување на матичната евиденција, како и да пропише кои податоци се должни да водат државните органи, работните и други организации, приватните работодавци и заводите за социјално осигурување, до устројувањето на матичната евиденција.

(2) Се овластува Сојузниот извршен совет да може поблиску да ги определи критериумите по кои во пензиски стаж според овој закон ќе се признае времето на учеството во револуционерната работа (член 138), на учеството во Народноослободителната борба (член 140), на соработката во Народноослободителното движење (член 141), на организираното учество во работата за Народноослободителното движење (член 74) и на учеството во антифашистичката борба во други земји и сојузнички војски (чл. 143 и 144).

Член 250

(1) Со денот на почетокот на применувањето на овој закон престануваат да важат:

1) Законот за пензиското осигурување („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/57, 44/58, 27/59, 48/59, 10/61, 22/62 и 53/62);

2) Законот за зголемување на пензиите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 42/64),

3) одредбите од чл. 213 и 137 точка 3 од Законот за јавните службеници, со тоа што да останува во сила Одлуката за привремено одлагање на примената на одредбите од чл. 22, 23 и 24 од Законот за измени и дополненија на Законот за јавните службеници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62) до донесувањето на нови прописи за работните односи;

4) Одлуката за воведување посебен додаток на пензиите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/61, 22/62 и 53/62), Одлуката за установување пензиски додаток на воените осигуреници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62) и Одлуката за установување пензиски додаток на осигурениците од определени служби на органите на внатрешните работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62);

5) одредбите од другите прописи што се однесуваат на пензиското осигурување, доколку се во спротивност со одредбите од овој закон;

6) Уредбата за органите и постапката за утврдување на времето поминато во работен однос на другите периоди што се запишуваат во работната книшка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/58 и 17/62) и прописите донесени врз основа на таа уредба;

7) одредбите од договорите за социјално осигурување на осигурениците на самостојни занимања што се однесуваат на здобивањето, определувањето и користењето на пензија, доколку се во спротивност со одредбите од овој закон.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член ќе се применуваат и по почетокот на применувањето на овој закон:

1) одредбите од поранешните прописи за пензиското осигурување — ако со овој закон е предвидено за правото на пензија да се решава според тие прописи;

2) одредбите од Законот за јавните службеници што се однесуваат на престанокот на службата со пензионирање — ако се во прашање граѓански лица на служба во Југословенската народна армија (член 213 од Законот за јавните службеници);

3) Упатството за критериумите за поблиско определување на времето што според чл. 29 до 32 од Законот за пензиското осигурување се засметува во пензискиот стаж („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/64);

4) Упатството за постапката за утврдување на активното и организирано учествување во работата за Народноослободителното движење во логорите на воените заробеници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/60).

Член 251

(1) Овој закон ќе се применува од 1 јануари 1965 година. По исклучок, на уживателите на пензија кои на 1 јануари 1965 година се затекнале во запослување одредбите од овој закон за користењето на пензијата за време на запослувањето ќе се применуваат од 1 март 1965 година, до кој ден ќе се применуваат одредбите од Законот од 1957 година.

(2) Рокот за донесување на решенија по барањата за определување на правото на пензија според овој закон започнува да тече од 1 мај 1965 година.

Член 252

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

705.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКО-ПЛАНСКИТЕ МЕРКИ ВО 1964 ГОДИНА

Се прогласува Законот за дополние на Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември 1964 година.

П. Р. бр. 107
26 декември 1964 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКО-ПЛАНСКИТЕ МЕРКИ ВО 1964 ГОДИНА

Член 1

Во Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63, 31/64 и 42/64), во членот 39 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„За покривање на нерамномерен и помалку остарен прилив на приходите на Фондот за обнова и изградба на Скопје во текуштата година Народната банка може да одобрува бескаматни кредити со рок за враќање најдоцна до крајот на 1965 година.“

Член 2

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

706.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИВРЕМЕНО ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКО-ПЛАНСКИТЕ МЕРКИ ВО 1964 ГОДИНА

Се прогласува Законот за привремено продолжување на важењето на определени одредби од Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември 1964 година.

П. Р. бр. 116
26 декември 1964 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРИВРЕМЕНО ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКО-ПЛАНСКИТЕ МЕРКИ ВО 1964 ГОДИНА

Член 1

Важењето на одредбите од главата IV, VI и VII на Законот за стопанско-планските мерки во 1964

година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63, 31/64, 42/64 и 46/64) се продолжува во 1965 година до досувањето на Општествениот план на Југославија за 1965 година.

По исклучок, во 1965 година нема да се формира посебна буџетска резерва, а средствата на посебната буџетска резерва формирани во 1964 година не можат да се трошат во 1965 година.

Член 2

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

707.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВКУПНИОТ ИЗНОС НА СРЕДСТВАТА СО КОИ ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА УЧЕСТВУВА ВО ОБНОВАТА И ИЗГРАДБАТА НА СКОПЈЕ

Се прогласува Законот за вкупниот износ на средствата со кои општествената заедница учествува во обновата и изградбата на Скопје, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември 1964 година.

П. Р. бр. 105

26 декември 1964 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗА К О Н

ЗА ВКУПНИОТ ИЗНОС НА СРЕДСТВАТА СО КОИ ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА УЧЕСТВУВА ВО ОБНОВАТА И ИЗГРАДБАТА НА СКОПЈЕ

Член 1

Со овој закон се утврдува вкупниот износ на финансиските средства со кои општествената заедница учествува во напорите на Социјалистичка Република Македонија, на градот Скопје и општините на неговата територија за отстранување на последиците од земјотресот.

Член 2

Вкупниот износ на средствата со кои општествената заедница учествува во обновата и изградбата на Скопје изнесува 400.000 милиони динари.

Со износот од ставот 1 на овој член се опфатени и средствата што Фондот за обнова и изградба на Скопје ги остварува врз основа на Одлуката на Сојузната скупштина за доделување средства од стопанските резерви на федерацијата, АС бр. 24/1 од 10 септември 1963 година, и на одредбите од Законот за Фондот за обнова и изградба на Скопје, Законот за придонесите за Фондот за обнова и изградба на Скопје за 1964 година и Законот за наредниот заем за обнова и изградба на Скопје.

Член 3

Средствата од членот 2 став 1 на овој закон му се даваат на Собранието на град Скопје без обврска за враќање.

Од износот од членот 2 став 1 на овој закон Собранието на град Скопје ќе обезбеди износ од 25.125 милиони динари за обнова и изградба на објекти за потребите на Југословенската народна армија на територијата на град Скопје.

Начинот за користење на средствата од ставот 1 на овој член ќе го пропише Собранието на Социјалистичка Република Македонија, а начинот за користење на средствата од ставот 2 на овој член ќе го пропише државниот секретар за народна одбрана.

Користењето на средствата ќе се врши со огласност со нивното притекување од изворите предвидени со овој закон.

Член 4

Ако во текот на обновата и изградбата на Скопје што се врши по 1 јануари 1965 година од средствата предвидени во членот 2 на овој закон дојде до покачување односно намалување на цените на инвестиционата опрема и градежните работи во однос на цените од 1963 година, за утврденото покачување односно намалување на цените ќе се зголеми односно намали износот на средствата од чл. 2 и 3 став 2 на овој закон.

Зголемувањето односно намалувањето на износите од чл. 2 и 3 став 2 на овој закон ќе се утврдува со примена на просечните цени на градежните работи утврдени за републичките центри, а за опремата — врз основа на просечните цени утврдени за Југославија, во годината за која се утврдува тоа зголемување односно намалување — врз соодветните просечни цени од 1963 година.

Ова зголемување односно намалување се утврдува за секоја година посебно врз основа на индексот на цените утврден од страна на Сојузниот завод за статистика.

Сојузниот секретар за индустрија, во спогодба со сојузниот секретар за финансии и со сојузниот секретар за општи стопански работи, ќе донесе поблиски прописи за начинот на утврдување на зголемувањето односно намалувањето на износите на средствата според одредбите на овој член.

Член 5

Износот на средствата од чл. 2 и 3 став 2 на овој закон, потрошен за набавка на опрема од странство, ќе се зголеми и за разликата на зголемувањето на царината и данокот на промет, што се платени на оваа опрема при увозот, ако по 1 јануари 1965 година настанала промена на стопите на царината и данокот на промет.

Износот на оваа разлика се утврдува на почетокот на секоја година за изминатата година, и за оваа разлика се зголемува износот на средствата од чл. 2 и 3 став 2 на овој закон.

Сојузниот секретар за финансии ќе донесе поблиски прописи за начинот за утврдување на разликата од ставот 1 на овој член.

Член 6

Износот на зголемувањето односно намалувањето на средствата од чл. 2 и 3 став 2 на овој закон, а во смисла на чл. 4 и 5 на овој закон, го утврдува со одлука Сојузната скупштина на предлог од Сојузниот извршен совет.

Член 7

Средствата од членот 2 на овој закон се формираат од средствата остварени во 1963 и 1964 година од изворите утврдени во членот 2 став 2 на овој закон и од изворите утврдени со Законот за придонесите за обнова и изградба на Скопје.

Член 8

Ако вкупниот износ на средствата од членот 2, зголемен односно намален врз основа на чл. 4 и 5 од овој закон, се оствари пред 31 декември 1970 година, Сојузната скупштина ќе одлучи за престанок на плаќањето на придонесите.

Ако вкупниот износ на средствата од членот 2, зголемен односно намален врз основа на чл. 4 и 5 на овој закон, не се оствари до 31 декември 1970 година, Сојузната скупштина ќе определи извори за обезбедување на средствата што недостигаат.

Член 9

Средствата што не се потрошени во Изминатата година, можат да се користат во наредните години.

Собранието на град Скопје може во случај на нерамномерно притекување на средствата, да користи краткорочен бескаматен кредит кај Народната банка односно кај Комуналната банка на град Скопје, со тоа што е должна да го врати овој кредит најдоцна до 31 март наредната година.

Член 10

Собранието на град Скопје е должно секоја година да состави завршна сметка за приливот и за користењето на средствата предвидени со овој закон, и да му ја достави на Сојузниот извршен совет.

Член 11

Фондот за обнова и изградба на Скопје се укинува.

Средствата на Фондот за обнова и изградба на Скопје се пренесуваат врз Собранието на град Скопје, според состојбата на 31 декември 1964 година.

Средствата што му припаѓаат на Фондот за обнова и изградба на Скопје според Законот за придонесите за Фондот за обнова и изградба на Скопје за 1964 година, а кои ќе се остварат по 31 декември 1964 година, му припаѓаат на Собранието на град Скопје.

Обврските и правата на Фондот за обнова и изградба на Скопје се пренесуваат врз Собранието на град Скопје.

Сојузниот секретар за финансии ќе донесе, по потреба, поблиски прописи за начинот на пренесување на правата и обврските на Фондот за обнова и изградба на Скопје врз Собранието на град Скопје.

Член 12

Со денот на почетокот на применувањето на овој закон престанува да важи Законот за Фондот за обнова и изградба на Скопје.

Член 13

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1965 година.

708.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИДОНЕСИТЕ ЗА ОБНОВА И ИЗГРАДБА НА СКОПЈЕ**

Се прогласува Законот за придонесите за обнова и изградба на Скопје, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември, 1964 година.

П. Р. бр. 104

26 декември 1964 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ПРИДОНЕСИТЕ ЗА ОБНОВА И ИЗГРАДБА НА СКОПЈЕ****Член 1**

Со овој закон се утврдуваат придонесите за обнова и изградба на Скопје, основните и стопите на тие придонеси и обврзниците што ги плаќаат тие придонеси.

Придонеси што се плаќаат за обнова и изградба на Скопје (во понатамошниот текст: придонесите за Скопје) се:

1) придонесот за Скопје од средствата наменети за инвестиции;

2) придонесот за Скопје од средствата за материјални расходи на општата потрошувачка;

3) придонесот за Скопје од личниот доход од работен однос;

4) придонесот за Скопје од износот на наплатениот придонес од личниот доход од земјоделска дејност, како и од износот на наплатените придонеси од личните доходи од самостојно вршење занаетчишки и други стопански дејности и од самостојно вршење интелектуални услуги, кои придонеси се утврдуваат според годишни основици.

Придонесите за Скопје од ставот 1 на овој член ќе се плаќаат од 1 јануари 1965 година до 31 декември 1970 година.

Член 2

Придонес за Скопје од средствата наменети за инвестиции плаќаат сите корисници на општествен имот по стопа од 2%, и тоа:

1) стопанските организации и други работни организации кои работат според прописите што важат за стопанските организации — од износот на средствата на чистиот приход кој се распределбата според завршната сметка за претходната година ќе го издвојат за деловниот фонд и за фондот на заедничката потрошувачка, од износот на средствата што во текот на годината од незадолжителниот дел на резервниот фонд се внесуваат во деловниот фонд и во фондот на заедничката потрошувачка, како и од износот на средствата на незадолжителниот дел на резервниот фонд што е орочен кај банката.

Ако средствата на незадолжителниот дел на резервниот фонд — остварени до крајот на 1963 година — се внесени во деловниот фонд или во фондот на заедничката потрошувачка, основица за пресметување на придонесот за Скопје сочинува износот на средствата внесени во деловниот фонд и во фондот на заедничката потрошувачка по одбивање на износот на придонесот за општествените инвестициони фондови што е пресметан и платен на тие средства.

Ако средствата на незадолжителниот дел на резервниот фонд што биле орочени кај банката и на кои е пресметан и платен придонес за Скопје според одредбите на овој член, дополнително се внесат во деловниот фонд и во фондот на заедничката потрошувачка или се користат за исплата на личните доходи или за покривање загуби, на тие средства нема да се плаќаат повторно придонесите за Скопје од членот 1. точ. 1 и 3 на овој закон;

2) федерацијата — од остварениот прилив на средствата за финансирање на инвестиции во стопанството;

3) општествените инвестициони фондови — од остварениот прилив на средствата што на овие фондови им припаѓаат како текушт приход. Ако општествено-политичката заедница, врз основа на Законот за употребата на средствата на федерацијата за инвестиции во стопанството, го укинала својот општествен инвестиционен фонд, таа ќе го плати придонесот за Скопје од остварениот прилив на средствата наменети за инвестиции во стопанството што инаку би биле приход на тој фонд;

4) деловните банки — од остварениот прилив на средствата во нивните кредитни фондови што произлегуваат од чистиот приход од интерес;

5) фондовите за станбена изградба — од остварениот прилив на средствата што на овие фондови им припаѓаат како текушт приход, намален за износот на средствата употребени за исплата на личните доходи на работниците запослени во администрацијата на тие фондови, заедно со придонесите што се плаќаат на средствата издвоени за лични доходи;

6) другите корисници на општествен имот — од износот на средствата наменети за инвестиции, и

тоа од приливот на средствата за инвестиции ако финансирањето се врши од фондовите и од средствата, кои имаат инвестиционен карактер, а во сите други случаи — на износот на потрошените средства за инвестиции.

Член 3

Придонесот за Скопје од средствата за материјални расходи на општата потрошувачка плаќаат по стопа од 2% државните органи и општествените организации, како и установите и другите корисници на општествен имот кои не работат според прописите што важат за стопанските организации, и тоа од износот што ќе го потрошат во текот на годината за материјални расходи.

Придонесот за Скопје од ставот 1 на овој член ги товари средствата на корисникот на општествен имот од кои се извршени материјалните расходи.

Придонесот за Скопје од ставот 1 на овој член не се плаќа на средствата предвидени за материјални расходи на Југословенската народна армија.

Член 4

Обврзници на придонесот за Скопје од средствата за материјални расходи на општата потрошувачка се:

1) државните органи: претставнички органи, политичко-извршни органи, органи на управата, судови и јавно обвинителство;

2) општествено-политичките организации и здруженија;

3) установите на општествените служби и други корисници на општествен имот што вршат дејност на општествени служби, а кои не работат според прописите што важат за стопанските организации, освен станбените згради под општествено управување;

4) фондовите на општествено-политичките заедници, освен фондовите преку кои се врши финансирањето на обновата и изградбата на Скопје;

5) Народната банка на Југославија и Службата на општественото книговодство.

Член 5

Основица за плаќање на придонесот за Скопје од средствата за материјални расходи на општата потрошувачка е:

1) износот на средствата исплатен на име материјални трошоци, како и износот исплатен за материјални трошоци од средствата за посебни намени;

2) износот исплатен на товар на средствата на фондовите што ги формирале корисници на општествен имот, освен износите исплатени за инвестиции и лични доходи.

Член 6

Не влегуваат во основницата за пресметување на придонесот за Скопје од средствата за материјални расходи на општата потрошувачка износите исплатени на име:

1) издржување на штитеници во социјалните установи и домови;

2) социјална помош од траен или повремен карактер, помош на жртвите на фашистичкиот терор, помош на семејствата чии хранители се наоѓаат на отслужување на воениот рок;

3) плаќање услуги на здравствените установи за лекување на сиромашни и социјално неосигурени лица, врз основа на важечките прописи;

4) примања на воените инвалиди од војните и нивната здравствена заштита;

5) надоместоци на носителите на Партизанска споменица 1941 година и други одликувања;

6) стипендии;

7) сите дополнителни средства (дотации) и други давања на непосредните корисници на општествен имот на кои им се обезбедуваат средства за вршење

на нивната дејност, а кои инаку го пресметуваат и го плаќаат овој придонес;

8) регреси и премии, како и сите средства предвидени во сојузниот буџет за интервенции во стопанството;

9) обврски по заеми и гаранции;

10) членарини и придонеси за меѓународни организации;

11) издвоени средства по претсметките и финансиските планови на обврзниците на овој придонес на име уплата на амортизацијата на нивните основни средства;

12) лични доходи што се плаќаат од средствата за материјални трошоци и од средствата предвидени за посебни намени;

13) издатоци на установите за исхрана и облека, што овие им ги даваат на учениците, студентите, децата, старите и пензионерите;

14) издатоци на училиштата — за набавка на материјали за изведување настава и практична работа со учениците во училиштата;

15) средства наменети за отстранување последици од поплави во Социјалистичка Република Хрватска и Социјалистичка Република Словенија во октомври 1964 година и средства за отстранување последици од земјотресите во Скопје и Славонски Брод.

Член 7

Придонесот за Скопје од личниот доход од работен однос плаќаат корисниците на општествен имот по стопа од 1%.

Основица за плаќање на придонесот за Скопје од ставот 1 на овој член е износот кој служи за пресметување и плаќање на придонесот од личниот доход од работен однос.

Член 8

Придонесот за Скопје од наплатените износи на придонесот од личниот доход според членот 1 точка 4 на овој закон, плаќаат општествено-политичките заедници по стопа од 2%.

Основица за плаќање на придонесот за Скопје од ставот 1 на овој член е вкупниот износ на наплатените придонеси од личниот доход од земјоделска дејност, од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности и од самостојно вршење интелектуални услуги.

Член 9

На средствата од чл. 2 и 3 став 2, зголемени односно намалени врз основа на чл. 4 и 5 од Законот за вкупниот износ на средствата со кои општествената заедница учествува во обновата и изградбата на Скопје, како и на други средства што се даваат за обнова и изградба на Скопје, не се плаќаат придонесите за Скопје од членот 1 на овој закон.

Организациите на Југословенскиот црвен крст го плаќаат само придонесот за Скопје од членот 1 точка 3 на овој закон.

Член 10

Поблиски прописи за начинот на утврдување на основницата за плаќање на придонесите за Скопје од членот 1 на овој закон, за начинот на нивното пресметување и за роковите и начинот на нивното уплатување и евидентирање пропиштува, по потреба, сојузниот секретар за финансии.

Член 11

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1965 година.

709.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАВАЊЕ НАДОМЕСТОК НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ ФОНДОВИ И БАНКИТЕ ЗА ОТПИШАНИТЕ КРЕДИТИ И ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА КРЕДИТНИТЕ ОДНОСИ НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ГРАЃАНИТЕ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ГРАД СКОПЈЕ

Се прогласува Законот за измени на Законот за давање надоместок на општествените фондови и банките за отпишаните кредити и за регулирање на кредитните односи на работните организации и граѓаните на територијата на град Скопје, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември 1964 година.

П.Р. бр. 106.
26 декември 1964 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАВАЊЕ НАДОМЕСТОК НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ ФОНДОВИ И БАНКИТЕ ЗА ОТПИШАНИТЕ КРЕДИТИ И ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА КРЕДИТНИТЕ ОДНОСИ НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ГРАЃАНИТЕ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ГРАД СКОПЈЕ

Член 1

Во Законот за давање надоместок на општествените фондови и банките за отпишаните кредити и за регулирање на кредитните односи на работните организации и граѓаните на територијата на град Скопје („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63) во членот 4 ставот 3 се менува и гласи:

„Стопанската организација ќе ги поднесе на банката кај која има кредит барање за отпишување на кредитот до 31 декември 1964 година.“

Член 2

Членот 5 се менува и гласи:

„Банките ќе му поднесат на Фондот за обнова и изградба на Скопје односно на Собранието на град Скопје барање за надоместок на отпишаните кредити до 31 март 1965 година.“

Член 3

Во членот 12 ставот 2 се менува и гласи:

„Барање за отпишување на кредитот корисникот на кредитот може да поднесе до 31 декември 1964 година.“

Член 4

Членот 13 се менува и гласи:

„Банките и стопанските организации ќе го утврдат вкупниот износ на отпишаните кредити во смисла на чл. 10 и 11 од овој закон и на Фондот за обнова и изградба на Скопје односно на Собранието на град Скопје ќе му поднесат барање за надоместок на отпишаните износи до 31 март 1965 година.“

Член 5

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

710.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 25 декември 1964 година и на седницата на Стопанскиот собор од 25 декември 1964 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ КРЕДИТИ ОД СТОПАНСКИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Од средствата на стопанските резерви на федерацијата што се формираат според членот 7 став 1 од Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година ќе се дава на Југословенската земјоделска банка кредит во износ од 2 000 милиони динари.

2. Средства на кредитот од точката 1 на оваа одлука Југословенската земјоделска банка ќе ги употреби за давање кредити на земјоделските организации за набавка до крајот на 1964 година на земјоделска механизација.

Средствата од наплатените ануитети по кредитите од ставот 1 на оваа точка Југословенската земјоделска банка ќе ги уплатува во корист на сметката на стопанските резерви на федерацијата.

3 Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 197
26 декември 1964 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател на Стопанскиот собор,
Осман Карабеговиќ, с. р.

Претседател на Сојузниот собор,
Миљалко Тодоровиќ, с. р.

711.

Врз основа на членот 170 став 1 од Царинскиот закон („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 24/59 и 13/63), Сојузниот извршен совет донесува

У Р Е Д Б А

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА УРЕДБАТА ЗА ПРИВРЕМЕНАТА ОПШТА ЦАРИНСКА ТАРИФА

Член 1

Во Уредбата за Привремената општа царинска тарифа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4/62, 16/62, 42/62, 49/62 и 4/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/64 и 30/64) во членот 13 точка 2 ставот 1 се менува и гласи:

„2) на предметите што патниците ги внесуваат од странство за свои лични потреби, за потребите на своето домаќинство и за подароци, до вкупната вредност од 30.000 динари, а во количини кои очигледно не се наменети за продажба.“

Ставот 3 се брише.

Во точката 5 ст. 1 и 2 се менуваат и гласат:

„5) на предметите за облекување, домаќинство и неопходен стопански инвентар, освен на моторните возила, што ќе ги увезат југословенски и странски државјани што се доседуваат заради постојано населување во Југославија, а во количини кои очигледно не се наменети за продажба.“

Југословенските државјани можат да ја користат повластицата од ставот 1 на оваа точка ако се иселиле од Југославија врз основа на одобрение од надлежниот орган или биле населени во странство до 21 март 1962 година, а странските државјани — ако добиле одобрение од надлежниот орган за населување во Југославија.“

Точ. 6 и 18 се бришат.

Член 2

Во членот 22 по зборовите: „царинската линија“ запирката и зборовите: „како и на увезените стоки што на тој ден ќе бидат под царински надзор“ се бришат.

Член 3

Членот 24 се менува и гласи:

„Поблиски прописи за утврдување на царинската основа и за начинот на остварување на правото на ослободување од плаќање царина донесува сојузниот секретар за финансии. Објасненија за примена на одделни тарифни броеви од Привремената општа царинска тарифа дава Управата за царини.“

Член 4

Во Привремената општа царинска тарифа се вршат следните измени:

1) во тар. бр. 27.10 точка 4 над бројот 40 и во тар. бр. 29.25 точка 3 над бројот 15, се додава знак за фуснота;

2) тар. бр. 29.27 се менува и гласи:

„29.27 Нитрилни соединенија:

1) Акрилонитрин мономер — — — — — 10 5

2) Друго — — — — — 20 15“;

3) во тар. бр. 39.01 точката 6 се брише, а досегашната точка 7 станува точка 6;

4) во тар. бр. 48.01 во точката 1 одредбата под а) се менува и гласи:

„а) натрон, за кабли — — — — — 30 20“.

По одредбата под а) се додава нова одредба под б), која гласи:

„б) натрон, за амбалажа — — — — — 40 30“.

Досегашните одредби под б) до з) стануваат одредби под в) до с);

5) во тар. бр. 51.01 точ. 1, 2 и 3 над бројот 28 се додава знак за фуснота, а на крајот на колоната се додава знак за фуснота и текст на фуснотата, кој гласи:

„На стоките од овој тар. број може да се примени членот 15 од Уредбата за Привремената општа царинска тарифа.“;

6) во тар. број 56.01 точ. 1, 2 и 3 над бројот 28 се додава знак за фуснота а на крајот на колоната се додава знак за фуснота и текст на фуснотата, кој гласи:

„На стоките од овој тар. број може да се примени членот 15 од Уредбата за Привремената општа царинска тарифа.“;

7) во тар. број 56.04 точ. 1, 2 и 3 над бројот 28 се додава знак за фуснота, а на крајот на колоната се додава знак за фуснота и текст на фуснотата, кој гласи:

„На стоките од овој тар. број може да се примени членот 15 од Уредбата за Привремената општа царинска тарифа.“;

8) во тар. број 89.01 по точката 5 се додава нова точка 6, која гласи:

„6) спортски чамци за веслање, кајакарење и кануистика, изработени од специјално дрво или пластична маса — — — — — 30 20“.

Досегашната точка 6 станува точка 7;

9) во фуснотите кон тар. бр. 84.31 точка 1, тар. бр. 84.43 точ. 1, 2 и 3 тар. бр. 84.44 точ. 1, 2, 3, 4, 5 и 7 зборовите: „31 декември 1964 година“ се заменуваат со зборовите: „31 декември 1965 година“. Во овие фусноти се додава нов став 2, кој гласи:

„Овие стоки ќе се применуваат врз стоките што се увезуваат врз основа на договорите за купопродажба склучени и пријавени на Народната банка до 31 јануари 1964 година.“

Член 5

Одредбите на оваа уредба за измени во точката 2 став 1 и точката 5 и за престанок на важењето на точката 6 од членот 13 на Уредбата за Привремената општа царинска тарифа ќе се применуваат од 1 април 1965 година.

Член 6

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 176

17 декември 1964 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

712.

Врз основа на членот 40 став 3 од Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните (Службен лист на СФРЈ, бр. 32/64) Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ПАРИЧНИТЕ ПРИМАЊА КОИ СЕ СМЕААТ КАКО ЛИЧЕН ДОХОД ОД КОЈ СЕ ПЛАЌА ПРИДОНЕС ОД РАБОТЕН ОДНОС И ЗА ПАРИЧНИТЕ ПРИМАЊА КОИ ПРЕТСТАВУВААТ НАДОМЕСТОК НА ФАКТИЧНИТЕ ТРОШОЦИ

1. Како личен доход од кој се плаќа придонес од личниот доход од работен однос (во понатамошниот текст: придонес од работен однос) се сметаат сите парични примања остварени со работа кај државни органи, работни и други организации и приватни работодавци, без оглед на тоа на товар на кои средства се исплатуваат.

Паричните примања остварени за предавања вон редовно работно време на курсевите и семинарите што ги организираат работничките и народните универзитети и организациите на Југословенскиот црвен крст заради стручно издигање, културно-просветно и здравствено-социјално просветување, кои немаат карактер на школа односно на кои не се стекнуваат квалификации што имаат карактер на школска спрема, не се сметаат како примања од кои се плаќа придонес од работен однос.

2. Како парични примања кои претставуваат надоместок на фактичните трошоци од кои не се плаќа придонес од работен однос се сметаат примањата на работниците во пари на име надоместок на трошоци направени во вршење работи од името и за сметка на исплатителот на надоместокот, утврдени со правилникот на државниот орган, работната и друга организација, и тоа:

1) трошоците за личен превоз или надоместок кој се дава наместо трошоците за личен превоз на работниците при службено патување и работа на терен, при доделување на работа во друго место или на граничен премин, како и во случај на упатување во друго место заради усовршување;

2) трошоците за личен превоз и други трошоци во врска со преселување на работникот и членовите на неговото потесно семејство од едно место во друго, како и други надоместоци што се даваат во врска со преместувањето;

3) надоместоците за превоз на работниците со јавни превозни средства на работа и од работа;

4) дневниците, надоместоците за работа на терен, надоместоците поради одвоен живот од семејството, надоместоците поради доделување на работа во друго место или на граничен премин, надоместоците поради упатување во друго место заради усовршување, надоместоците за привремено сместување на работниците кои од службата во странство се враќаат во Југославија;

5) отпремнините на воените лица што им се даваат при престанокот на активната служба;

6) надоместоците на воените лица за зголемено трошење на облекувачка опрема и надоместоците на новопроизведените офицери и подофицери за купување на опрема за облека.

3. Паричните примања на работниците што не се наведени во точката 1 став 2 и точката 2 од оваа одлука се сметаат како личен доход од кој се плаќа придонес од работен однос.

4. Оваа одлука ќе се применува од денот на почетокот на применувањето на прописите на општествено-политичките заедници за утврдување на придонесот од личниот доход од работен однос и прописите за стопите на тој придонес, освен одредбата на ставот 2 точка 1 на оваа одлука која ќе се применува од 1 јануари 1965 година.

5. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 177
17 декември 1964 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

713.

Врз основа на членот 165 точка 1 од Основниот закон за финансирање на општествено-политичките заедници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 31/64), во согласба со сојузниот секретар за буџет и организација на управата, сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА УПЛАТАТА НА ПРИХОДИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ ЗАЕДНИЦИ

1. Со оваа наредба се определува уплатата на приходите на буџетите на општествено-политичките заедници, како и уплатата на приходите на фондовите.

Приходите на буџетите на општествено-политичките заедници и приходите на фондовите се уплатуваат кај Службата на општественото книговодство при Народната банка на Југославија на сметките што се определуваат со оваа наредба.

I. ПРИХОДИ НА БУЏЕТИТЕ

2. Данокот на промет се уплатува, и тоа:

- а) општиот данок на промет:
 - 1) на сметката бр. 840-10-01 — Општ данок на промет од трговски претпријатија и други организации на големс;
 - 2) на сметката бр. 840-10-02 — Општ данок на промет од надворешнотрговски претпријатија и од други увозници, освен граѓаните;
 - 3) на сметката бр. 840-10-03 — Општ данок на промет од трговски и други организации на надоместоци за трговски услуги;
 - б) сојузниот данок на промет:
 - 4) на сметката бр. 840-11-01 — Сојузен данок на промет од стопански организации според делот II од Тарифата за данокот на промет;
 - 5) на сметката бр. 840-11-02 — Сојузен данок на промет од државни органи, установи и општествени организации;
 - 6) на сметката бр. 840-11-03 — Сојузен данок на промет на заеми и кредити;
 - 7) на сметката бр. 840-11-04 — Сојузен данок на промет на инвестициона опрема при увозот — од стопански организации;
 - 8) на сметката бр. 840-11-05 — Сојузен данок на промет на други стоки при увозот — од стопански организации;
 - 9) на сметката бр. 840-11-06 — Сојузен данок на промет при увозот — од други увозници, освен стопанските организации.

На сметката бр. 840-11-06 се уплатува сојузниот данок на промет наплатен од државни органи, установи, општествени организации, граѓани и граѓански правни лица, освен од стопански организации;

10) на сметката бр. 840-11-07 — Сојузен данок на промет на моторни возила — тар. бр. I дел III од Тарифата за данокот на промет;

11) на сметката бр. 840-11-08 — Сојузен данок на промет на набавка на мебел и др. за канцеларии — тар. бр. 2 дел III од Тарифата за данокот на промет;

12) на сметката бр. 840-12-01 — Сојузен данок на промет на природна ракија од производство на индивидуални производители.

На сметката бр. 840-12-01 го уплатуваат данокот на промет и стопанските организации што се должни да платат данок на промет при купувањето на природна ракија од производство на индивидуални производители;

13) на сметката бр. 840-12-02 — Сојузен данок на промет на природна ракија производство на други производители, освен индивидуалните;

14) на сметката бр. 840-13-01 — Сојузен данок на промет на менични вредносници;

15) на сметката бр. 840-13-02 — Сојузен данок на промет на недвижности и права;

16) на сметката бр. 840-13-03 — Сојузен данок на промет од граѓани и приватни правни лица кои не се задолжуваат по распоред — наплатен со запирање;

17) на сметката бр. 840-13-04 — Сојузен данок на промет на моторни возила во граѓанска сопственост, наплатен на прометот на патнички автомобили кои при увозот биле ослободени од данок на промет;

в) републичкиот данок на промет:

18) на сметката бр. 840-13-05 — Републички данок на промет од индивидуални производители на хмел;

г) општинскиот данок на промет:

19) на сметката бр. 840-13-06 — Општински данок на промет во трговија на мало, освен на прометот на алкохолни пијачки;

20) на сметката бр. 840-13-07 — Општински данок на промет на алкохолни пијачки во трговијата на мало, освен на прометот на природно вино;

21) на сметката бр. 840-13-08 — Општински данок на промет на природно вино во трговијата на мало;

22) на сметката бр. 840-13-09 — Општински данок на промет на алкохолни пијачки во угостителство, освен на прометот на природно вино;

23) на сметката бр. 840-13-10 — Општински данок на промет на природно вино во угостителство;

24) на сметката бр. 840-13-11 — Општински данок на промет на пиво во трговијата на мало;

25) на сметката бр. 840-13-12 — Општински данок на промет на пиво во угостителството;

26) на сметката бр. 840-14-01 — Општински данок на промет од стопански и други организации.

На сметката бр. 840-14-01 се уплатува општинскиот данок на промет според точката I дел V од Тарифата за данокот на промет, освен данокот на промет на алкохолни пијачки и данок на промет на недвижности и права;

27) на сметката бр. 840-14-02 — Општински данок на промет на недвижности и права;

28) на сметката бр. 840-14-03 — Општински данок на промет на природно вино и ракија производство на индивидуални производители;

29) на сметката бр. 840-14-04 — Општински данок на промет од граѓани и приватни правни лица кои не се задолжуваат по распоред — наплатен со запирање.

Во сите други случаи данокот на промет од граѓани и приватни правни лица (сојузниот и општинскиот) се уплатува на збирната — преодната сметка на придонесите и даноците на граѓаните од точката 11 на оваа наредба.

3. Царините се уплатуваат, и тоа:

30) на сметката бр. 840-15-01 — Царини од стопански организации;

31) на сметката бр. 840-15-02 — Царини од државни органи, установи, општествени организации и други општествено-правни лица;

32) на сметката бр. 840-15-03 — Царини од граѓани и приватни правни лица;

33) на сметката бр. 840-15-04 — Давачки за царинско евидентирање.

4. Придонесите од доходот на стопанските организации се уплатуваат, и тоа:

34) на сметката бр. 840-16-01 — Придонес од доходот на стопанските организации што ѝ припаѓа на федерацијата, освен придонесите од одредбите под 98 и 99 на оваа наредба;

35) на сметката бр. 840-17-01 — Придонес од доходот на стопанските организации што ѝ припаѓа на општината.

На сметката бр. 840-17-01 се уплатува придонесот од доходот што го плаќаат комунални стопански организации, стопански организации на услужното занаетчиство, угостителски стопански организации и помали трговски стопански организации (член 27 став 1 од Законот за придонесот од доходот на стопанските организации — „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 8/61, 26/61, 12/62, 12/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63 и 4/64).

Придонесот од доходот на стопанските организации наменет за определени фондови или за други цели надвор од стопанската организација се уплатува на сметката од одредбите под 98 и 99 на оваа наредба.

5. Придонесите од поранешните години се уплатуваат, и тоа:

36) на сметката бр. 840-18-01 — Придонес на вонредниот приход на стопанските организации;

37) на сметката бр. 840-18-02 — Руднички придонес за експлоатација на нафта;

38) на сметката бр. 840-18-03 — Руднички придонес за експлоатација на другото рудно богатство.

6. Придонесите од личниот доход се уплатуваат, и тоа:

а) придонесите од личниот доход од работен однос:

39) на сметката бр. 840-19-01 — Придонес од личниот доход од работен однос остварен кај стопански организации;

40) на сметката бр. 840-19-02 — Придонес од личниот доход од работен однос остварен кај државни органи, установи и општествени организации.

На сметките од одредбите под 39 и 40 на оваа наредба се уплатуваат и придонесите од личниот доход од работен однос остварени кај југословенски претставништва или организации во странство (член 45 од Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните — „Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64) зависно од тоа дали е остварен кај стопански организации, државни органи, установи или општествени организации;

41) на сметката бр. 840-19-03 — Придонес од личниот доход од работен однос остварен кај граѓани и приватни правни лица.

На сметката бр. 840-19-03 се уплатува и придонесот од личниот доход од работен однос остварен кај дипломатски и конзуларни претставништва и кај странски организации (работодавци) од наши и странски државјани, за работа извршена во земјата (чл. 46 и 48 од Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните);

42) на сметката бр. 840-21-01 — Придонес од личниот доход од работен однос кој се плаќа во паушален износ.

Исплатителите на придонесот од личниот доход од работен однос ќе вршат уплати во корист на соодветните сметки на оние општини на чие подрачје се наоѓа живеалиштето на работникот од чиј личен доход се плаќаат овие придонеси како е тоа предвидено со одредбите од членот 43 на Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните.

По исклучок од одредбата од претходниот став, придонесот од личниот доход од работен однос

наплатен од личниот доход од работен однос на работник, чие живеалиште е на подрачјето на општината што се наоѓа во состав на град, се уплатува на заедничката збирна сметка — ако собранieto на градот, со согласност од сите општини во состав на градот, донесе таква одлука. За уплатата на тие придонеси Службата на општественото книговодство ќе отвори збирни сметки, и тоа:

43) заедничка збирна сметка на придонесот од личниот доход од работен однос — на подрачјето на градот — остварен кај стопански организации;

44) заедничка збирна сметка на придонесот од личниот доход од работен однос — на подрачјето на градот — остварен кај државни органи, установи и општествени организации.

Распоредот (празнењето на сметките) на придонесите од работен однос уплатени на заеднички збирни сметки ќе го врши Службата на општественото книговодство во корист на федерацијата и републиките според пропишаните стопи, а преостанатиот дел — на начинот определен со одлука на градот;

б) придонесот од личниот доход од земјоделска дејност:

45) на сметката бр. 840-20-01 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност на приходите од шуми кој се пресметува според друга основица, а не според катастарскиот приход;

в) придонесот од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански и други дејности:

46) на сметката бр. 840-21-02 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски дејности кој се плаќа во паушален износ;

47) на сметката бр. 840-21-03 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење други стопански дејности, кој се плаќа во паушален износ;

48) на сметката бр. 840-21-04 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности во процент од секој поединечно остварен бруто приход — наплатен со запирање;

49) на сметката бр. 840-21-05 — Придонес од самостојно вршење интелектуални услуги, кој се плаќа во паушален износ;

50) на сметката бр. 840-22-01 — Придонес од личниот доход од странски превозници на патници и стоки;

г) придонесот од личниот доход од авторски права, патенти и технички унапредувања;

51) на сметката бр. 840-23-01 — Придонес од личниот доход од авторски права, патенти и технички унапредувања.

Во сите други случаи придонесите од личниот доход на граѓаните и приватни правни лица ќе се уплатуваат на збирната — преодната сметка на придонесите и даноците на граѓаните од точката 11 на оваа наредба;

д) Придонесот од вкупниот приход на граѓаните: 52) на сметката бр. 840-21-06 — Придонес од вкупниот приход на граѓани.

7. Придонесот за користење на градско земјиште се уплатува:

53) на сметката бр. 840-21-07 — Придонес за користење на градско земјиште.

8. Данокот на наследство и подарок се уплатува:

54) на сметката бр. 840-24-01 — Данок на наследство и подарок.

9. Месниот самопридонес во пари се уплатува и тоа:

55) на сметката бр. 840-25-01 — Местен самопридонес во пари од индивидуални земјоделски произвсидители;

56) на сметката бр. 840-25-02 — Местен самопридонес во пари од други обврзници.

10. Таксите се уплатуваат, и тоа:

а) сојузните такси:

57) на сметката бр. 840-26-01 — Конзуларни такси.

58) на сметката бр. 840-26-02 — Царински такси што се плаќаат во готови пари;
59) на сметката бр. 840-26-03 — Такси на странски друмски моторни возила;

б) републичките такси;

60) на сметката бр. 840-27-01 — Административни такси;

61) на сметката бр. 840-27-02 — Судски такси;

в) општинските такси;

62) на сметката бр. 840-28-01 — Административни такси;

63) на сметката бр. 840-28-02 — Судски такси;

64) на сметката бр. 840-28-03 — Комунални такси за престој во туристички места;

65) на сметката бр. 840-28-04 — Други комунални такси.

11) Придонесите и даноците што се плаќаат тримесечно, а со кои граѓани и приватни правни лица се задолжуваат во годишен износ (член 2 став 1 точ. 1 од Уредбата за книжење на придонесите и даноците на граѓаните — „Службен лист на СФРЈ“, бр. 50/64) се уплатуваат;

66) на сметката бр. 840-29-01 Збирна преодна сметка на придонесите и даноците на граѓаните.

На сметката бр. 840-29-01 се уплатуваат, и тоа:

(1) придонесот од личниот доход од земјоделска дејност кој се пресметува спорд катастарскиот приход;

(2) придонесот од личниот доход од земјоделска дејност на приходите од шуми кој се пресметува според катастарскиот приход, а кој ѝ припаѓа на федерацијата;

(3) придонесот од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски дејности;

(4) придонесот од личниот доход од самостојно вршење други стопански дејности;

(5) придонесот од личниот доход од самостојно вршење интелектуални услуги;

(6) данокот на приходот од згради на индивидуални земјоделски производители;

(7) данок на приход од згради на други обврзници;

(8) данок на приход од имот и имотни права;

(9) данок на орудија за производство во земјоделството;

(10) данок на хибридна лоза;

(11) данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од земјоделска дејност;

(12) данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од самостојно вршење на занаетчиски дејности;

(13) данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од самостојно вршење на други стопански дејности;

(14) данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од интелектуални услуги;

(15) општ данок на промет од приватни занаетчиски дејности и други самостојни занимања — долг од поранешните години;

(16) сојузен данок на промет од самостојно вршење занаетчиски дејности;

(17) сојузен данок на промет од самостојно вршење на други стопански дејности, освен занаетчиски и транспортни услуги со друмска возила;

(18) сојузен данок на промет на транспортни услуги со друмски возила;

(19) општински данок на промет од самостојно вршење на занаетчиски дејности;

(20) општински данок на промет од самостојно вршење на други стопански дејности, освен данокот на промет на алкохолни пијачки во приватно угостителство;

(21) општински данок на промет на алкохолни пијачки во приватно угостителство;

(22) општински данок на промет од самостојно вршење на интелектуални услуги;

(23) придонес за основното здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители;

(24) придонес за проширено здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители;

(25) воден придонес;

(26) интереси;

(27) трошоци за присилна наплата.

За придонесите и даноците на граѓаните и приватните правни лица наведени во одредбата под 66 од оваа наредба, Службата на општественото книговодство во рамките на збирната — преодна сметка ќе отвори посебни сметки.

Покрај наведените придонеси и даноци на оваа збирна — преодна сметка се уплатуваат и другите давања на граѓани и приватни правни лица со кои се задолжуваат во годишен износ, а ги плаќаат тримесечно. За таквите приходи Службата на општественото книговодство, на барање од општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите, ќе отвори посебни сметки во рамките на збирната — преодна сметка.

Прекнижување на придонесите, даноците и другите давања на граѓаните и приватни правни лица од збирната — преодна сметка врз одделни сметки што се отворени во рамките на збирната — преодна сметка, ќе врши Службата на општественото книговодство според видовите на придонесите и даноците, а врз основа на вирманскиот налог од општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите (член 10 од Уредбата за книжењето на придонесите и даноците на граѓаните).

За отворените сметки за прекнижување на придонесите и даноците и другите давања на граѓани и приватни правни лица, Службата на општественото книговодство ќе го извести општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите.

Ако општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите во спогодба со корисниците на придонесот за здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители и на водниот придонес, одлучи уплата на тие придонеси да не се врши на збирната — преодна сметка бр. 840-20-01 туку на посебни уплатни сметки, уплатата на тие придонеси ќе се врши на сметките од одредбите под 125, 126 и 127 од ова наредба.

12. Приходите на државните органи се уплатуваат, и тоа:

67) на сметката бр. 840-30-01 — Приходи на сојузните државни органи;

68) на сметката бр. 840-31-01 — Приходи на републичките државни органи;

69) на сметката бр. 840-32-01 — Приходи на покраинските државни органи;

70) на сметката бр. 840-33-01 — Приходи на околинските државни органи;

71) на сметката бр. 840-34-01 — Приходи на општинските државни органи.

13. Другите приходи се уплатуваат, и тоа:

а) други сојузни приходи:

72) на сметката бр. 840-35-01 — Други сојузни приходи — казни;

73) на сметката бр. 840-35-02 — Други сојузни приходи — непредвидени и вопредни приходи;

б) други републички приходи:

74) на сметката бр. 840-36-01 — Други републички приходи — казни.

На сметката бр. 840-36-01 се уплатуваат и приходите од казни што се наплатуваат според членот 89 од Законот за извршувањето на кривичните санкции („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/64) и според Основниот закон за прекршоците („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 2/59). Уплатените приходи од казни

посебно ќе се евиндетираат според основите за наплата во рамките на оваа сметка;

75) на сметката бр. 840-36-02 — Други републички приходи — непредвидени и вонредни приходи;

в) други покраински приходи:

76) на сметката бр. 840-37-01 — Други покраински приходи — казни;

77) на сметката бр. 840-37-02 — Други покраински приходи — непредвидени и вонредни приходи;

г) други околински приходи:

78) на сметката бр. 840-38-01 — Други околински приходи — казни;

79) на сметката бр. 840-38-02 — Други околински приходи — непредвидени и вонредни приходи;

д) други општински приходи:

80) на сметката бр. 840-39-01 — Други општински приходи — казни;

81) на сметката бр. 840-39-02 — Други општински приходи — непредвидени и вонредни приходи.

14. Приходите од претходната година се уплатуваат, и тоа:

82) на сметката бр. 840-35-03 — Сојузни приходи од претходната година;

83) на сметката бр. 840-36-03 — Републички приходи од претходната година;

84) на сметката бр. 840-37-03 — Покраински приходи од претходната година;

85) на сметката бр. 840-38-03 — Околински приходи од претходната година;

86) на сметката бр. 840-39-03 — Општински приходи од претходната година.

На сметките од одредбите под 82 до 86 на оваа наредба ќе се врши уплата на приходите што потекнуваат од поранешните години, како и враќање на непотрошените средства по исплатите извршени во поранешните години. Враќањето на непотрошените средства ќе се евидентира посебно во рамките на овие уплатни сметки;

87) на сметката бр. 840-40-01 — Заеднички приходи.

На сметката бр. 840-40-01 ќе се книжат заедничките буџетски приходи на општествено-политичките заедници од членот 26 на Законот за буџетите и финансирањето на самостојните установи што потекнуваат од 1964 година а ќе се остварат по 31 декември 1964 година. Респределбата на овие приходи во корист на општествено-политичките заедници ќе ја врши Службата на општественото книговодство според прописите и инструментите што важеле во 1964 година (по одредбата од членот 158 на Основниот закон за финансирањето на општествено-политичките заедници).

15. Дополнителниот придонес за буџетите од личниот доход на работниците се уплатува:

88) на сметката бр. 840-41-01 — Дополнителен придонес за буџетите од личниот доход на работниците.

II. ПРИХОДИ НА ФОНДОВИТЕ

16. Интересите на фондовите во стопанството се уплатуваат, и тоа:

89) на сметката бр. 840-60-01 — Интерес на фондовите во стопанството;

90) на сметката бр. 840-60-02 — Интерес на средствата на општествените инвестициони фондови на општествено-политичките заедници, што потекнуваат од поранешните години;

91) на сметката бр. 840-60-03 — Интерес на деловниот фонд на комуналните стопански организации и стопанските организации на услужното занаетчиство, освен градежното.

На сметката бр. 840-60-03 го уплатуваат интересот на деловниот фонд комуналните стопански организации и стопанските организации на услужното занаетчиство, освен градежното, ако тие организации на редовен начин го пресметуваат придонесот

од доходот и интересот на деловниот фонд. Ако овие организации плаќаат придонес од доходот во паушален износ, тој придонес содржи и интерес на деловниот фонд и се уплатува на сметката бр. 840-17-01.

17. Придонесот за општествените инвестициони фондови од делот на чистиот приход издвоен во деловниот фонд и во фондот на заедничката потрошувачка се уплатува:

92) на сметката бр. 840-61-01 — Придонес за општествените инвестициони фондови од делот на чистиот приход издвоен во деловниот фонд и фондот на заедничката потрошувачка, кој потекнува од поранешните години.

18. Надоместокот за искористување на земјоделско земјиште се уплатува:

93) на сметката бр. 840-62-01 — Надоместок за искористување на земјоделско земјиште

19. Придонесот за заедничките резерви на стопанските организации се уплатува, и тоа:

94) на сметката бр. 840-63-01 — Придонес за заедничките резерви на стопанските организации по стопата од 3%;

95) на сметката бр. 840-63-02 — Придонес за заедничките резерви на стопанските организации по покачена стопа, над 3% освен паушалисти;

96) на сметката бр. 840-63-03 — Придонес за заедничките резерви на стопанските организации — паушалисти.

На сметката бр. 840-63-03 уплатуваат придонес за заедничките резерви стопанските организации што своите обврски спрема општествената заедница ги плаќаат во паушален износ.

20. Придонесот од доходот на претпријатијата за изнајмување и растурање на филмови се уплатува:

97) на сметката бр. 840-64-01 — Придонес од доходот на претпријатијата за изнајмување и растурање на филмови

21. Придонесот од доходот на стопанските организации пресметан од доходот остварен од печатарската дејност се уплатува:

98) на сметката бр. 840-65-01 — Придонес од доходот на стопанските организации пресметан од доходот остварен од печатарската дејност.

22. Придонесот од доходот на здравствените установи и аптеките се уплатува:

99) на сметката бр. 840-66-01 — Придонес од доходот на здравствените установи и аптеките.

На сметката бр. 840-66-01 — Придонес од доходот на здравствените установи и аптеките се внесува во корист на општинскиот здравствен инвестиционен фонд

23. Придонесот од прометот на филмови и придонесот од надоместоците за изнајмени увезени филмови се уплатува, и тоа:

100) на сметката бр. 840-67-01 — Придонес од прометот на филмови;

101) на сметката бр. 840-67-02 — Придонес од надоместоците за изнајмени увезени филмови.

24. Разликата во цената се уплатува:

102) на сметката бр. 840-68-01 — Разлика во цената според членот 34 од Законот за пазарната инспекција.

25. Надоместоците и паричните казни што му припаѓаат на фондот за патишта се уплатуваат, и тоа:

103) на сметката бр. 840-69-01 — Надоместоци за јавни патишта на друмски моторни возила;

104) на сметката бр. 840-69-02 — Надоместоци за јавни патишта на друмски запрежни возила;

105) на сметката бр. 840-69-03 — Парични казни за прекршоци според сообраќајни прописи и Основниот закон за јавните патишта;

106) на сметката бр. 840-69-04 — Парични казни за стопански престапи според чл. 117 и 121 од Законот за стопанските престапи;

107) на сметката бр. 840-69-05 — Парични казни за стопански престапи според одредбата од Законот за претпријатијата за патишта.

26. Надоместокот од сопствениците на мотори и запрежни возила се уплатува:

108) на сметката бр. 840-70-01 — Надоместок од сопствениците на мотори и запрежни возила за одржување на чистотата на градот.

27. Надоместокот за употреба или користење на води се уплатува:

109) на сметката бр. 840-71-01 — Надоместок од индустриски и рударски стопански организации за употреба или користење на води.

28. Делот на премиите за осигурување од пожар се уплатува:

110) на сметката бр. 840-72-01 — Дел од премијата за осигурување од пожар, што му припаѓа на општинскиот противпожарен фонд.

29. Придонесот за станбена изградба се уплатува, и тоа:

111) на сметката бр. 840-73-01 — Придонес за станбена изградба од стопански организации;

112) на сметката бр. 840-73-02 — Придонес за станбена изградба од државни органи, установи и општествени организации.

На сметката бр. 840-73-02 се уплатува и придонесот за станбена изградба (20%) кој се издвојува и се плаќа на примањата на активните подофицири, офицери, воени службеници и граѓански лица на служба во Југословенската народна армија. Остатокот на овој придонес (80%) ќе се уплатува на посебна сметка на Државниот секретаријат за народна одбрана, што ќе ја определи Народната банка — Воен сервис;

113) на сметката бр. 840-73-03 — Придонес за станбена изградба од други обврзници.

На сметката бр. 840-73-03 ќе го уплатуваат придонесот за станбена изградба банките, осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, Југословенската лотарија, куќните совети и слично;

114) на сметката бр. 840-74-01 — Придонес за станбена изградба од заедницата и од претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските железници;

115) на сметката бр. 840-74-02 — Придонес за станбена изградба од заедницата и од претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони;

116) на сметката бр. 840-74-03 — Придонес за станбена изградба од претпријатијата во состав на Здружението на стопанските организации на речниот сообраќај;

117) на сметката бр. 840-74-04 — Придонес за станбена изградба од претпријатијата „Јадранска линиска пловидба“.

На сметките од одредбите под 114 до 117 на оваа наредба ќе го уплатуваат наведените организации вкупниот износ на придонесот за станбена изградба, а Службата на општественото книговодство од тие сметки ќе ја извршува расподелбата на средствата на дел кој му припаѓа на републичкиот фонд за станбена изградба (80%) и на дел што им припаѓа на општинските фондови за станбена изградба (20%).

Исплатителите на личните доходи го уплатуваат придонесот за станбена изградба на збирната сметка на придонесот за станбена изградба на онаа општина на чие подрачје е живеалиштето на работникот на чиј личен доход се пресметува тој придонес. Исплатителите на личните доходи од членот 6 став 3 на Правилникот за примена на Законот за придонесот за станбена изградба („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/61, 10/62 и 16/62) уплатуваат 80% од тој придонес на посебна сметка на Државниот секретаријат за народна одбрана, а исплатителите на личниот доход од членот 6 став 4 на тој правилник го уплатуваат целиот износ на пресметаниот придонес на збирните сметки од одредбите под 114 до 117 на оваа наредба.

По исклучок, ако во градовите поделени на општини градското односно околинското собрание, во смисла на членот 6 став 2 од Правилникот за примена на Законот за придонесот за станбена изградба, одлучи придонесот за станбена изградба кој им припаѓа на фондовите за станбена изградба на одделни општини во состав на тој град, да се уплатува на посебна збирна сметка, средствата остварени на таа збирна сметка ќе се распределуваат помеѓу општините на подрачјето на градот. Износот распределен на таа збирна сметка од збирните сметки од одредбите по 111 до 117 на оваа наредба, Службата на општественото книговодство по налозите што ги издава органот на управата на градското односно околинското собрание надлежен за работите на финансиите врз основа на одлука од градското односно околинското собрание донесена во согласност со општинските собранија, ќе го распореди на соодветните сметки односно фондови за станбена изградба на односките општини.

При подигање од Службата на општественото книговодство на средствата за исплата на личните доходи (аконтации) во текот на еден месец, исплатителите на личните доходи што придонесот за станбена изградба, пресметан на личните доходи исплатени за претходниот месец го уплатиле на повеќе од пет посебни сметки на односките општини и фондови за станбена изградба, можат за нареден месец придонесот за станбена изградба, пресметан на подигнатите средства, привремено сумарно да го уплатат на својата посебна сметка кај онаа организациона единица на Службата на општественото книговодство кај која имаат жиро-сметка односно текушта сметка, со тоа во рок од 15 дена по истекот на месецот да ѝ поднесат на таа филијала на Службата на општественото книговодство вирмански налози за распоред (уплатување) на припадните износи во корист на сметките определени со оваа наредба, односно во корист на фондовите за станбена изградба на кои им припаѓа тој придонес во смисла на чл. 6 и 11а од Правилникот за примена на Законот за придонесот за станбена изградба.

Ако исплатителите на личниот доход од ставот 5 одредба под 117 на оваа наредба не ѝ поднесат на Службата на општественото книговодство вирмански налози за распоред на придонесот во корист на соодветните сметки односно фондови за станбена изградба во рок од 15 дена по истекот на месецот, спрема нив ќе се преземат мерките предвидени во одредбите на Правилникот за периодичните, пресметки на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 19/64). Покрај тоа, овие исплатители на личните доходи не можат да се користат со одредбите од ставот 5 додека не издадат вирмански налози за распоред на износот на уплатениот придонес во корист на соодветните сметки на односките општини и додека не истекнат три месеци по месецот за кој дополнително се издадени вирмански налози.

На збирните сметки од одредбите под 111 до 117 на оваа наредба ќе се уплатува придонесот за станбена изградба по обврските за текуштата година, како и придонесот за станбена изградба по обврските до крајот на 1964 година, ако републиката не пропишала до 50% од пресметаниот придонес за станбена изградба за 1964 година да се уплатуваат во фондот за станбена изградба на општината на чие подрачје е седиштето на исплатителот на личниот доход.

Ако републиката пропишала дел од придонесот за станбена изградба да се уплатува во седиштето на исплатителот на личниот доход, исплатителите на личните доходи кои придонесот за станбена изградба го уплатуваат за текуштата година на збирните сметки од одредбите под 111 до 113 од оваа наредба, ќе го уплатуваат придонесот за станбена изградба по обврските за 1964 година на збирните сметки, освен придонесот за станбена изградба (20%) кој се издвојува и се плаќа на примањата на

активните подофицири, офицери, воени службеници и граѓански лица на служба во Југословенската народна армија. Од придонесот за станбена изградба по обврските за 1964 година кој се пресметува и се плаќа на примањата на активните подофицири, офицери, воени службеници граѓански лица на служба во Југословенската народна армија, (20% од вкупниот придонес) ќе се уплатува, и тоа: од 50% (колку е определено со републички прописи) непосредно во корист на сметката бр. 647-04 на фондот за станбена изградба на општината на чие подрачје е седиштето на единицата на Југословенската народна армија, а остатокот од тој дел (од 20%) — на сметката бр. 647-04 на фондот за станбена изградба на општината на чија територија е живеалиштето на припадникот на Југословенската народна армија на чии лични доходи е пресметан тој придонес.

Од придонесот за станбена изградба пресметан по обврските за 1964 година од страна на исплатителите на личните доходи кои во текуштата година го уплатуваат придонесот на сметките од одредбите под 114 до 117 на оваа наредба во републиките што пропишале до 50% од делот на придонесот во 1964 година да се уплатува во корист на фондот за станбена изградба на општината на чија територија е седиштето на исплатителот на личниот доход. Ќе уплатуваат 80% придонес за станбена изградба непосредно во корист на републичкиот фонд за станбена изградба на републиката на чија територија е живеалиштето на работникот, и тоа:

а) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските железници — на сметката бр. 645-06;

б) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони — на сметката бр. 645-07;

в) Претпријатијата зачленети во Здружението на стопанските организации на Речниот сообраќај — на сметката бр. 645-08;

г) претпријатието „Јадранска линиска пловидба“ — на сметката бр. 645-09.

Од тој придонес 20% ќе уплатуваат:

1) дел до 50% (од 20%) — во корист на општинскиот фонд за станбена изградба на општината на чија територија е седиштето на овие исплатители на личните доходи, и тоа:

а) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските железници — на сметката бр. 647-06;

б) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони — на сметката бр. 647-07;

в) претпријатијата зачленети во Здружението на стопанските организации на речниот сообраќај — на сметката бр. 647-08;

г) претпријатието „Јадранска линиска пловидба“ — на сметката бр. 647-09;

2) остатокот на придонесот (од 20%) — во корист на општинскиот фонд за станбена изградба на општината на чија територија е живеалиштето на работниците на овие исплатители на личните доходи, и тоа:

а) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските железници — на сметката бр. 647-08;

б) Заедницата и претпријатијата во состав на Заедницата на Југословенските пошти, телеграфи и телефони — на сметката бр. 647-07;

в) претпријатијата зачленети во Здружението на стопанските организации на речниот сообраќај — на сметката бр. 647-08;

г) претпријатието „Јадранска линиска пловидба“ — на сметката бр. 647-09.

30. Делот од закупнината за деловни простории и амортизација на зградите во општествена сопственост се уплатува, и тоа:

118) на сметката бр. 840-75-01 — Дел од закупнината за деловни простории, која му припаѓа на општинскиот фонд за станбена изградба;

119) на сметката бр. 840-75-02 — Амортизација на згради во општествена сопственост, која му припаѓа на општинскиот фонд за станбена изградба.

31. Придонесот за социјално осигурување се уплатува:

120) на сметката бр. 847 — Придонес за социјално осигурување.

32. Придонесот за обнова и изградба на Скопје, се уплатува, и тоа:

121) на сметката бр. 840-76-01 — Придонес за Скопје од средствата наменети за инвестиции;

122) на сметката бр. 840-76-02 — Придонес за Скопје од средствата за материјални расходи на општината потрошувачка;

123) на сметката бр. 840-76-03 — Придонес за Скопје од средствата од личниот доход од работен однос;

124) на сметката бр. 840-76-04 — Придонес за Скопје од износот на придонесот од другите лични доходи, освен од работниот однос.

33. Придонесот за здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители, ако не се плаќа на збирната — преодната сметка на придонесите и даноците на граѓаните од точката 11 на оваа наредба, се уплатува, и тоа:

125) на сметката бр. 840-77-01 — Придонес за основно здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители;

126) на сметката бр. 840-77-02 — Придонес за проширено здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители.

34. Водниот придонес, ако не се плаќа на збирната — преодна сметка на придонесите и даноците на граѓаните од точката 11 на оваа наредба, се уплатува:

127) на сметката бр. 840-78-01 — Воден придонес.

35. Стопанските, задружните и општествените организации, државните органи, граѓаните и приватните правни лица се должни данокот на прмет и другите приходи запрени при исплатата на сметките на граѓаните, да ги уплатат на соодветните сметки предвидени со оваа наредба.

36. Обврзниците на придонесите даноците и другите уплатители, што ги уплатуваат приходите на сметките определени со оваа наредба, при уплатувањето на приходите на односните сметки се должни на уплатницата (образец за платен промет) односно на вирманскиот налог (образец за платен промет), покрај оперативниот број на филијалата на Службата на општественото книговодство да го напишат бројот и називот на сметката и статистичката ознака на општината предвидена во упатството на Службата на општественото книговодство.

Службата на општественото книговодство кај која се врши уплатувањето на приходите е должна наведените ознаки да им ги соопшти на уплатителите.

37. Уплатените приходи на буџетите и фондовите Службата на општественото книговодство ќе им ги распореди според определените инструменти (даночни стопи и др.) и припадноста на приходите помеѓу општествено-политичките заедници, односно буџетите и фондовите, истовремено на сите корисници на тие приходи секој 8 и 28 во месецот, како и на 31 декември. При испоставањето на налозите за распоредот на приходите, Службата на општественото книговодство ќе го означи и износот на вкупно наплатените приходи.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од оваа точка, на барање на органот на управата надлежен за работите на финансиите на односната општествено-политичката заедница, Службата на општественото книговодство, покрај редовниот распоред на уплатените приходи на буџетите и фондовите, т. е. на 8 и 28. ден во месецот ќе врши и вонредно рас-

поредување на уплатените приходи на буџетите и фондовите, со тоа што општествено-политичката заедница што го барала вонредното распоредување ќе ги поднесува самата вкупните трошоци за услугите што ги повлекува таквото распоредување на уплатените приходи.

38. Приходите на буџетите на општествено-политичките заедници односно приходите на фондовите, се евидентираат на нивните жиро-сметки по видови, форми, односно потформи на приходи, на начинот како се искажани тие приходи во буџетот односно во финансискиот план на фондот.

39. Содржината на статистичките извештаи за остварените и распоредените приходи на буџетите и фондовите ќе ја пропише Службата на општественото книговодство, во спогодба со заинтересираните сојузни органи на кои им се доставуваат тие извештаи, и ќе ги определи роковите за доставување на тие извештаи.

40. Технички упатства за спроведување на оваа наредба издава, по потреба, Службата на општественото книговодство.

41. Со денот на влегувањето во сила на оваа наредба престанува да важи Наредбата за сметките кај Службата на општественото книговодство на кои се уплатуваат одделни видови приходи на буџетите и фондовите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/63 и 11/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/63, 26/63, 46/63 и 6/64).

42. Оваа наредба влегува во сила на 1 јануари 1965 година.

Бр. 5/1-400-112
19 декември 1964 година
Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

714.

Врз основа на членот 182 од Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64), сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА СМЕТКОВНИОТ ПЛАН ЗА КНИЖЕЊЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ И ДАНОЦИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ

1. Книжењето на придонесите, даноците, таксите и други давања на граѓаните и приватните правни лица (во понатамошниот текст: придонесите и даноците на граѓаните) се врши на сметките според следниот сметковен план:

К Л А С А 0

СМЕТКИ НА ПАРИЧНИОТ ПРОМЕТ (БЛАГАЈНА, БАНКА, ДЕПОЗИТ)

00 — Благајна

01 — Банка:

010 — Збирна — преодна сметка на придонесите и даноците на граѓаните што се плаќаат тримесечно, а со кои граѓаните се задолжуваат во годишен износ

011 — Придонеси и даноци на граѓаните што се плаќаат во други (различни) рокови:

0110 — Придонеси што се плаќаат во други (различни) рокови:

01100 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност на приходите од шуми, кој се пресметува според друга основица а не според катастарскиот приход

01101 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности во процент од секој поединечно остварен бруто приход — наплатен со запирање

01102 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности и од самостојно вршење интелектуални услуги, кои се плаќаат во паушален износ

01103 — Придонес од вкупниот приход на граѓаните

01104 — Придонес од личниот доход од работен однос

01105 — Придонес од личниот доход од авторски права, патенти и технички унапредувања

0111 — Даноци што се плаќаат во други (различни) рокови:

01110 — Данок на наследство и подарок

01111 — Сојузен и општински данок на промет од граѓаните и приватните правни лица што не се задолжуваат по распоред, наплатен со запирање

01112 — Сојузен данок на промет на природна ракија од производство на индивидуални производители

01113 — Сојузен и општински данок на промет на недвижности и права

01114 — Општински данок на промет на природно вино и ракија од производство на индивидуални производители

0112 — Местен самопридонес во пари

0113 — Сојузни, републички и општински такси

0114 — Надоместок за јавни патишта на друмски моторни и друмски запрежни возила

0115 — Придонес за здравствено осигурување на индивидуални земјоделски производители

0116 — Воден придонес

02 — Депозити:

020 — Депозит на придонесите и даноците од граѓани кои се плаќаат тримесечно, а со кои граѓаните се задолжуваат во годишен износ

021 — Депозит на придонесите и даноците на граѓани кои се плаќаат во други (различни) рокови

К Л А С А 1

СМЕТКИ НА ПРИДОНЕСИТЕ И ДАНОЦИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ

10 — Придонеси од личниот доход:

100 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност:

1000 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност, кој се пресметува според катастарскиот приход

- 1001 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност на приходи од шуми, кој се пресметува според друга основица а не според катастарскиот приход
- 101 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности:
- 1010 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски дејности
- 1011 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски дејности, кој се плаќа во паушален износ
- 1012 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење други стопански дејности
- 1013 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење други стопански дејности, кој се плаќа во паушален износ
- 1014 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности во процент од секој поединечно остварен бруто приход — наплата со запирање
- 102 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење интелектуални услуги:
- 1020 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење интелектуални услуги
- 1021 — Придонес од личниот доход од самостојно вршење интелектуални услуги, кој се плаќа во паушален износ
- 103 — Придонес од личниот приход на граѓаните
- 104 — Придонес од личниот доход од работен однос
- 105 — Придонес од личниот доход од авторски права, патенти и технички унапредувања
- 11 — Даноци на приходи од имот и на имот:
- 110 — Данок на приход од згради:
- 1100 — Данок на приход од згради на индивидуални земјоделски производители
- 1101 — Данок на приход од згради на други обврзници
- 111 — Данок на приход од имот и имотни права
- 112 — Данок на орудија за производство во земјоделството и на хибридна лоза:
- 1120 — Данок на орудија за производство во земјоделството
- 1121 — Данок на хибридна лоза
- 113 — Данок на наследство и подарок
- 114 — Данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица:
- 1140 — Данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од земјоделска дејност
- 1141 — Данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од самостојно вршење занаетчиски дејности
- 1142 — Данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од самостојно вршење други стопански дејности
- 1143 — Данок на приход остварен со употреба на дополнителна работа на други лица од самостојно вршење интелектуални услуги
- 12 — Местен самопридонес во пари:
- 120 — Местен самопридонес во пари од индивидуални земјоделски производители
- 121 — Местен самопридонес во пари од други обврзници
- 13 — Данок на промет на производи и услуги:
- 130 — Општ данок на промет од приватни занаетчиски дејности и други самостојни занимања — долг од поранешните години
- 131 — Сојузен данок на промет на производи и услуги
- 1310 — Сојузен данок на промет од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности:
- 13100 — Сојузен данок на промет од самостојно вршење занаетчиски дејности
- 13101 — Сојузен данок на промет од самостојно вршење други стопански дејности, освен занаетчиските
- 1311 — Сојузен данок на промет од граѓаните и приватните правни лица кои не се задолжуваат по распоред — наплата со запирање
- 1312 — Сојузен данок на промет на природна ракија од производство на индивидуални производители
- 1313 — Сојузен данок на промет на недвижности и права
- 132 — Општински данок на промет на производи и услуги:
- 1320 — Општински данок на промет од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности:
- 13200 — Општински данок на промет од самостојно вршење занаетчиски дејности
- 13201 — Општински данок на промет од самостојно вршење други стопански дејности, освен данокот на промет на алкохолни пијачки во приватното угостителство
- 13202 — Општински данок на промет на алкохолни пијачки во приватното угостителство
- 1321 — Општински данок на промет од самостојно вршење интелектуални услуги
- 1322 — Општински данок на промет од граѓаните и приватните правни лица кои не се задолжуваат по распоред — наплата со запирање
- 1323 — Општински данок на промет на природно вино и ракија од производство на индивидуални производители
- 1324 — Општински данок на промет на недвижности и права

- 14 — Сојузни, републички и општински такси:
- 140 — Сојузни такси
 - 141 — Републички такси
 - 142 — Општински такси
- 15 — Други придонеси и даноци:
- 150 — Надоместок за јавни патишта на друмски моторни и друмски запрежни возила:
 - 1500 — Надоместок за јавни патишта на друмски моторни возила
 - 1501 — Надоместок за јавни патишта на друмски запрежни возила
 - 151 — Придонес за здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители:
 - 1510 — Придонес за основно здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители
 - 1511 — Придонес за проширено здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители
 - 152 — Воден придонес
- 16 — Интерес и трошоци на присилна наплата:
- 160 — Интерес и трошоци на присилна наплата на придонесите и даноците што се плаќаат тримесечно а се уплатуваат кај Службата на општественото книговодство на збирна — преодна сметка:
 - 1600 — Интерес
 - 1601 — Трошоци на присилна наплата
 - 161 — Интерес и трошоци на присилна наплата на придонесите и даноците кои се плаќаат во други (различни) рокови:
 - 1610 — Интерес
 - 1611 — Трошоци на присилна наплата
 - 1612 — Зголемен придонес од 0,1% дневно поради неблагоприятно уплатен придонес по одбивање
- 203 — Обврзници на придонесите од личниот доход од самостојно вршење занаетчишки и други стопански дејности и од самостојно вршење интелектуални услуги, кои се плаќаат во паушален износ
- 204 — Обврзници на придонесот од вкупниот приход на граѓаните
- 205 — Обврзници на придонесот од личниот доход од работен однос
- 206 — Обврзници на придонесот од личниот доход од авторски права, патенти и технички унапредувања
- 207 — Обврзници на данокот на наследство и подарок
- 21 — Обврзници на месниот самопридонес во пари:
 - 210 — Обврзници на месниот самопридонес во пари
- 22 — Обврзници на данокот на промет на производи и услуги:
 - 220 — Обврзници на сојузниот и општинскиот данок на промет, кои не се задолжуваат по распоред — наплатени со запирање
 - 221 — Обврзници на сојузниот данок на промет на природна ракија од производство на индивидуални производители
 - 222 — Обврзници на сојузниот и општинскиот данок на промет на недвижности и права
 - 223 — Обврзници на општинскиот данок на промет на природно вино и ракија од производство на индивидуални производители
- 23 — Обврзници на сојузните, републичките и општинските такси:
 - 230 — Обврзници на сојузните, републичките и општинските такси
- 24 — Обврзници на други придонеси и даноци:
 - 240 — Обврзници на надоместоците за јавни патишта на друмски моторни и друмски запрежни возила
 - 241 — Обврзници на придонесот за здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители
 - 242 — Обврзници на водниот придонес

К Л А С А 2

СМЕТКИ НА ОБВРЗНИЦИТЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ И ДАНОЦИТЕ

- 20 — Обврзници на придонесите и даноците:
- 200 — Обврзници на придонесите и даноците кои се плаќаат тримесечно, а со кои обврзниците се задолжуваат во годишен износ
 - 201 — Обврзници на придонесот од личниот доход од земјоделска дејност на приходи од шуми, кој се пресметува според друга основања а не според катастарскиот приход
 - 202 — Обврзници на придонесот од личниот доход од самостојно вршење занаетчишки и други дејности во процент од секој поединечно остварен бруто приход — наплатен со запирање
- Сметките 0115 и 0116 во класата 0, како и сметките 241 и 242 во класата 2. Не се отворат ако општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите, во спогодба со корисниците на придонесот за здравствено осигурување на индивидуалните земјоделски производители и водниот придонес, одлучи уплатувањето на тие придонеси да не се врши на збирната — преодната сметка кај Службата на општественото книговодство туку на посебни уплатни сметки.
2. Освен сметките пропишани во точката 1 од оваа наредба, општинскиот орган на управата надлежен за работите на финансиите може, по потреба, да отвори и други сметки.
3. Со денот на влегувањето во сила на оваа наредба престанува да важи Наредбата за сметковниот план за книжбене на приходите на буџетите и фондовите што произлегуваат од населението

(„Службен лист на ФНРЈ“, бр. 3/59, 4/60, 3/61, 5/62 и 1/63).

4. Оваа наредба влегува во сила на 1 јануари 1965 година.

Бр. 4/4-435-70

22 декември 1964 година

Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

715.

Врз основа на членот 10 од Уредбата за девизното работење („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 2/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/63), и точката 2 од Наредбата за определување на комуналните банки што се овластени за вршење девизни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64), на предлог од гувернерот на Народната банка на Југославија, сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ КОМУНАЛНИ БАНКИ КАКО ОБЛАСТЕНИ БАНКИ ЗА ВРШЕЊЕ ДЕВИЗНИ РАБОТИ

1. Како овластени банки за вршење девизни работи се прогласуваат:

- 1) Комунална банка града Београда;
- 2) Комунална банка Загреб;
- 3) Комунална банка Зрењанин.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 492-4859

14 декември 1964 година

Белград

Сојузен секретар
за финансии
Киро Глигоров, с. р.

716.

Врз основа на точката 9 став 2 од Одлуката за попис и проценка на определени основни средства на стопанските организации во сообраќајот што не се проценети („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/64), сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА КНИЖЕЊЕ НА РЕЗУЛТАТОТ НА ПОПИСОТ И ПРОЦЕНКАТА НА ОСНОВНИТЕ СРЕДСТВА НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО СООБРАЌАЈОТ

1. Стопанските организации во сообраќајот кои, во смисла на Одлуката за попис и проценка на определени основни средства на стопанските организации во сообраќајот што не се проценети, извр-

шиле попис и проценка на определени основни средства со состојбата на 30 септември 1964 година и што се должни резултатите добиени од пописот и проценката на основните средства да ги книжат во своите деловни книги под 31 декември 1964 година, ќе го извршат тоа книжење на начинот пропишан со оваа наредба.

2. Стопанските организации од точката 1 на оваа наредба се должни во своите деловни книги да извршат книжење на резултатот на пописот и проценката на основните средства под 31 декември 1964 година, со тоа што:

1) за утврдената набавна вредност на основните средства ќе го задолжат соодветното konto во рамките на контата од групата 00 — Основни средства, во корист на синтетичкото konto 900 — Деловен фонд;

2) за разликата помеѓу набавната и сегашната вредност на основните средства ќе го задолжат синтетичкото konto 900 — Деловен фонд, во корист на соодветните konta во рамките на контата од групата 01 — Исправки на вредноста на основните средства;

3. Ако по извршениот попис и проценка одделни предмети што сочинуваат основни средства се продадени односно пренесени без надоместок на друга стопанска организација во сообраќајот, стопанската организација што ја извршила продажбата односно преносот без надоместок е должна да ѝ ги достави на стопанската организација на која ѝ се продадени тие предмети односно на која се пренесени — сите елементи на пописот и проценката врз основа на кои стопанската организација кај која ќе се затечат тие предмети на 31 декември 1964 година ќе изврши потребни книжења.

Како основ за книжење служат обрасците кои се составен дел на Упатството за спроведување на пописот и проценката на определени основни средства на стопанските организации во сообраќајот што не се проценети („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/64), пополнети во смисла на точ. 21 и 22 од тоа упатство.

4. Стопанските организации во сообраќајот на кои ќе бидат пренесени определени предмети што сочинуваат основни средства по извршениот попис и проценка (точка 2 став 2 од Одлуката за попис и проценка на определени основни средства на стопанските организации во сообраќајот што не се проценети), се должни да извршат книжење на резултатот на пописот и проценката на тие предмети во своите деловни книги под првиот ден на наредниот месец по истекот на месецот во кој се извршени пописот и проценката на тие предмети.

Книжењето на резултатот на пописот и проценката на тие предмети ќе се изврши на начинот предвиден во точката 2 од оваа наредба.

5. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 1-5-417-302

17 декември 1964 година

Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

717.

Врз основа на членот 25 став 3 од Законот за извршување на кривичните санкции („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/64), сојузниот секретар за внатрешни работи донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ОСНОВАЊЕ НА КАЗНЕНО-ПОПРАВИТЕЛЕН ДОМ ЗА МАЛОЛЕТНИЦИ СО СЕДИШТЕ ВО ВАЛЕВО**

1. Се основа Казнено-поправителен дом за малолетници со седиште во Валево (во понатамошниот текст: Домот).

2. Во Домот издржуваат казна малолетниците осудени на казна малолетнички затвор.

3. Во Домот ќе се сместат и малолетниците осудени на казна малолетнички затвор, кои се наоѓаат во посебното одделение за малолетници на Казнено-поправителниот дом, Зеница.

4. Расходите на Домот се финансираат од средствата на сојузниот буџет обезбедени за тие намени во рамките на средствата на Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

5. Ова решение влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 020-5/1

21 декември 1964 година

Белград

Сојузен секретар
за внатрешни работи,
Воин Лукиќ, с. р.

718.

Врз основа на членот 17, во врска со членот 13 од Законот за здруженијата, соборите и другите јавни собранија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/46 и 29/47), сојузниот секретар за внатрешни работи донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ОДОБРУВАЊЕ ОСНОВАЊЕТО И РАБОТАТА НА ДРУШТВОТО ЗА УНГАРСКИ ЈАЗИК ВО ЈУГОСЛАВИЈА**

Се одобрува основањето и работата на Друштво за унгарски јазик во Југославија, според поднесените правила усвоени на Основачкото собрание на Друштвото одржано на 29 мај 1964 година во Суботица

Седиштето на Друштвото е во Нови Сад, а дејноста на Друштвото се простира на целата територија на Југославија.

Бр. 02030-19/1

27 ноември 1964 година

Белград

Сојузен секретар
за внатрешни работи,
Воин Лукиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
704. Указ за прогласување на Основниот закон за пензиското осигурување — — —	893
Основен закон за пензиското осигурување	893
705. Указ за прогласување на Законот за дополнително на Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година — — —	924
Закон за дополнително на Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година	924
706. Указ за прогласување на Законот за привремено продолжување на важењето на определени одредби од Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година	924
Закон за привремено продолжување на важењето на определени одредби од Законот за стопанско-планските мерки во 1964 година — — — — —	924
707. Указ за прогласување на Законот за вкупниот износ на средствата со кои општествената заедница учествува во обновата и изградбата на Скопје — — —	925
Закон за вкупниот износ на средствата со кои општествената заедница учествува во обновата и изградбата на Скопје — —	925
708. Указ за прогласување на Законот за придонесите за обнова и изградба на Скопје	926
Закон за придонесите за обнова и изградба на Скопје — — — — —	926
709. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за давање надоместок на општествените фондови и банките за отпишаните кредити и за регулирање на кредитните односи на работните организации и граѓаните на територијата на град Скопје — — — — —	928
Закон за измени на Законот за давање надоместок на општествените фондови и банките за отпишаните кредити и за регулирање на кредитните односи на работните организации и граѓаните на територијата на град Скопје — — — — —	928
710. Одлука за давање кредити од стопанските резерви на федерацијата — —	928
711. Уредба за измени и дополнителна на Уредбата за Привремената општа царинска тарифа — — — — —	928
712. Одлука за паричните примања кои се сметаат како личен доход од кој се плаќа придонес од работен однос и за паричните примања кои претставуваат надоместок на фактичните трошоци — —	929
713. Наредба за уплатата на приходите на општествено-политичките заедници — —	930
714. Наредба за сметковниот план за книжење на придонесите и даноците на граѓаните	936
715. Наредба за прогласување на определени комунални банки како овластени банки за вршење девизни работи — — —	939
716. Наредба за книжење на резултатот на пописот и проценката на основните средства на стопанските организации во сообраќајот — — — — —	939
717. Решение за основање на Казнено-поправителен дом за малолетници со седиште во Валево — — — — —	940
718. Решение за одобрување основањето и работата на Друштвото за унгарски јазик во Југославија — — — — —	940